

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 9 september 2021

Notulen van de raadsvergadering van 9 september 2021 (ochtendzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 11

Voorzitter: mevrouw C.M. Zeegers

Tegenwoordig zijn 44 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, de heer F. Achbar, mevrouw N. Arsieni, de heer J.W. van Assendelft, de heer S.R.T. van Baarle, de heer N. Balwantsingh, de heer E. Büyükçifci, de heer T. Cicek, de heer B. van Drunen, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer M.G.J. van Elck, de heer G.J. Engberts, mevrouw E.C. Eskes, mevrouw J.A. Faber, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw T.C. Hoogwerf, mevrouw A. Kockelkoren, de heer G.F.E. Koster, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer B. van Noppen, de heer H. de Oude, de heer J.P. Postma, de heer J.W. van Putten, de heer R.C.J. de Roon, de heer T. Roskam, de heer B. van Schaik, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, de heer J.W. Verheij, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit, mevrouw D. Yildirim, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen.

Namens het college zijn tegenwoordig de heer A.H.P. van Gils, de heer V.P.G. Karremans en de heer S.A. Kurvers

Afwezig is 1 lid, namelijk: mevrouw E.S. Walgenbach

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1.1 Opening

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik zie dat iedere partij vertegenwoordigd is, dus dan ga ik bij dezen de vergadering openen en verzoek ik iedereen om ook plaats te nemen, zodat wij ook daadwerkelijk kunnen gaan beginnen. Ik open deze vergadering van de gemeenteraad van Rotterdam. Ik heet u allen hartelijk welkom. Een bijzonder welkom aan de gasten die hier aanwezig zijn in verband met het In memoriam. Deze fysieke vergadering kan worden gehouden nu ten minste een merendeel van de leden de presentielijst heeft getekend. Ik heb niet het exacte aantal hier; 37 hoor ik uit de zaal, maar dat is niet helemaal het gevalideerde aantal. Ik ga er even van uit dat wij voldoende ondertekenaars hebben. De zaal is ingericht volgens de geldende richtlijnen in het kader van de coronapandemie. Ik verzoek elke fractie de coronamaatregelen in acht te nemen en gebruik te maken van de aan de fractie toebedeelde zitplaats. Leden die de presentielijst hebben getekend en hier niet aanwezig zijn, volgen de vergadering elders. We hebben een aantal berichten van verhindering. De burgemeester is afwezig in verband met een bezoek van Zijne Majesteit aan de stad en een aantal andere dringende verplichtingen. Wethouder Kurvers is verhinderd tot 12.00 uur in verband met het bezoek van Zijne Majesteit aan Rotterdam. Wethouder Bokhove is tot 10.45 uur verhinderd. Overige mededelingen komen straks aan de orde.

1.2 In memoriam oud-raadslid en oud-wethouder N.J.G. Janssens

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). We starten met het In memoriam van oud-raadslid en oud-wethouder N.J.G. (Nico) Janssens. De nestor zal nu een In memoriam uitspreken in verband met het overlijden van oud-wethouder Nico Janssens. Langs deze weg wil ik mijn condoleances namens u allen overbrengen aan de nabestaanden van de heer Janssens. Na het uitspreken van het In memoriam verzoek ik u te gaan staan en enkele ogenblikken stilte in acht te nemen. Aan u het woord, de heer Simons, de nestor.

De heer **SIMONS** (lr). Dames en heren, op zondag 16 augustus overleed Nico Janssens, oud-wethouder van onze stad, op 75-jarige leeftijd. Zijn volledige naam was Nicolaas Johannes Gerardus Janssens, geboren op 20 april 1946 te Amsterdam. Daar staan we vandaag bij stil. Dat doen we in het bijzijn van de nabestaanden. Een speciaal welkom aan zijn vrouw Bea en hun twee kinderen Paul en Sandra. Gecondoleerd met het overlijden van je echtgenoot en jullie vader. Wij memoreren het leven en werk van Nico Janssens, maar deze zaal zal niet de enige plek zijn waar dat gebeurt, want hij heeft in zijn leven op meerdere plekken een bijzondere rol vervuld. Ook in Papendrecht, en specifiek hier in de stad bij de voetbalclubs Sparta en Excelsior. Nico Janssens blijft in onze herinnering. Want ook al hebben wij nieuwe namen; in de loop der tijd zijn de posities in de stad ingenomen, zij bouwen voort op zijn nalatenschap. Samenwerking was de modus operandi van Nico. In deze zaal omschreef hij zichzelf bij zijn afscheid op 16 mei 2006 als een koopman en een politiek dier. Ik wil daar in alle bescheidenheid iets aan toevoegen, namelijk dat Nico Janssens dan misschien een koopman en een politiek dier was, hij was vooral een respectvol mens. Hij luisterde goed en zocht de samenwerking op, ook met politici die qua opvattingen lijnrecht tegenover hem stonden. Tegelijkertijd schuwde hij de confrontatie niet, zeker niet tijdens raadsvergaderingen. Sterker nog, hij zocht de confrontatie soms. Dat zorgde af en toe voor flink wat vuurwerk, maar de verstandhoudingen bleven goed. Zo had hij regelmatig felle discussies met Peter van Dijk, PvdA-raadslid en financieel woordvoerder, maar in het weekend gingen ze samen een vorkje prikken bij de chinees. Wie terugkijkt op de dossiers waar Nico Janssens mee bezig was, ziet dat de geschiedenis en de actualiteit verweven zijn. Wij zijn hier vaak bezig met dossiers die een lange geschiedenis kennen en met onderwerpen waar wij tijdens onze ambtsperiode misschien geen pasklare oplossing voor vinden. Zo had het college van Leefbaar Rotterdam, VVD en CDA, waar Janssens als wethouder deel van uitmaakte, als adagium Veiligheid, veiligheid, veiligheid. Daar zijn flinke stappen gemaakt, maar we zijn er nog niet, zoals u weet. De wereld verandert voortdurend. Daarom blijven we monitoren en bijsturen om de stad zo veilig mogelijk te maken. Nico Janssens was twintig jaar actief in de politiek, waarvan veertien jaar als wethouder. Als wethouder Middelen en sport, had sport zijn grootste passie. Meer beweging, een gezondere leefstijl, ook een thema dat ambtsperiode overstijgt. Nico kreeg het destijds voor elkaar dat jeugd- en onderwijsinstanties, de GGD en de sport- en recreatiesector de handen ineensloegen. Hierdoor kwam het project Voeding en beweging van de grond, met dagelijkse gymles voor alle kinderen. Voetbal had zeker zijn warme aandacht, ook na zijn politieke loopbaan. Hij werd voorzitter van Excelsior en bleef trouw bezoeker van het stadion dat mede dankzij zijn hulp gerealiseerd kon worden. In een interview aan het AD vertelde hij dat hij best trots op zijn stoeltje in het stadion zat. Als wethouder Middelen waakte hij over de kwaliteit van de begroting en de jaarrekeningen. Die werd steeds beter. Dat leidde er onder andere toe dat Rotterdam als eerste grote gemeente de goedkeurende verklaring over de rechtmatigheid bij de jaarrekening ontving. Dat was zijn grote ambitie geweest. Personeelsbeleid en organisatieontwikkeling had Nico ook in zijn portefeuille. Ook daarin toonde hij zich een betrokken bestuurder met hart voor het personeel. Het thuisfront, Bea en de kinderen, hebben hem altijd gesteund, maar ze hielden hem ook met beide benen op de grond. Zo kreeg Nico regelmatig te horen: het is leuk dat je wethouder bent, maar hier is de

stofzuiger en daarna mag je de boodschappen gaan doen. Dat heb je soms even nodig als ambitieuze, bevlogen bestuurder van zo'n prachtige stad. Nico was dan best trots op zijn Excelsior-stoeltje, Rotterdam mag ook best trots zijn op Nico Janssens. Hij heeft veel voor de stad betekend, zowel in de politiek als in de sportieve wereld. Ik sluit graag af met enkele woorden van Nico zelf, omdat ze uit het diepst van zijn ziel kwamen, zeker na de moord op Pim Fortuyn, die de samenleving en Nico hevig schokte. Vanuit zijn werkkamer zag Nico de enorme rijen voor het condoleanceregister in de hal van het stadhuis. Hij gaf op 16 mei 2006 de destijds nieuwe gemeenteraad één advies mee, dat ik hierbij graag herhaal. "Ik wil op de nieuwe raad een uitdrukkelijk beroep doen om te blijven strijden voor de vrijheid van meningsuiting. Wij behoeven het niet met elkaar eens te zijn, maar laten wij alstublieft respect hebben voor elkaars mening." Zijn woorden hebben nog niets aan actualiteit ingeboet. Bea, Sandra en Paul, namens het gemeentebestuur wens ik jullie heel veel sterkte toe met het verlies van jullie echtgenoot en vader. Fijn dat jullie vandaag bij dit moment aanwezig zijn. Dames en heren, dank voor uw aandacht. We nemen traditiegetrouw samen één minuut stilte in acht.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik dank u allen. Ik schors een kort ogenblik, zodat de nabestaanden de zaal kunnen verlaten.

(De vergadering is geschorst.)

1.3 Mededelingen

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan wij over naar het volgende agendapunt, de mededelingen. Ik wil de heer Van Schaik het woord geven. Hij heeft voorafgaand aan deze vergadering een petitie in ontvangst genomen als voorzitter van de Commissie Veiligheid en Bestuur.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dank u wel voorzitter. Ik heb hedenochtend van een groep verontruste bewoners een handtekeningenlijst mogen ontvangen omtrent een opvang in Beverwaard voor kinderen met een probleem. Daar is de buurt niet echt gelukkig mee. Ik zal deze lijst doorsturen naar het college om hierover een oordeel te vellen in de commissie VB of andere commissies, zodat u in ieder geval op de hoogte bent. Dat was het eigenlijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Van Schaik voor het in ontvangst nemen en het doorgeleiden van de petitie. Die zal in behandeling worden genomen door het college. Dan gaan we over naar het volgende punt. Op uw tafel ligt een exemplaar van de publicatie 'Het verhaal van NPRZ en het manifest Rotterdam Zuid'. Voor leden die vandaag niet aanwezig zijn in de raadzaal wordt een exemplaar bezorgd op de fractiekamer. Dan kan ik u gelijk ook even de NPRZ-conferentie in herinnering brengen die wij op 25 september a.s. organiseren, waarbij we in gesprek gaan met bewoners en professionals aldaar. Tot zover de mededelingen.

2. *Vaststelling van de agenda van de fysieke raadsvergadering van 9 september 2021, alsmede van de digitale raadsvergadering van 9 september 2021*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we over naar het volgende punt, de vaststelling van de agenda van de fysieke raadsvergadering van 9 september 2021 alsmede de digitale raadsvergadering van dezelfde datum. Ik zal als voorzitter een aantal zaken met u doornemen. Aan het eind bied ik u de gelegenheid om iets te zeggen over de agenda als dat nog niet aan de orde is geweest. Maar als ik een punt noem waarover u specifiek iets wilt zeggen, dan kan dat uiteraard bij dat punt zelf. Ik zie de heer Meeuwissen staan.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Eerst een algemeenheid. Ik vind het schokkend dat de burgemeester de koning voor laat gaan. Het lijkt wel alsof de burgemeester burgemeester zijn van Rotterdam als bijbaantje ziet. We zien hem ook continu met de heer Bruls opdraven voor allerlei landelijke coronazaken. Ik zou willen voorstellen om de vergadering vandaag af te gelasten, tenzij de burgemeester de raad voor laat gaan voor de koning. Anders zou ik willen voorstellen dat wij dan volgende week in plaats van een actualiteitenraad een raadsvergadering houden. Dat is mijn eerste ordepunt. Zal ik gelijk ook mijn tweede ordepunt doen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik ga eerst dit eerste punt behandelen. Het is een goed gebruik dat hebben we afgesproken, dat als de koning dan wel een minister de stad bezoekt, dat een collegelid daarnaartoe moet of daarmee zoals in dit geval een werkbezoek gaat afleggen, en dat dat voorgaat aan een raadsvergadering. Dat is een goed gebruik, dat hebben we altijd afgesproken, dus ik stel voor dat we dit ook zo houden. Ik kijk even rond of iemand daar iets anders over wil zeggen. Dat is niet zo. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik ga niet mee in het verzoek van de heer Meeuwissen van de PVV, maar ik vind het ook eigenlijk niet goed, misschien wel ongepast, dat onze burgemeester deze raad op het tweede plan zet. Dan wil ik er ook op wijzen dat plaatsvervangend voorzitters, ook al anderhalf jaar, altijd alle stemmingen doen voor de burgemeester. Ik vind het prima hoor, maar het lijkt soms wel dat deze burgemeester in zijn derde periode de raad als corvee ziet en daar maak ik me wel zorgen over. Dat wil ik dus wel gezegd hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik krijg hier van de griffier door dat het ook wettelijk verplicht is dat de burgemeester gehoor geeft aan het verzoek van de koning. Dat is even in reactie op de heer Meeuwissen. In reactie op de heer Simons kan ik me voorstellen dat dit een punt is om met de burgemeester apart op te nemen en dat dan niet nu in deze raadzaal te bespreken. Dat was dus uw eerste ordepunt mijnheer Meeuwissen. Uw tweede ordepunt.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Hierop reagerend, de burgemeester heeft zijn krabbel gezet onder een contract met Pels Rijcken. We gaan vandaag de integriteit van dat advocatenkantoor bespreken. Daar moet de burgemeester bij zijn. We gaan het hebben over de geweldsexplosie. Daar moet hij ook bij zijn. Maar goed, mijn tweede punt gaat over het debat over de geweldsexplosie. Dat wordt hier afgedaan met een tweeminutendebatje, terwijl we wel op verzoek van D66 een regulier, groot debat gaan houden over een of ander skateveld of een skateloctie of hoe je dat ook noemt. Ik vind het echt schokkend, de Rotterdammer vindt het schokkend dat we hier de gruwelijke geweldsexplosie afdoen met een tweeminutendebatje, dus het dringende verzoek om sowieso als we vandaag gaan vergaderen over de geweldsexplosie, daar een regulier debat van te maken en graag dan ook de spreektijd met een uur opplussen, want daar is heel veel over te zeggen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijn voorstel was om gewoon per agendapunt dat even door te nemen, maar u doet nu een voorstel voor de agenda, namelijk om één agendapunt te verschuiven van een tweeminutendebat naar een regulier debat en een tweede voorstel is de spreektijd op te hogen. Nu het voorligt, stel ik voor om dit punt dan maar gelijk even te behandelen. Ik kijk rond in de zaal. Ik moet even opzoeken welk agendapunt het is. Het gaat over het tweeminutendebat 18.1, hiervoor ligt het voorstel voor om daar een regulier debat van te maken. Mevrouw Eskes zag ik als eerste staan. Dan ga ik daarna rond en geef ik iedereen het woord.

Mevrouw **ESKES** (cda). We hebben dit debat natuurlijk vorige week al gevoerd, dus volgens mij gaat het nu enkel nog om dat te bekrachtigen met moties, dus wat mij betreft volstaat een tweeminutendebat.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik volg precies het standpunt van mevrouw Eskes.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). In principe geen bezwaar tegen een regulier debat.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ik deel de mening van mevrouw Eskes.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ik heb ook moeite met het uitbreiden. We hebben het er de vorige keer al heel uitgebreid over gehad en nog een keer een herhaling zie ik ook niet zitten.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). We hebben het er inderdaad eerder over gehad. Als er een regulier debat gewenst was, had dat ingediend kunnen worden. Dat is niet gebeurd, dus wat mij betreft kunnen we het tweeminutendebat laten staan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik zie verder geen anderen. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Wat Leefbaar Rotterdam betreft staat de geweldsexplosie, de tsunami van geweld die over onze stad is gekomen, echt op nummer één van wat onze aandacht en prioriteit nodig heeft, dus wij steunen het voorstel van de PVV om er een regulier debat van te maken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan heb ik toch ook even de stemmen van de andere partijen nodig. U heeft een interruptie op de heer Simons? De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Als dat zo is, als we er echt een regulier debat van gaan maken, dan steun ik ook wel het voorstel van de heer Meeuwissen, want dan kun je dat niet zonder de burgemeester doen. Dan kun je niet zeggen: de verantwoordelijke voor de veiligheid is er niet bij en wij gaan lekker met elkaar lopen debatteren. Dat zit vast aan dat voorstel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Aangezien we het vandaag op de agenda hebben staan, zonder burgemeester, ga ik ervan uit dat u steunt dat het nu een tweeminutendebat is. Prima, helder. Dan vraag ik toch ook even aan mevrouw Verkoelen en daarna de heer De Roon hoe u erin staat.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, ik ga nooit liggen voor een verandering van zo'n agendapunt naar een regulier debat. Ik onderschrijf wel een beetje het verhaal van de heer

Van Zevenbergen. Moet je dan niet even een moment zien te prikken dat de burgemeester er ook bij betrokken kan worden? Dat vind ik ook wel een niet-onlogische. Wat dat betreft ondersteunde ik ook echt het verhaal van de heer Simons over de burgemeester. Kijk, vandaag snap ik dat dat moet vanwege koninklijk bezoek, maar de credits verliezen doordat je op andere momenten dat ook al gedaan hebt, dat is jammer.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik vat uw punt zo samen. Aangezien het nu op een tweeminutendebat staat en de burgemeester niet aanwezig is, om het dan een tweeminutendebat te laten.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, ik zei dat ik nooit ga liggen voor het feit dat iemand in plaats van een tweeminutendebat of wat dan ook, een regulier debat wil. Daar zal 50PLUS nooit voor gaan liggen, dus daar zijn wij voor.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helder. Dan de heer De Roon en dan de heer Van Noppen.

De heer **DE ROON** (d66). Ja voorzitter, volgens mij is er al uitgebreid over gesproken en is een tweeminutendebat het logische vervolg. Dus hetzelfde als wat mevrouw Eskes hier al over zei.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Als iemand dat echt nog een keer goed wil bespreken, dan zijn wij niet tegen het uitbreiden naar een normaal debat, maar het maakt het wel wat ingewikkelder. Maar goed, dat is een andere discussie, dus wij kunnen meegaan in het voorstel van de heer Meeuwissen en de heer Simons.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Wij niet. Het is uitvoerig en goed besproken in de commissie. Dat is waardevol genoeg. De normale afspraken erover zijn om dan vervolgens hier een tweeminutendebat te doen. Zo is het ook aangevraagd door de heer Simons en zo is het ook voorbereid door iedereen. Een nieuwe herhaling van standpunten gaat inhoudelijk niets toevoegen en dan denk ik dat we beter de stad dienen met een goed debat zoals we dat hebben voorbereid met elkaar in een tweeminutendebat.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helder. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Allereerst herken ik mij niet in het gebruik van een tsunami van geweld in Rotterdam. Ik vind dat zwaar overdreven. Ten tweede is de PVV ook niet de aanvrager van dit debat. Dat is Leefbaar Rotterdam en de Rotterdamse VVD. Ten derde is dit vorige week uitgebreid besproken en ik denk dat we ons een hoop werk kunnen besparen als we de commissie niet elke keer gaan overdoen in de raad. Ik zou dus gewoon bij een tweeminutendebat willen blijven.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helder. Er is een meerderheid voor het behoud van een tweeminutendebat, dus uw ordevoorstel is afgewezen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, dan wil ik even concluderen dat voor het CDA, de VVD en de PvdA veiligheid in ieder geval geen topprioriteit is. Ga jullie schamen. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed. Dat gezegd hebbende gaan wij over... Even kijken, we blijven rustig, ik zoek weer even mijn tekst op. Ik ga nu de agenda verder afhandelen. Een beetje rust in de zaal graag. Er zijn twee verzoeken om beraadslaging ontvangen. Van de PVV en 50PLUS, Integriteit opdrachtnemers en een van D66, SP, DENK, NIDA, 50PLUS, PVDD en Leefbaar Rotterdam, Save Museumpark. Wenst iemand hierover nog het woord? Nee. Dan stel ik voor deze verzoeken te agenderen onder de agendapunten 17.1 en 17.2. Er is één verzoek voor een tweeminutendebat ontvangen van Leefbaar Rotterdam en de VVD, Geweldsgolf Rotterdam. Wenst iemand hier het woord over? Volgens mij hebben we daar net genoeg over gesproken. Ik ga er even van uit dat we dit gewoon kunnen agenderen onder agendapunt 18.1.

Dan wil ik mevrouw Eskes het woord geven. Zij heeft buiten de afgesproken termijnen nog een verzoek gedaan voor indiening van een motie vreemd aan de orde van de dag. Het woord is aan mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel. Ik heb het reeds aangekondigd bij de overige fracties. We hebben vorige week een bezoek gebracht aan Hoek van Holland en daar is met name ook gememoreerd hoe goed werk de strandopruimers daar verrichten. Er is verzocht om daar wat aandacht aan te besteden, dus vandaar een motie vreemd aan de orde van de dag. Ik zou de raad dus willen verzoeken om die motie vandaag te agenderen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik inventariseer even of er een meerderheid is voor het verzoek van mevrouw Eskes. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, dit is echt onbegrijpelijk dat mevrouw Eskes samen met de VVD hiermee komt. Goed werk van de helden in Hoek van Holland overigens, maar de vurige voorvechters van de verkoop van Recreatieoord Hoek van Holland, de VVD en het CDA, maken deze dankmotie voor de Bühne en hebben het echt niet goed voor met de Hoek. Die huichelaars zien liever vandaag dan morgen bulldozers het hele recreatieoord vermorzelen. Dus mevrouw Eskes en mijnheer Lansink..

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Meeuwissen, uw inhoudelijke input had u gewoon bij het debat van deze motie kunnen inbrengen, dus ik hoor u nu niet zeggen of u akkoord bent met het agenderen van deze motie vreemd.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, uiteraard niet akkoord, schandalig dat die wordt ingediend.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, ik kijk verder rond. Iedereen akkoord? Ik zie allemaal knikkende hoofden, dus de rest is volgens mij akkoord met het agenderen van deze motie vreemd aan de orde van de dag. Dat wordt dan agendapunt 19.1. Ik moet toch verzoeken om een beetje stilte. Dan wijs ik u nog op agendapunt 16, waarbij wethouder Kurvers portefeuillehouder is. Mogelijk moet de behandeling hiervan uitgesteld worden tot een later moment vandaag, omdat hij vanmorgen een verplichting heeft die van een hogere orde is dan zijn aanwezigheid in de raadsvergadering. Daar hebben we het net over gehad vanwege... Wij maken niet veel uitzonderingen, maar als uw voorzitter acht ik zijn verlate beschikbaarheid gerechtvaardigd. Inderdaad, stilte in de zaal, dank u wel mijnheer Lansink. Zijn er nog andere leden die verder iets over de agenda willen zeggen? Nee? Mevrouw Verkoelen?

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ik miste het even. Wat is het resultaat nu van wat u hier over zegt? Gaan we het uitstellen of wat gebeurt er nu?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het wordt mogelijk iets later. Het is afhankelijk van wanneer we bij dat agendapunt zijn. Als de heer Kurvers aanwezig is, doen we het dan, en anders moeten we hem even verschuiven, maar dan bent u daarvan op de hoogte.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Prima.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helemaal goed. Ik stel voor de besluitvorming over de huishoudelijke punten, ingekomen stukken, bekrachtiging geheimhouding en de hamerstukken gelijktijdig bij de behandeling van de desbetreffende punten te doen, zoals te doen gebruikelijk. Uiteraard kunt u aantekenen dat u geacht wordt te hebben tegengestemd bij een of meerdere onderdelen. Dat wordt dan opgetekend in de notulen. Daarbij zal ik ervan uitgaan dat de opvatting van de woordvoerder van de fractie geldt voor alle leden van de fractie, voor zover zij de presentielijst hebben getekend. De besluitvorming van de B- en D-onderwerpen zal vanavond om 19.30 uur in een stemvenster plaatsvinden. Tussen de fysieke vergadering en de digitale vergadering is voldoende tijd om u voor te bereiden op de stemmingen. Ten aanzien van de indiening van moties heeft u al moties aangeboden bij de griffie. Deze staan alle in het raadsinformatiesysteem bij het desbetreffende agendapunt of worden tijdens het debat nog toegevoegd. Als u nog moties in voorraad houdt, bestaat de mogelijkheid om deze ook tijdens het debat in te dienen via het zilveren schaalpje of het e-mailadres van de griffie. Rond 12.45 uur is er een eenvoudige lunch beschikbaar. Deze wordt uitgeserveerd in de gang naast de koffiekamer, zodat u deze elders kunt nuttigen. Er is niet voorzien in een warme maaltijd.

3. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van:*

3.1 *15 en 17 juni 2021*

3.2 *6 en 8 juli 2021*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we naar agendapunt 3, vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 15 en 17 juni 2021 en van 6 en 8 juli 2021. Wenst iemand nog het woord naar aanleiding van deze notulen? Nee? Dan stellen we deze met algemene stemmen vast.

4. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 35*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Agendapunt 4. Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 35. Ik stel voor de behandelwijze zoals vermeld bij de desbetreffende stukken vast te stellen. Wenst iemand hierover het woord? Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, dank. Ik heb begrepen dat ook de zienswijze zoals die ingediend zal worden over de begroting van de GRJR op dit agendapunt wordt vastgesteld. Dat kunnen we ook zo door laten gaan, maar wel met een aanmerking dat onze fractie niet volledig tevreden is met de puntigheid van de manier waarop de zienswijze is ingediend. Ik denk dat een vernietigend inspectierapport vraagt om iets meer dan alleen een risicoparagraaf. Het risico dat onze kinderen lopen, is iets groter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Wat we hier vaststellen, is de behandelwijze die de griffie voorstelt ten aanzien van de ingekomen stukken, zoals direct doorgeleiden of naar een commissiebehandeling. Dat zijn de vraagstukken die we hier vaststellen en niet zozeer de inhoudelijke reactie. Maar ik ga ervan uit dat u wel instemt met de behandelwijze zoals voorgesteld. Ja, oké, prima. Dan stellen we dit dus met algemene stemmen vast.

5. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:*
5.1 *De lijst van eigenaren en rechthebbenden behorende bij het voorstel tot vestiging van voorkeursrecht gemeenten voor percelen in Oud-Carnisse.*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we door naar agendapunt 5.1, bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet van de lijst van de eigenaren en rechthebbenden behorende bij het voorstel tot vestiging van voorkeursrecht gemeenten voor percelen gelegen in Oud-Carnisse. Ik lees even iets voor en dan kom ik bij u, mevrouw Verkoelen. Het betreft hier een tijdelijke geheimhouding. Overeenkomstig wettelijk voorschrift wordt deze lijst openbaar nadat u het besluit heeft genomen over het bijbehorende raadsvoorstel dat naar verwachting over enkele weken op uw agenda komt ter besluitvorming. Zijn er nog leden die aantekening wensen te hebben tegengestemd? Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Deze valt voor mij niet onder de persoonlijke situaties, dus ik ben hierop tegen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Genoteerd. Ik kijk nog even verder rond. Ik zie de heer Meeuwissen staan.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, de PVV heeft onvoldoende vertrouwen in het gemeentebestuur, dus we zijn hier tegen. De hele wereld moet dit allemaal goed kunnen volgen. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De PVV is tegen. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, tegen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van der Velden tegen. En de heer Van Zevenbergen, ik ben nu bij u. De heer Van Zevenbergen is ook tegen. We hebben dus vier partijen die tegen dit voorstel stemmen. Zoals gezegd zullen wij dat noteren in de notulen en dan bekrachtigen wij bij dezen de geheimhouding met de aantekening van de genoemde leden die geacht worden te hebben tegengestemd.

- 5A. *Het voorstel tot benoeming van een lid van de Werkgeverscommissie.*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we over naar agendapunt 5A, het voorstel tot benoeming van een lid van de Werkgeverscommissie. Aanbevolen wordt mevrouw Walgenbach daarvoor te benoemen. Ik stel voor dat we de stemopneming in de lunchpauze doen, dan wel aan het eind van deze vergadering. De stembiljetten kunnen nog ingeleverd worden totdat de lunchpauze begint. Ik check even of ik nu alvast leden van het stembureau zal moeten aanwijzen, want dan weet men dat men een taak heeft in de lunchpauze. Ik mag dat gewoon willekeurig bepalen, zie ik hier. Ik heb een enorme macht als voorzitter. Wat leuk. Wie heeft er zin? Ja, dit is heel D66, wie wil? Maar dat kan dan natuurlijk toch weer een beetje belangenverstrengeling opleveren. We zouden inderdaad kunnen loten. Ik zie toch mevrouw Hoogwerf heel verlangend kijken, dus mevrouw Hoogwerf, de heer Achbar. Dan kijk ik de heer Lansink aan en de heer Engberts. U zit in het stembureau. Dat is een heel belangrijke taak. Ik trek geen partijgenoten voor, dus dat is toch goed van mij hè. Mevrouw Verkoelen. Wie is de voorzitter? Dat is wel een heel belangrijke vraag. Nou, mevrouw Hoogwerf. Ja, zo worden de baantjes allemaal vergeven hè, onder elkaar.

A. HAMERSTUKKEN

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we over naar de hamerstukken.

6. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Afrikaanderwijk, 1e herziening'*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Vastgesteld bij hamerslag.

7. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Dagbesteding Doggersbank'*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Daar stemt de PVV tegen. Hoogvliet heeft al meer dan genoeg van dit soort moeilijke sociale onrust veroorzakende voorzieningen opgenomen. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan wordt deze vastgesteld met opneming dat de PVV tegenstemt.

8. *Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Reparatie Boezembocht Veilingterrein'*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Daar stemmen wij tegen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan wordt het vastgesteld met opneming van de opmerking dat de Partij voor de Dieren tegenstemt.

9. *Het voorstel tot vaststelling van de herziening van de grondexploitatie Prinsenland, fase 2*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Vastgesteld bij hamerslag.

10. *Het voorstel met betrekking tot de Ontwerpprogrammabegroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2024 van de gemeenschappelijke regeling RZG Zuidplas*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Daar stemmen wij ook tegen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan wordt het voorstel vastgesteld met de opneming dat de Partij voor de Dieren heeft tegengestemd.

11. *Het voorstel tot het nemen van een herzien besluit inzake de vergoeding van kosten voor opsporing en ruiming van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Vastgesteld bij hamerslag.

12. *Het voorstel tot wijziging van de Tarieventabel behorende bij de Algemene Legesverordening 2021*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Tegengestemd.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan stellen we dit voorstel vast met de opmerking dat de partij 50PLUS heeft tegengestemd.

13. *Het voorstel van het presidium naar aanleiding van het advies van de Algemene Bezwaarschriftencommissie inzake bezwaren tegen het besluit tot (definitieve) vestiging van voorkeursrecht gemeenten Voetbalvelden Overschie Kleiweg*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, daar is de PVV tegen. We werken niet mee aan ecowijken. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ook tegen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan stellen wij deze verordening vast met dien verstande dat de PVV en 50PLUS hebben tegengestemd. Dan gaan wij heel snel door alle stukken heen. Dan zitten wij bij onderwerpen met een korte verklaring. Ik ben er één vergeten, excuus.

14. *Het voorstel tot vaststelling van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Rotterdam 2021*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Vastgesteld bij hamerslag.

B. ONDERWERPEN MET EEN KORTE VERKLARING

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we nu toch echt door naar de onderwerpen met een korte verklaring.

15. *Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Onder de radar: onderzoek naar ondermijnende criminaliteit', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan geef ik als eerste het woord aan de heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Voorzitter, dank u wel. Het was een van de eerste bijeenkomsten in de commissie VB in mijn nieuwe woordvoerdersrol en ik heb met genoeg kennisgenomen van het rapport van de Rekenkamer. We weten denk ik allemaal in deze raad dat het een groot veelkoppig monster is, deze ondermijning, en ik ben blij daar toch weer wat meer inzicht in te hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Lansink, mag ik u even onderbreken, want het wordt anders een beetje onrustig in de zaal. Ik ben vergeten de gelegenheid te geven dat mensen van woordvoerder kunnen wisselen, dus ik geef u zo meteen even twintig seconden respijt. Nou zoiets, dat is even de inschatting van de voorzitter. Dan kunt u uw betoog opnieuw doen. Dan krijgt iedereen de gelegenheid om even de woordvoerderswissel uit te voeren. Ik zie dat de heer Engberts inderdaad plaats heeft gemaakt, maar ook weer zelf

terugkomt, maar de heer Van Noppen verlaat de zaal en ik geef u even de gelegenheid om uw woordvoerder te laten plaatsnemen in de zaal.

Ik wil dan wel de vervangende woordvoerders oproepen, laat ik in ieder geval de oproep doen voor de volgende agendapunten om uw collega-woordvoerders alvast wel even aan te sporen om paraat te staan, want anders zitten we met heel veel tussenliggende vertragingen. Hoe lang zal ik nog wachten? Een half minuutje. De heer Van Noppen vroeg hierom, dus ik ga ervan uit dat er van NIDA nog iemand komt. En ook nog een belangrijke woordvoerder van D66, maar dat mag ik natuurlijk niet zo zeggen. Elke woordvoerder is belangrijk, dus daarom wacht ik graag op iedere woordvoerder.

Goed, ik stel voor dat we nu gaan beginnen. We hebben best lang gewacht, dus hierbij een verzoek. Ik vraag elke keer na een agendapunt of er een woordvoerderswissel moet plaatsvinden, die kondig ik althans aan. Maar dan moet iedereen wel klaar staan om die over te nemen, want anders moeten wij te lang tussen de agendapunten wachten. Langer dan een minuut wordt op een gegeven moment gewoon te lang. Goed, de heer Lansink heeft het woord gekregen. Hij krijgt twintig seconden en dan gaat de tijd weer aan. Oh, hij is al teruggezet, wat goed zeg.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. Het lijkt wel een déjà vu voor mij, maar ik ga nu toch beginnen. Ik zei het net ook al, we hebben een goed debat gehad met de directeur van de Rekenkamer alsmede met de burgemeester. Wat we allemaal weten blijkt ook wel weer uit het rapport van de Rekenkamer, dat ondermijning onder ons is; die onderwereld is onder ons in de stad Rotterdam. Het is een veelkoppig monster dat onder ons is in deze stad. In die zin is het dus ook goed dat de Rekenkamer er nog eens goed naar heeft gekeken hoe de aanpak op ondermijning in Rotterdam plaatsvindt. Dat gezegd hebbende, denk ik dat we best op een aardige weg zijn, maar dat we er nog lang niet zijn. In die zin ben ik dus ook continu met dit college, maar ik denk ook in deze raad op zoek naar mogelijkheden om die ondermijning nog steviger aan te pakken. Het is dus denk ik ook goed dat we daar met het college regelmatig het gesprek over voeren en er met de burgemeester regelmatig het gesprek over voeren. Wat mij betreft is dat een gesprek in de breedte, over preventie maar ook een duidelijk verhaal dat misdaad in deze stad niet mag lonen. En dat we dus ook de aanpak zoals de patseraanpak zoals we die in Rotterdam kennen stevig door blijven zetten. We zijn overigens ook blij met de brief van de burgemeester over de inzet van het ANPR-systeem. Het doet ons deugd dat dat geregeld en op orde is. Ik zou het in deze korte termijn voor nu hierbij willen laten. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mijnheer Lansink. Dan is het woord aan de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter. Aanpak ondermijnende criminaliteit. In het Rekenkamerrapport wordt gesproken over zowel risico's in de concentratie van bevoegdheden bij de burgemeester als handhaving op bestemmingsplannen. In dit kader heeft de PVV de volgende vraag. Waarom staat de met buitenlands geld illegaal neergezette Essalam Moskee er nog? De moskee had geen bouwvergunning, is met geld uit Qatar neergezet en heeft inmiddels een illegaal bestuur. Deze moskee dient onmiddellijk tot de laatste steen te worden afgebroken, of gelden bestemmingsplannen niet voor islamitische gebouwen? Voorzitter, de Rekenkamer benadrukt de ondermijning middels bestemmingsplannen. Verontrustend dat het woord bestemmingsplan niet eens voorkomt in het raadsvoorstel, juist omdat zoveel Rotterdammers te lijden hebben onder bestemmingsplanterreur van de Coolsingel. Ik noem de Tweebosbuurt, Fazantstraat, SNV-volkstuinen en het Recreatieoord Hoek van Holland. De PVV vindt het schandig dat burgemeester Aboutaleb deze week naar Hoek van Holland komt voor een tweedaags werkbezoek op 10 en 11 september, maar daarbij het afgelopen jaar door de Coolsingel zo

geterroriseerde Recreatieoord Hoek van Holland links laat liggen. De PVV heeft nu twee vragen. Kan de heer Aboutaleb zijn agenda wijzigen en alsnog een bezoek aan het recreatieoord brengen of durft hij de confrontatie met gedupeerden niet aan? Indien de burgemeester niet op bezoek wil gaan, zou het ook volstaan om in gesprek te gaan

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Meeuwissen, ik wil u even verzoeken. Dit gaat over een Rekenkamerrapport over ondermijning, niet over Recreatieoord Hoek van Holland. Dit is echt buiten de orde.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, volgens mij is dit wel degelijk ondermijning, dat via de politiek hele stukken van Rotterdam gebulldoerd gaan worden. Ik zou de burgemeester ook ten zeerste aanraden om daar zijn gezicht te laten zien, maar volgens mij durft hij dat gewoon niet. Hij durft waarschijnlijk ook niet met de recreantenadviesraad de dialoog aan te gaan. En dan is het nog heel opmerkelijk dat de heer Lansink het over een veelkoppig monster had. Ik heb het altijd over het elfkoppige monster, waarvan de voorman dus vandaag met de koning spreekt. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan gaan we over naar mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Voorzitter, Nederland is een narcostaat geworden. De geschatte omvang van de drugseconomie bedroeg in 2018 al zo'n € 18,9 miljard. Europol heeft ons deze week uitgeroepen tot hofleverancier van cocaïne in Europa. De moord op strafrechtadvocaat Derk Wiersum, de brute moord op Peter R. de Vries en de 21-jarige man die verdacht wordt van deze laffe moord. Granaten in portieken, Kalashnikovs die worden afgeschoten in woonwijken, kinderen die al op 12-jarige leeftijd vanaf schoolpleinen worden geronseld om eerst aan de slag te gaan als drugsrunner – lekker makkelijk, want je kan ze toch niet vervolgen – en uit te groeien in een criminele carrière als huurmoordenaar. Of dood. De enorme bedragen die omgaan in de drugscriminaliteit en de enorme invloed die daarmee gekocht wordt in de bovenwereld, die totaal ontwrichtende werking is overal. We zijn als overheid maar nauwelijks in staat om daar invloed op uit te oefenen. Dat bleek ook uit de voornaamste conclusies van het Rekenkamerrapport. Heeft het ingezette beleid nut, is het voldoende belegd binnen de organisaties, snijdt wat we doen hout, kortom? Dezelfde vraag kun je stellen aan de hand van het jaarverslag. 442 vuurwapens in beslag genomen. Op € 22 miljoen crimineel vermogen is beslag gelegd. Het klinkt prachtig, maar als je inschat dat in Amsterdam ongeveer € 6 miljard omgaat, alleen in cocaïne, dan is € 22 miljoen een schijntje. Dus wat zegt het, wat doet het, heeft het zin? Opnieuw, snijdt het hout? We weten het simpelweg niet. We weten alleen maar dat het geweld toeneemt, dat de ontwrichting toeneemt. Amsterdam en Tilburg hebben onderzoek laten doen, hebben beter in kaart gebracht wat er omgaat in die samenleving, in die onderwereld, hoeveel geld ermee gemoeid is, en weten dus ook beter waar ze moeten zijn, waar ze in moeten grijpen en waar het beleid op gericht zou moeten zijn. Ik stel voor dat we als Rotterdam met de haven, nog steeds de grootste haven van Europa, in onze achtertuin, ook gaan meten en weten wat er speelt. Vraag de Politieacademie, vraag om een gedegen wetenschappelijk onderzoek om de omvang van ondermijning en de invloed op Rotterdam in kaart te brengen. Daartoe dienen we ook een motie in die ik bij dezen graag afgeef.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Hoogwerf heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Onderzoek de omvang en de impact van de georganiseerde criminaliteit

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021 ter bespreking van agendapunt 15 over ondermijnende criminaliteit,

constaterende dat:

- Rotterdam en de rest van Nederland de oorlog tegen de onderwereld aan het verliezen zijn, waarbij we steeds achter de feiten aan blijven lopen;
- een 21-jarige Rotterdammer vastzit op verdenking van de moord op misdaadverslaggever Peter R. de Vries, waarvoor hij volgens zijn familie € 150.000 zou krijgen;

overwegende dat:

- Nederland een narcostaat is geworden en wij het ons daarom absoluut niet meer kunnen permitteren om naïef te zijn;
- burgers, instanties, beleidsmakers, politici et cetera geen weet hebben over hoe omvangrijk de onderwereld is, hoeveel geld hierin omgaat en welke gevolgen dit heeft voor de samenleving;
- kinderen zo jong als 12 jaar rechtstreeks van het schoolplein worden geronseld door de drugsmafia en we daardoor de grip op onze jongeren kwijt dreigen te raken;
- de gemeente Amsterdam in 2019 door hoogleraar Pieter Tops en onderzoeksjournalist Jan Tromp een verkenning heeft laten doen van de druggerelateerde criminaliteit. Hieruit bleek dat door de flinke bedragen die omgaan in de onderwereld er een grote en gewelddadige schaduweconomie is ontstaan, die leidt tot ontwrichting in de maatschappij. Hier bleek de gemeente Amsterdam weinig weet van te hebben. Het onderzoek liet zien dat er zo'n € 6 miljard omging in de Amsterdamse drugseconomie;
- Rotterdam een soortgelijk onderzoek nodig heeft, want hoe kun je bepalen of ingezet beleid effectief is als je niet weet hoe groot het probleem is?;
- een beter besef en inzicht van de omvang en de impact van de georganiseerde criminaliteit ervoor kan zorgen dat de veiligheid een grotere prioriteit kan gaan krijgen in Rotterdam en in Nederland, waardoor er in de toekomst meer geld vrij kan komen om de georganiseerde misdaad aan te pakken;

verzoekt het college:

- een (wetenschappelijk) onderzoek te starten naar de (druggerelateerde) georganiseerde criminaliteit in Rotterdam, met daarin onder andere een analyse van de omvang en in de impact op de samenleving;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T.C. Hoogwerf

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan gaan we over naar de heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Dank u wel voorzitter. Na de dood van Peter R. de Vries hoeven we niet meer uit te leggen dat het tegengaan van ondermijnende criminaliteit nog belangrijker en zichtbaarder is geworden. Je zou ook denken dat dit een speerpunt van de gemeente is. Wij als gemeenteraad worden namelijk onvoldoende betrokken bij deze procedure. In het rapport van de Rekenkamer lees ik dan ook terug dat het ontbreekt aan duidelijke doelen, waarbij wij als raad onvoldoende informatie krijgen over de uitvoering hiervan en daarbij ook de versnipperde resultaten. Voorzitter, het is dan ook fijn dat de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamer in het raadsbesluit staan. Maar toch plaats ik vraagtekens bij de wijze waarop wij als raad toch echt over zullen gaan op checks and

balances naar aanleiding van het raadsbesluit. De bevoegdheden van de burgemeester moeten ook hierin controleerbaar zijn. Wij als gekozen raadsleden moeten elke bevoegdheid die de burgemeester uitvoert, kunnen controleren. Wij pleiten er dan ook voor dat de gemeenteraad hierin een grotere rol heeft dan vooralsnog het geval is. Als raadsleden horen wij partners te zijn in dit proces en zeker geen volgers. Tot slot voorzitter, ik kijk uit naar een plan van de burgemeester waarin we concreet kunnen zien hoe hij ons gaat betrekken in dit proces. Als democratisch gekozen volksvertegenwoordigers hebben wij namelijk die verantwoordelijkheid naar onze Rotterdamse burgers.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Dank u wel voorzitter. Wij hebben in de commissie hier uitgebreid over gesproken. Toen noemde ik ook dat wij een proxyoorlog voeren tegen de georganiseerde misdaad, tegen georganiseerde criminaliteit. Ik noem het bewust een oorlog, want we verliezen jaar in, jaar uit mensen aan die criminaliteit. Het ontregelt onze samenleving, vernietigt levens en brengt niets anders dan ellende. We voeren een strijd op verschillende fronten. Het is een strijd die je moet voeren, maar nooit zal winnen als wij onze lokale overheid niet net zo goed, dan wel niet beter weten te organiseren. We zijn realistisch genoeg om te begrijpen dat criminaliteit in een wereldstad als Rotterdam nooit volledig zal verdwijnen. Maar we moeten daar, waar criminaliteit de samenleving ernstig ontregelt, met harde en vooral effectieve maatregelen komen. In Rotterdam lopen we al jaren voorop in de aanpak en hebben stevige maatregelen, zowel op preventievlak als repressie. Complimenten aan alle instanties die hier keihard voor werken. Een van de belangrijkste elementen van de aanpak van ondermijnende criminaliteit is de integrale samenwerking. De natuurlijke partners, de Belastingdienst, douane, politie, worden goed gevonden. En alleen in gezamenlijkheid, mede door de verschillende taken en bevoegdheden, kunnen we deze complexe problemen effectief aanpakken. Kort samengevat, een effectieve aanpak vraagt dus om een georganiseerde overheid die alle middelen en instrumenten inzet die tot haar beschikking staan. Wij zijn dan ook verheugd om te zien dat het college een groot deel van de aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport over zal nemen omdat dat erom vraagt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. In de haven is een grote multinational aan het werk. Ik denk zelfs anderhalf maal zo groot als een Shell of een Unilever. Maar het zijn criminelen. Ze zijn ontzettend goed georganiseerd en het is niet alleen in de haven, het is veel meer verweven in onze samenleving. We mogen dit probleem niet onderschatten, deze ondermijning, want ze hebben er allemaal belang bij dat de democratie niet goed functioneert, dat de samenleving niet goed functioneert, en ik ondersteun wat dat betreft de woorden van mijn voorganger; de instanties werken er hard aan, maar het is groter dan alleen de gemeente. We moeten dit echt heel groot aanpakken. In mijn somberste gedachten denk ik weleens: o jee, het is dodelijk en ik hoop dat we de strijd niet verliezen. Dus de urgentie staat wat betreft de SP heel hoog.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Ik denk dat we echt van links tot rechts het eens zijn over het feit dat dit een ongelofelijk belangrijk onderwerp is. Ik vind dat Leefbaar Rotterdam dat goed verwoordde, maar dat ook de SP dat net heel mooi verwoordde. Zo zijn we over de volle breedte ons heel erg bewust van de ernst van het onderwerp. Goed dat het ook geagendeerd is geweest door het rapport van de Rekenkamer. We hebben ook het debat in de commissie goed gevoerd denk ik. Daaruit bleek ook wel het dilemma waarin je

vaak terechtkomt, dat we niet alles met elkaar kunnen bespreken in de openbaarheid, omdat we de criminelen ook niet wijzer moeten maken. Dat levert een spanning op. We hebben ook goed geluisterd naar de reactie van het college en we snappen ook dat het niet met alle aanbevelingen aan de slag zouden willen. Daarom dienen we een amendement in dat het raadsvoorstel zo aanpast dat het ook eigenlijk in lijn is met datgene waar het college mee aan de slag wil. Dat amendement is als het goed is, ingediend. Ik weet niet zeker of het ook op RIS is verschenen. Dat heb ik zelf nog niet kunnen zien. Maar het is in ieder geval ingediend en iedereen kan daar kennis van nemen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Vonk heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A. Rapport Rekenkamer Rotterdam 'Onder de radar, Onderzoek naar aanpak ondermijnende criminaliteit'

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021, ter bespreking van het rapport Rekenkamer Rotterdam 'Onder de radar, Onderzoek naar aanpak ondermijnende criminaliteit', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen;

besluit artikel II uit Ontwerpbesluit:
de hiernavolgende bepaling van het ontwerpbesluit behorende bij het rapport Rekenkamer Rotterdam 'Onder de radar, Onderzoek naar aanpak ondermijnende criminaliteit' (21bb10993);

"II) De aanbevelingen van het rapport 'Onder de radar; Onderzoek naar aanpak ondermijnende criminaliteit' over te nemen:"

te vervangen door:

"II) De aanbevelingen 1b en 1c, 2, 3, 5 en 6 van het rapport 'Onder de radar, Onderzoek naar aanpak ondermijnende criminaliteit' over te nemen, en aanbevelingen 1a, 1d en 4 niet over te nemen.""

w.g. T.J. Vonk

Toelichting

aanbeveling 1a

Er zijn voldoende waarborgen in het huidige beleid, dus er zijn geen striktere waarborgen nodig.

aanbeveling 1d

De projectmatige aanpak verdient de voorkeur vanwege maatwerk boven de generieke aanpak.

aanbeveling 4

Het delen van meer informatie over de concrete aanpak en over de werkwijzen in de uitvoering, maakt dat deze informatie makkelijker toegankelijk wordt voor criminelen.

aanbeveling 6

Preventie en het stimuleren van positieve ontwikkelingen zijn twee van de vier sporen in de huidige aanpak en daarmee een belangrijk onderdeel van de aanpak van het college. Wel moet opgemerkt worden dat het zeer beperkt mogelijk is om persoonsgerichte preventieve maatregelen te koppelen aan repressieve maatregelen, in verband met strenge restricties op informatiedeling.

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel. Ik denk dat iedereen de afgelopen jaren gemerkt heeft wat de enorme impact kan zijn op het moment dat die ondermijnende criminaliteit zichtbaar wordt in het leven van alledag, dat op straat op klaarlichte dag moorden gepleegd worden. Ik denk dat je daar alleen al de maatschappelijke impact ziet van wat de drugscriminaliteit en alle ondermijning veroorzaakt. Ik denk dat we daarvan nog maar het topje van de ijsberg in zicht hebben en dat het belangrijk is om dat nauwlettend te blijven volgen, maar ook vooral alles in het werk te stellen om steeds meer van die ijsberg zichtbaar te krijgen. Wat ons betreft heeft de Rekenkamer een goede aanzet gedaan met de aanbevelingen die voorliggen. Ik vond het een interessante aanpak van de Rekenkamer om met die dilemma's te werken. Ik zie ernaar uit dat de burgemeester met een plan van aanpak komt waarin hij een voorzet doet om in de commissie ook dat debat te voeren over de dilemma's en welke kant we met elkaar op willen. Ik kan me voorstellen dat bij de uitwerking van de aanbevelingen er zeker in de gaten gehouden moet worden wat in de openbaarheid gedeeld kan worden, welke politie-informatie wel of niet met de raad gedeeld kan worden, maar ook hoe we ervoor zorgen dat de aanpak niet zodanig publiek is dat we uiteindelijk de mensen die we willen aanpakken ook te veel wijzer maken. Volgens mij kan dat binnen de aanbevelingen zoals die hier nu liggen en ik kijk uit naar het plan van aanpak vanuit de burgemeester.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan kijk ik nog heel even rond. De heer Büyükcıfci en dan de heer Leewis.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, veel is al gezegd. Ook vanuit NIDA vinden we het belangrijk om in ieder geval nog even te benoemen dat wij hier inderdaad gezamenlijk de rijen moeten sluiten en een stevige vuist moeten maken tegen ondermijnende criminaliteit. Het raakt iedereen denk ik. De vermenging van de onderwereld en de bovenwereld heeft gewoon consequenties voor onze jongeren, ook hier in deze stad. Daar moeten we voor waken. Het meest belangrijke voorbeeld of het meest actuele voorbeeld daarvan is natuurlijk de moord op Peter R. de Vries, die helaas niet meer in ons midden is. Wel een aantal vragen aan de wethouder. Het rapport is natuurlijk best wel stevig en ik kan me voorstellen dat daar nog een stevig plan van aanpak gaat komen, waarbij in ieder geval rekening gehouden wordt met die aanbevelingen van het Rekenkamerrapport. Er is wel een aantal punten dat ik graag nu wel zou willen bespreken. De sluiting van de drugspanden, dat maakt steeds een groter aandeel in ieder geval van de bestuursmaatregelen waar de burgemeester over beschikt. Hoe kijkt de wethouder daar tegenaan? Want dat heeft gewoon ook heel veel negatieve gevolgen voor de kinderen die in die panden wonen. Daar hebben wij eerder ook wat vragen over gesteld. Die zijn zich er niet van bewust dat ze in zo'n huis zitten waar dan ook toevallig of in ieder geval van bekenden of familie of wie dan ook drugs in dat huis werd verhandeld of wat dan ook. Heeft de wethouder daar oog voor? En als de wethouder dat niet kan beantwoorden, dan kan de burgemeester dat op een later moment misschien beantwoorden. Een andere betreft die risico's van de bevoegdheden van de burgemeester, dat heeft de heer Meeuwissen al wel aangestipt, dat daar wel iets te veel bevoegdheden liggen waar het gaat om de regels opstellen, de regels naleven, maar vervolgens ook de betrokkenheid van de burgemeester bij de bezwaarcommissie. Dus daar zit in ieder geval wel een hele verstrengeling aan zaken, wat in het rapport wordt aangestipt. Als laatste de preventie. Daar heeft de PvdA natuurlijk ook op gehamerd. Daar zitten wij vanuit NIDA ook op. Dit vraagstuk vraagt echt om een holistische benadering. Wat bezielt eigenlijk zo'n jongen om iemand van het leven te beroven omwille van geld? Wat bezielt zo'n jongen? En die vraag moeten we ons keer op keer stellen. Hoe kunnen we ons preventief inzetten op allerlei vlakken, als het gaat om onderwijs, werk, noem maar op.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik wil even aanstippen dat de heer Karremans hier zit als locoburgemeester en niet in zijn hoedanigheid als wethouder, dus mogelijk leidt dat nog tot vragen van uw zijde. Het lijkt me dus goed om dat even te benoemen. Dan gaan we over naar de heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, ook vanuit GroenLinks is er veel bezorgdheid over dit onderwerp. Het is goed dat we als gemeente aan de slag zijn gegaan met een aanpak op ondermijning op allerlei verschillende manieren binnen allerlei verschillende projecten. Daarmee wil ik wel zeggen dat ondermijnende criminaliteit natuurlijk criminaliteit is die voor een groot gedeelte komt uit geld uit drugs. We hebben de afgelopen vijftig jaar geprobeerd om een norm te handhaven in de samenleving, namelijk dat we een hoop vormen van drugs niet willen toestaan. Dat doel is mislukt, want het gebruik van verschillende soorten drugs is voor grote groepen in onze samenleving volstrekt normaal geworden. Dat betekent dat als je de handel in diezelfde drugs nog steeds illegaal houdt, je hoe dan ook criminaliteit enorm in de hand werkt en dat is precies wat we zien. Niet alleen in Nederland, in hele grote delen van de wereld. Mijn pleidooi zou dus zijn, als wij echt effectief deze criminaliteit willen aanpakken, dat we dan ook iets zullen moeten doen met de manier waarop wij aankijken tegen drugs. Goed, dat is een pleidooi dat ik al vaker heb gehouden en dat ik zal blijven houden. Dat heeft niet alleen een plek in deze zaal, maar dat moet wel vaak gemaakt worden in mijn beleving. Dan een laatste punt. Als ik naar het Rekenkamerrapport kijk, doet de Rekenkamer een goed voorstel om naar een heleboel verschillende dilemma's te kijken, waar ik zelf ook niet per se direct het antwoord op heb. Maar die dilemma's moeten we volgens mij wel met de raad en met het college goed doorlopen, stuk voor stuk, allemaal. Ik zou wat dat betreft ook geen voorstander zijn van het amendement van de ChristenUnie-SGP. Volgens mij is het goed om die dilemma's allemaal goed met elkaar door te lopen. Wat mevrouw Eskes ook zei, welke gegevens kunnen we daar wel en niet in delen? Ik kan me voorstellen dat we een eerste sessie daarin in geheimhouding doen, zodat we goed open met elkaar kunnen praten: wat is er, wat kunnen we delen, welke kaders zouden we als raad kunnen stellen? Daar zie ik wel heel graag een voorstel voor komen en dan zou ik als eerste wel naar het college kijken om een voorstel voor zo'n proces te doen. Dus dat is mijn vraag nog aan het college.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, dan kijk ik nog even rond of er nog anderen zijn die een bijdrage willen leveren. Dat zie ik niet. Dan is er hier één motie ingediend: 'Onderzoek de omvang en de impact van de georganiseerde criminaliteit' door Leefbaar Rotterdam. Deze is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen. Andere moties en amendementen kunt u op RIS terugvinden en volgens mij is dat één amendement. Dan geef ik het woord aan de locoburgemeester.

De heer **KARREMANS** (locoburgemeester). Dank u wel voorzitter. Ik denk dat de heer Vonk het heel terecht zei, dit is een onderwerp dat speelt van links tot rechts. En als er één onderwerp is dat ons bindt, is dat wel de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Dat hebben we net ook kunnen horen in de reacties van alle raadsleden. Waar ik even door werd getriggerd, was toen mevrouw Hoogwerf zei: mensen schieten met Kalashnikovs door kinderrijke wijken op klaarlichte dag. Een van die dagen was 10 mei 2020, op zo'n vijftig meter van mijn eigen huis, waarin een uithaler, zo noemt men dat in die termen, werd geliquideerd rond een uurtje of acht, in een kinderrijke woonwijk. Ik heb het van dichtbij meegemaakt, ik heb hem met de rook van die kogelgaten nog in zijn lichaam, dood zien liggen op straat. Ik zie het beeld zo voor me, en met mij ontzettend veel buurtgenoten, kinderen, en dat heeft een enorme impact voor zo'n buurt. En was het maar alleen die dag in die buurt gebeurd, maar het gebeurt inderdaad ontzettend vaak. En de heer Büyükcıfci zei het terecht, over de aanslag op Peter R. de Vries. Als je dat pushbericht binnenkrijgt, volgens

mij was dat net voor de commissiebehandeling op 15 juli, dat je staat te trillen op je benen. Dan voel je bijna het fysiek ondermijnende effect van zoiets. De heer Lansink zei het denk ik hartstikke terecht, het is een hardnekkig probleem. Het is ook een veelkoppig monster. Dat noopt de gemeente natuurlijk ook tot een redelijk brede aanpak, een vrij projectmatige aanpak die afgaat op signalen, kijken waar we het kunnen aanpakken, maar het college is wel erg blij, en ik kan het ook namens de burgemeester zeggen, dat het Rekenkamerrapport, de Rekenkamer toch positief was over de zeer voortvarende aanpak die wij als gemeente Rotterdam doen. Ik denk ook dat het best uniek is dat de gemeenteraad zoveel geld beschikbaar heeft gesteld, dat heeft u gedaan, aan het college, aan de burgemeester, om ondermijnende criminaliteit serieus aan te pakken. Daar zijn serieuze bedragen naar gegaan op gemeentelijk niveau en dat geld is hartstikke goed ingezet. Ik kan daar zo nog wel wat over vertellen. Er is ook al wat gezegd over de aanpak, over preventief en repressief. Het is natuurlijk vaak een combinatie van de twee die moeten werken. Maar preventie is hier natuurlijk echt een groot onderdeel van. Wij moeten zien te voorkomen dat de volgende generatie Taghi's opgroeit, in ieder geval in Rotterdam. Dat moeten we zien te doen. Dus de vragen die de heer Büyükcıci stelt, waarom doet zo iemand dat, dat zijn heel terechte vragen. Je moet je los van de persoon die dat doet eens voorstellen wat dat doet met moeders, vaders, tantes, vrienden, die hun kinderen zien wegglijden in die georganiseerde criminaliteit, die met een onmacht aan de zijlijn staan. Het verscheurt gezinnen. Dat is ook iets waar we oog voor moeten hebben en daarom is die preventieve aanpak juist zo belangrijk. Daarom zetten we ook in op die broertjes-zusjes-aanpak. Daarom werken we met heel veel instanties samen om juist te proberen dat te voorkomen. Want dat zegt u terecht, dat zeg ik via de voorzitter tegen de heer Büyükcıci, dat is een heel belangrijk onderdeel van de aanpak. Dan over het Rekenkamerrapport zelf. Ik denk dat de heer Vonk het terecht zegt, het is een spanning tussen aan de ene kant de raad natuurlijk zoveel mogelijk willen meenemen in wat het college doet, wat de burgemeester doet, en aan de andere kant ook criminelen natuurlijk niet wijzer maken dan ze zijn. GroenLinks stelde daar denk ik een terechte vraag over. Ik gebruik even de laatste vraag als eerste. Ik kan in ieder geval toezeggen dat de burgemeester bereid is de gemeenteraad achter gesloten deuren geregeld bij te praten op een aantal zaken. Dan hoeft dat niet publiek gemaakt te worden, maar dan kan dat in de beslotenheid daar plaatsvinden, zodat de gemeenteraad wel zoveel mogelijk meegenomen wordt, want dat is natuurlijk ook een van de aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport, in wat de aanpak is en wat er gebeurt. Een ander punt dat ik eraan zou willen toevoegen, is dat het de raad en zeker de commissieleden uit VB vrij staat om mee te gaan op werkbezoeken. Er worden geregeld VIGOR-acties georganiseerd, wat ook vaak onderwerp van debat is in deze gemeenteraad. Een aantal raadsleden zijn er al bij mee geweest, maar het staat de anderen natuurlijk ook vrij om dat te doen. Zo zijn er nog veel meer acties die kunnen, zodat je ook, zonder dat daar publicatie bij hoort, een beeld kunt krijgen bij wat er allemaal speelt. Zoals ik net al zei zit er af en toe spanning in wat je kunt delen qua informatie en wat niet. Dat is natuurlijk een van de aanbevelingen die uit het Rekenkamerrapport komen. Wat betreft de andere aanbevelingen kan ik in ieder geval zeggen dat er een grote wil is bij de burgemeester om natuurlijk zoveel mogelijk te doen. Om zoveel mogelijk over te nemen, dat heeft hij ook in de commissie toegezegd. Dat heeft hij ook gezegd. Maar sommige dingen kunnen nu eenmaal niet. De burgemeester probeert dus wel te kijken naar wat er wel kan, echt met die houding. Het is per definitie geen onwil om bepaalde aanbevelingen niet over te nemen of om advisering niet over te nemen, want we willen natuurlijk met zijn allen kijken hoe we dat beter kunnen doen. Maar bij sommige dingen loop je gewoon tegen een grens aan. Dat is nu eenmaal het geval. Dan ga ik even de vragen langs van de overige partijen. Ik heb de vraag van GroenLinks denk ik al beantwoord. De vraag van de VVD over een gesprek met de burgemeester over zowel repressieve als preventieve aanpak, uiteraard. Ik denk dat de commissie VB daar bij uitstek een goede plek voor is om dat te blijven doen. De vraag van de PVV waarom de

Essalam Moskee er nog staat, die vind ik eigenlijk ook buiten de orde, want dat is ook niet betrokken in het Rekenkamerrapport, zoals de voorzitter ook zei. Hetzelfde geldt voor de andere vraag over het recreatieoord. Wat ik wel kan zeggen over de vraag van de PVV waarom de bestemmingsplannen er niet in staan, dat is geen onderdeel van het advies van het Rekenkamerrapport. Dus dat was dan een vraag die u had kunnen stellen aan de directeur van de Rekenkamer bij de commissiebehandeling op 15 juli jl.

Dan de vraag van Leefbaar Rotterdam: wat zegt het, wat doet het en ook de motie die is ingediend over het doen van een wetenschappelijk onderzoek. De burgemeester is van mening dat we een goed onderzoek naar drugs hebben en dat er ook goede analyses liggen van het RIEC. Het punt waar wij nu staan in die ondermijning is niet zozeer dat we meer moeten onderzoeken, maar we hebben vooral meer geld nodig, structureel, landelijk, voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Want als het gaat om de capaciteit bij opsporingsdiensten, kunnen die echt een flinke capaciteitssprong gebruiken om die ondermijnende criminaliteit beter aan te pakken. Het is bijna Prinsjesdag, dus het college en de burgemeester kijken ook vol verwachting uit naar die dag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Ja voorzitter, dat is al uitgelekt, dat is € 400 miljoen, waarvan misschien een druppeltje naar Rotterdam gaat. We hebben één onderzoek naar drugscriminaliteit in de periferie van de haven. That's it. Er is een ander onderzoek waar we als Rotterdam nog steeds geen inzage in mogen hebben. Met dat bijltje hebben we samen al vaker gehakt. Voor de rest weten we helemaal niks. Tops en Tromp hebben in Amsterdam 'De achterkant van Amsterdam' gedaan, ze hebben 'De achterkant van Nederland' gedaan. Dat zijn gewoon ervaren criminologen. Die weten met wat voor materie we te maken hebben. Wij hebben dat onderzoek als raad nodig. Het is heel jammer dat de burgemeester het niet wil, maar als wij onze controlerende functie op een goede manier willen kunnen uitvoeren als het gaat om deze criminaliteit, hebben we het nodig. Ik wil het alleen nog maar even benadrukken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik had het iets eerder moeten zeggen, maar bij een tweeminutendebat zijn interrupties eigenlijk niet toegestaan. Maar ik was zelf even niet scherp genoeg, dus dan moet ik maar even op de blaren zitten.

De heer **KARREMANS** (locoburgemeester). Goed, ik kan het herhalen. Onderzoek is nodig, dat is er ook, en de analyses van de RIEC zijn er ook en we hebben inderdaad ook een rapport over drugscriminaliteit in de haven. Nogmaals, waar van de kant van het college en de burgemeester op ingezet wordt, is aanpak, en er moet ook echt meer geld bij, ook landelijk.

Dan de vraag van DENK over de bevoegdheden van de burgemeester kunnen controleren, dat nemen we ook mee in het nieuwe veiligheidsbeleid, dus dat wordt inderdaad meegenomen. Ik heb net al een toezegging gedaan over bijpraten in de driehoek. Dan de PvdA, dank voor de complimenten, die ik ook zal overbrengen aan de organisatie. Ik denk dat dat ook een mooi teken is van de gemeenteraad en belangrijk is dat dat wordt gezegd. Dan de vraag van NIDA over hoe wij aankijken tegen het sluiten van drugspanen, hoe de burgemeester daar tegen aankijkt. De heer Büyükcıfci zegt terecht dat daar ook mensen wonen. Ja, dat klopt. Dat sluiten van drugspanen is echt maatwerk, dus daar wordt echt een zorgvuldige afweging in gemaakt of een pand wel of niet gesloten wordt en daarin wordt inderdaad ook meegenomen als daar sprake is van bewoning door jonge Rotterdamertjes. Dat is op zichzelf allemaal elke keer een individuele casus. Wat dat betreft is er ook een zorgparagraaf waar op getoetst wordt aangaande die sluiting van drugspanen. Ik denk dat

ik het verhaal over preventieve aanpak ook al beantwoord heb en de vraag van GroenLinks ook. Dus als ik niets gemist heb, denk ik dat alle vragen beantwoord zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk even rond of er vragen open zijn gebleven. Nee, dan zullen wij vanavond daarover stemmen.

16. *Het voorstel tot vaststelling van het Afwegingskader Bezinning*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan wij over naar het volgende voorstel, maar dat is het voorstel over bezinning. Tegelijkertijd weten we ook dat de heer Kurvers er niet is, dus ik stel voor dat we doorgaan naar het volgende agendapunt. Dat is het debat over integriteit van opdrachtnemers. Zoals net al aangegeven, wil ik de gelegenheid geven om even een minuutje de woordvoerderswissel te doen.

D. VERZOEKEN VAN RAADSLEDEN

17.1 *Debat over 'Integriteit opdrachtnemers', aangevraagd door de leden Meeuwissen en Verkoelen*

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan we over naar agendapunt 17.1, debat over integriteit opdrachtnemers, aangevraagd door de leden Meeuwissen en Verkoelen.

(De vergadering is geschorst.)

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik stel voor dat wij overgaan naar het volgende debat. De indieners zijn er. We drukken even op de bel. Mijnheer Meeuwissen, ik wil heel even wachten of er nog mensen binnenkomen, tien seconden, en dan geef ik u het woord. Dan gaan wij over naar het debat 'Integriteit opdrachtnemers', aangevraagd door de leden Meeuwissen en Verkoelen. Het woord is aan de heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Dank u wel voorzitter. Integriteit opdrachtnemers. Deze zomer kopte NRC: 'Fraude topnotaris Pels Rijcken blijkt nog groter. Kantoor onder verscherpt toezicht.' En nu.nl kopte: 'Jarenlange fraude bij advocatenkantoor heeft ook staat geld gekost.' De PVV waarschuwde in maart al voor het zakendoen met dit kantoor. Ook bracht de PVV eerder dit jaar het pedoklokschandaal ter sprake, waarin werd aangetoond dat de gemeente zakendoet met een veroordeeld zedendelinquent. Voorzitter, reden genoeg dus om in het bijzonder nogmaals het zakendoen met het in opspraak zijnde notariskantoor Pels Rijcken aan de orde te stellen en in zijn algemeenheid de integriteit van opdrachtnemers van de gemeente Rotterdam. Het college heeft inmiddels alle vragen uit de debataanvraag beantwoord. Dank daarvoor. Uiteraard heeft de PVV nog aanvullende vragen. Vraag 1: uit het NRC-artikel blijkt dat de bedrijfscultuur bij Pels Rijcken medeverantwoordelijk is voor de omvang van deze gigantische fraude. Herziet u uw standpunt ten aanzien van het zakendoen met dit kantoor? Vraag 2: Pels Rijcken staat ook onder verscherpt toezicht van de Haagse deken, toezichthouder op de advocatuur, mede vanwege de sociale onveiligheid binnen dit bedrijf. U zegt de sociale veiligheid hoog in het vaandel te hebben. Hoe kunt u dan zaken blijven doen met Pels Rijcken? Vraag 3: volgens het onderzoek heeft Pels Rijcken al achttien jaar de interne organisatie niet op orde. Hoe kunt u dan zaken blijven doen met Pels Rijcken? Vraag 4: nogmaals, waarom worden waarschuwingen van raadsleden niet serieus genomen? Ten slotte vraag 5: nogmaals, waarom stapt u zo gemakkelijk over integriteitstekwesties van directies, opdrachtnemers? Dan heeft de PVV ook een motie, samen met collega Verkoelen van 50PLUS. De motie is getiteld: 'Verbreek alle banden met Pels Rijcken'. Constaterende en overwegende dat, en dan verwijs ik naar de eerdergenoemde

artikelen, het NRC-artikel en het artikel op nu.nl. Het dictum van de motie luidt: draagt het college op onmiddellijk alle lopende projecten met notaris- en advocatenkantoor Pels Rijcken te staken en geen zaken met Pels Rijcken meer te doen. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Verbreek alle banden met Pels Rijcken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021 ter bespreking van Integriteit opdrachtnemers;

constaterende en overwegende dat:

- in het NRC-artikel van 16 juli 2021 getiteld Fraude topnotaris Pels Rijcken blijkt nog groter
- kantoor onder verscherpt toezicht staat "Onlangs is Pels Rijcken onder verscherpt toezicht geplaatst door de Haagse deken, toezichthouder op de advocatuur, blijkt uit een brief van Pels Rijcken aan Grapperhaus. Volgens de deken moeten de interne controles verbeterd worden en is de sociale veiligheid en aanspreekbaarheid bij Pels Rijcken niet in orde." Dit spreekt boekdelen;

draagt het college op:

- onmiddellijk alle lopende projecten met notaris- en advocatenkantoor Pels Rijcken te staken en geen zaken met Pels Rijcken te doen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan is het woord aan mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Dank u wel voorzitter. Met dank aan het college voor de reactie op de vragen die de PVV en 50PLUS Rotterdam hebben gesteld, wil ik toch deze aanvraag tot debat overeind laten staan. De antwoorden die wij mochten ontvangen op onze vragen zijn juist voorzitter, maar ze zijn ook wel erg ambtelijk en wat betreft 50PLUS Rotterdam niet in de geest van waar het om zou moeten gaan. Als we de berichtgeving goed nalezen over wat er gebeurt bij het notariskantoor Pels Rijcken, is vast te stellen dat het advocaten-notariskantoor uitstekend alle documenten en regels na wist te leven. Dat dit allemaal flauwekul was en er allerlei schijnconstructies aan ten grondslag liggen, is helaas niet vast te stellen via deze papiermolen. En waarom voorzitter? Deze zomer kwam het bedrijf er zelf mee naar buiten dat de fraude door voormalig bestuursvoorzitter Oranje veel omvangrijker was dan gedacht. Pels Rijcken is ondertussen onder verscherpt toezicht geplaatst door de Haagse deken, de toezichthouder op de advocatuur. Dat geven ze aan aan minister Grapperhaus. Volgens de deken moeten interne controles verbeterd worden en is de sociale veiligheid en aanspreekbaarheid bij Pels Rijcken niet in orde. Dit toont aan voorzitter, dat we hier over een organisatie spreken die intern zelf onvoldoende controle heeft op haar eigen werkwijze. De AO/IC, ofwel de administratieve controle en interne controle van het bedrijf is niet op orde. En dat is niet van vandaag, maar is hoogstwaarschijnlijk al vele jaren aan de gang. We praten niet over zomaar een advocatenkantoor voorzitter, het betreft hier een kantoor dat jarenlang de landsadvocaat van de staat is geweest, dus een kantoor dat de belangen van de staat behartigt in rechtszaken.

Ook kwam in maart van dit jaar via de media al naar buiten dat bij die fraude rond Pels Rijcken ruim € 10 miljoen van gemeenten gestolen is en dat is voor 50PLUS Rotterdam voldoende reden om even als gemeente gas terug te nemen en geen zaken meer te doen met dit kantoor. De schijn van integriteitsschending is rond deze organisatie wat betreft 50PLUS te duidelijk aanwezig. Alle ambtelijke antwoorden van het college ten spijt vindt 50PLUS Rotterdam dat voldoende reden om alle banden met Pels Rijcken als gemeente te verbreken. In allerlei gevoelige dossiers van de gemeente Rotterdam heeft Pels Rijcken een dikke vinger in de pap en dat voelt niet goed. Pels Rijcken staat de gemeente Rotterdam bij rond het Schiekadeblok. Pels Rijcken heeft voor het college onderzoek gedaan naar de verschillende scenario's bij het Recreatieoord van Hoek van Holland. Pels Rijcken adviseert het college bij herziene coulancregeling huurders gemeentelijk vastgoed. Pels Rijcken heeft de juridische kaders voor de gemeentelijke gebiedsontwikkeling Feyenoord City ontwikkeld en ga zo maar door voorzitter, de lijst is eindeloos lang. Allemaal zeer, zeer exclusieve dossiers waar we als raad en college zonder dit soort gedoe al meer dan voldoende met elkaar te verhapstukken hebben. De inbreng van Pels Rijcken zet alle input nog eens extra in een kwaad daglicht. Vandaar dat 50PLUS het wel genoeg vindt. De maat is vol. 50PLUS verzoekt het college van burgemeester en wethouders om geen zaken meer te doen met Pels Rijcken. Daarvoor dient 50PLUS Rotterdam samen met de PVV een motie in. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan gaan we over naar de heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (VVD). Dank u wel voorzitter. De gebeurtenissen bij het kantoor Pels Rijcken zijn natuurlijk verre van goed. Het is een slechte zaak dat juist bij een advocatenkantoor en zo'n gerenommeerd advocatenkantoor dit soort ontwikkelingen kunnen plaatsvinden. Dat mag niet gebeuren en het is goed dat daar allerlei maatregelen op genomen worden, zowel door het kantoor zelf als bijvoorbeeld door de Haagse deken. Ik heb een paar vragen. Ten eerste, in de beantwoording van de vragen die gesteld zijn, schrijft het college dat er een aanbesteding heeft plaatsgevonden voor de externe advocatuurdiensten. De vraag die ik heb, Pels Rijcken is ook een notariskantoor. In welke mate is ook het notariswerk meegenomen in die aanbesteding of wordt dat op een andere manier geregeld? Volgens mij gebruikt de gemeente Rotterdam ook andere notarissen, maar ik hoor graag hoe dat precies zit in relatie tot deze aanbesteding. De tweede vraag die ik heb: stel dat de motie van de aanvragers van dit debat wordt aangenomen en de banden met Pels Rijcken zouden moeten worden verbroken, wat zouden daar de consequenties van zijn, ook even vanuit het aanbestedingsrecht en de rechtmatigheid van een dergelijk besluit? Daar zou ik helderheid over willen hebben. Tot slot, voorzitter, ik zeg het nog maar een keer en dat doe ik geloof ik al elf of twaalf jaar. Pels Rijcken is niet de landsadvocaat. Er is een advocaat in dienst van Pels Rijcken die de landsadvocaat is. Ik merk nog steeds dat in deze zaal en in stukken van de gemeente de titel landsadvocaat zo nu en dan te pas en te onpas wordt gebruikt. Mevrouw Verkoelen deed het net ook weer. Dat heeft een intimiderend effect op degenen die geconfronteerd worden met de advocaat van de gemeente Rotterdam op het moment dat ze in juridische procedures met de gemeente Rotterdam zijn verwickeld. Dat vind ik een onterechte situatie, waarin dan de tegenstanders van de gemeente Rotterdam worden geplaatst. Dus ik zou en mijn collega's en het college willen oproepen om die benoeming 'landsadvocaat' zoveel mogelijk te vermijden en alleen te gebruiken op het moment dat ook daadwerkelijk de landsadvocaat wordt bedoeld.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U heeft een interruptie van de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel, het is meer een korte vraag aan de heer Verheij. Die advocaat is toch in dienst bij Pels Rijcken? Dan is Pels Rijcken toch verantwoordelijk voor wat die advocaat gedaan heeft? U bent nu een beetje met een woordspelletje bezig.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). De benoeming van de landsadvocaat is een benoeming die door het rijk wordt gedaan en dat is de aanwijzing van een persoon. Dat is niet de aanwijzing van een advocatenkantoor. Op het moment dat de gemeente Rotterdam bijvoorbeeld in procedures door Pels Rijcken – een andere advocaat van Pels Rijcken, want wij worden nooit ondersteund door de landsadvocaat, wij worden ondersteund door andere advocaten van het kantoor Pels Rijcken – wordt ondersteund, als dan de titel 'landsadvocaat' wordt gebruikt, heeft dat op de mensen die in rechten zijn verwickeld met de gemeente Rotterdam een intimiderend effect, wat volgens mij onterecht is en mensen op achterstand zet, wat niet zou moeten gebeuren.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dat begrijp ik, maar wie is er nu verantwoordelijk voor de integriteit van zijn werknemers?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dat is uiteraard de leiding van het advocatenkantoor Pels Rijcken. Daar ben ik het helemaal mee eens. Waar het mij om gaat is: vermijd die benaming 'landsadvocaat' daar waar die niet op zijn plek is, juist omdat dat een effect kan hebben op degenen die in juridische procedures met de gemeente Rotterdam zijn verwickeld. Dan is het een onterecht gebruik van de titel 'landsadvocaat'.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer De Roon, aan u het woord.

De heer **DE ROON** (d66). Dank u wel voorzitter. Dank voor de aanvraag van de PVV en 50PLUS. Vanzelfsprekend hebben ook wij integriteit hoog in ons vaandel staan. Het is heel belangrijk. Maar ook net zoveel dank aan het college al voor de beantwoording. Ik had het idee dat we een debat gaan voeren terwijl er eigenlijk al schriftelijke antwoorden zijn gegeven op de vragen die gesteld zijn door de PVV en 50PLUS. Ik heb die beantwoording met heel veel aandacht gelezen en voor mij was het ook eigenlijk heel erg duidelijk, maar misschien kan, omdat we het ook hebben over Pels Rijcken die al uitgebreid genoemd is, kan de wethouder nog even ingaan op hoe dat gelopen is in de procedure en misschien ook nog even kort ingaan op die aanbestedingsprocedure en dan in het bijzonder op die zogenaamde proportionaliteitseis die uitgezet is in dit kader bij Pels Rijcken. Maar de beantwoording was wat mij betreft helemaal helder en volgens mij heeft de gemeente gedaan wat ze moest doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dank u wel voorzitter. Ook ik heb de brief gelezen en ik vind verdachtmakingen wel echt niet goed. Je moet goed zeker van je zaak zijn. Ze hebben elders in het land wel steken laten vallen, maar voor Rotterdam niet. Ik heb eigenlijk één vraag aan de wethouder: wat zijn de consequenties als we de lijn met Pels Rijcken gaan

verbreken en wat geeft dat voor problemen met de dossiers, bijvoorbeeld Hoek van Holland en andere dossiers die daar liggen? Wat voor achterstand gaan we daarmee oplopen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Voorzitter, we hebben afgelopen jaren als raad al een aantal keer gesproken over integriteit op verschillende dossiers, maar heel specifiek op dit dossier in de beantwoording van de schriftelijke vragen van de collega's die dit agendapunt hebben aangevraagd lees ik het volgende terug. De gemeente Rotterdam heeft integriteit hoog in het vaandel staan. Er wordt niet gemakkelijk over integriteitskwesaties heen gestapt. En: De gemeente Rotterdam doet er alles aan om alleen opdrachten te verstrekken aan betrouwbare opdrachtnemers. Toch stappen we weer het bootje in met in dit geval een advocatenkantoor dat heeft gefraudeerd. In de beantwoording van de wethouder lees ik terug dat het kantoor is onderworpen aan een proportionaliteitstoets, waaruit is gebleken dat dit kantoor toch kan meedingen naar de opdracht. Probeer dan te zoeken naar hoe zich dat dan verhoudt met de tweede opmerking: de gemeente Rotterdam doet er alles aan om alleen opdrachten te verstrekken aan betrouwbare opdrachtnemers. Moeten wij als gemeente Rotterdam niet alle bedrijven die zijn veroordeeld voor fraude bij voorbaat uitsluiten en in hoeverre is dat wettelijk mogelijk? Dat is een vraag aan de wethouder. Dat zeg ik ook omdat wij ook intern al een keer een integriteitskwesatie hebben gehad die ons toch wat gezichtsverlies heeft gebracht, dus om die reden even deze vraag voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Aansluitend daarop zien wij eigenlijk wel in de beantwoording dat inderdaad onderzoek gedaan wordt naar nieuwe partijen waar we zaken mee doen. Vooral ook staat er dan in dat we integriteitstoetsen doen en als er twijfel bestaat bij het aangaan van nieuwe contracten, dat er dan nader onderzoek wordt gedaan. Het lijkt er haast op, en zeker als je dan in deze situatie kijkt, dat als we al zakendoen met een partij, en er lijkt iets mis, dat dan minder zwaar meeweegt dan bij nieuwe partijen. Dus daarvan wilde ik nog wel even weten: is het dan zo dat als er twijfel bestaat en je bent een nieuwe partij; is het dan veel moeilijker om binnen te komen dan als je eenmaal binnen bent en er is een integriteitskwesatie, om dan vervolgens door te gaan? Dat was even de nuance waar ik naar zocht, want dat zou natuurlijk meten met twee maten zijn, want we doen al zaken en er zijn consequenties zoals waar de heer Verheij ook naar zoekt: wat zijn dan die consequenties om dat contract op te zeggen? Ik denk dat eigenlijk in het kader van integriteit en twijfel daaraan en ook onze naam die daarin meegaat, dat geen verschil zou moeten maken, dus wat dat betreft graag iets meer helderheid daarover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Segers.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dank voorzitter. Ik heb er eigenlijk nog één vraag aan toe te voegen. Ik vind het veel te ver gaan om nu inderdaad te zeggen, met een motie en inderdaad ook de consequenties ook in juridische zin die de heer Verheij terecht aanhaalt, die moeten we dan ook eerst nog maar eens weten voordat we eventueel zo'n motie in stemming zouden brengen. Maar ik vind het veel te ver gaan om te zeggen meteen alle banden doorknippen. Tegelijkertijd ben ik iets minder tevreden over de beantwoording van het college dan de heer De Roon verwoordt, want ik vind het toch nog steeds heel erg klinken... Ik geloof dat ik een interruptie heb.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja, even een puntje op de i. In stemming brengen, dat komt zeker. Steunen is een tweede. Maar of u er nu over kunt gaan of we het in stemming brengen, ik denk dat u zich een beetje vergist in wat u zei.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Segers.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Nee, ik vergis me niet, want ik denk dat als we antwoord krijgen van de wethouder op de eventuele juridische consequenties van het aannemen van zo'n motie in een aanbesteding waar je in zit, waar je contracten hebt gesloten, en je weet op voorhand bijvoorbeeld dat de uitkomst van die motie gewoon niet kan, dan zou het denk ik voor de indieners ook verstandig zijn om hem niet in te dienen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik vat het zo samen dat de heer Segers dan een advies aan u geeft, maar in principe kan een motie natuurlijk altijd in stemming gebracht worden. De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik zou het echt onacceptabel vinden om te zeggen: het kan niet, want dan kan er straks een crimineel aan het hoofd van een bedrijf staan. Hoeveel geld het ook kost, ik vind gewoon dat we afstand moeten nemen van Pels Rijcken als we het erover eens zijn dat we niet meer zaken kunnen doen met die club. Ik vind het nog steeds heel schandalig dat we geen afstand hebben gedaan van die pedoklok, want dat stond onomstotelijk vast. We zaten alleen: o, dat kost geld, imago Rotterdam. Een enorm jankverhaal hier in de raad, maar we moeten het gewoon durven om maatregelen te nemen, wat het ook kost. Tot zover.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Uw punt is duidelijk. De heer Segers.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Dan ga ik door met mijn vraag. Ik was dus iets minder tevreden met die beantwoording, omdat ik het nog wel een beetje lees alsof Pels Rijcken het zelf had kunnen schrijven, dus alsof het vragen waren geweest die op Pels Rijcken waren afgevuurd en waar een antwoord op kwam. Dus formeel allemaal wel juist, maar ik wilde er iets meer in lezen – iets minder: er is geen reden om aan te nemen dat – bijvoorbeeld op die vraag over de facturen. En iets meer: we hebben dit en dit en dit in de pers gehoord, of is feitelijk onderbouwd uit onderzoeken en daar gaan wij als gemeente Rotterdam deze actie op zetten. Of wij willen dit daar nog van weten. Ik had eigenlijk iets meer activiteit uit de beantwoording van die vragen willen lezen en dat is dan ook mijn vraag aan de wethouder. Wat gaat de gemeente Rotterdam doen, echt actief doen, en waar liggen haar zorgen om dingen boven tafel te krijgen en te zeggen: met deze club doen wij zaken maar dit vinden we niet oké. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk nog even rond. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja voorzitter, integriteit is natuurlijk een groot goed voor ons als gemeente en dan is het natuurlijk bijzonder lastig als zo'n grote partner als Pels Rijcken niet alleen voor ons maar ook voor het rijk zo'n soort situatie doormaakt. Tegelijkertijd begrijp ik ook uit de stukken dat niet de gemeente Rotterdam geraakt is door wat hier gebeurd is, en dat, zover ik het nu goed begrijp, het ook een andere divisie is. Ik denk dat het goed is als de wethouder daar in het publiek, ook richting de Rotterdammers, nog iets meer uitleg over geeft hoe dat nu zit. Wat dat betreft lees ik ook terug in de stukken dat wij niet zijn geraakt maar waar blijkt dat nu precies uit? Is dat ook ons eigen onderzoek, dat wij niet geraakt zijn door wat er gebeurd is bij Pels Rijcken of hebben we dat vooral van derden? En als het dan gaat over het aanbestedingsbeleid in zijn algemeenheid hebben we wat criteria voor

integriteit, maar maakt dat ook uit wat voor soort dienst we inkopen? Dat lees ik niet terug in de stukken, want het type dienst dat Pels Rijcken aanbiedt, is natuurlijk wel iets anders dan dat we leerlingenvervoer aanbesteden, om maar een voorbeeld te noemen. Dus maken we daar nu nog verschil in en maakt dat ook nog uit wat de potentiële integriteitskwesties zijn die er aan zo'n dienst gekoppeld zitten? Als laatste lezen we dat er in de afgelopen drie maanden overleg is geweest over verbetermaatregelen met Pels Rijcken. Ik vroeg me af of de wethouder er al iets over kan zeggen wat daar uitkomt. Als laatste, en dat is wat onze fractie betreft wel een belangrijke overweging hierin, op het moment dat we zakendoen met allerlei partners en met bedrijven, dan kan het ook gebeuren dat daar integriteitsdingen spelen. Dan is het wat ons betreft vooral belangrijk hoe zo'n bedrijf daarmee omgaat en wat de consequenties voor de gemeente zijn, en het belangrijkste nog, wat zijn de verbeterstappen die zo'n partner wil zetten? Want als we echt gaan inzetten op een volledig schoon blazoen bij iedereen waar we altijd zaken mee doen, dan betekent dat dat vice versa er ook nooit iemand zaken zou kunnen doen met de gemeente Rotterdam, want ook wij hebben al onze nodige portie aan integriteitskwesties gehad tot mijn grote spijt. Dat is helaas wel de consequentie, dus wat mij betreft staat vooral bovenaan: hoe gaat zo'n partner daarmee om en wat voor verbetermaatregelen nemen ze en hoe gaan ze om met de schade die ze eventueel hebben berokkend aan de gemeente Rotterdam?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U heeft een interruptie van de heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Een duidelijk verhaal van de heer Leewis. Ik had even één vraag, want u zei: het maakt nog wel uit wat we aanbesteden, hoor ik u net zeggen. Ik heb in de beantwoording teruggelezen dat er in alle gevallen een zogenaamde gedragsverklaring GVA wordt verstrekt. Is dat wat u bedoelde? Het is even een verduidelijkende vraag naar aanleiding van wat u net zei, dat het nogal uitmaakt wat we aanbesteden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Nou ja, wat mij daarin onduidelijk is, is wat in zo'n aanvraag meegewogen wordt. Als je een VOG aanvraagt, maakt het uit of je een VOG aanvraagt voor een beroep waarin je veel met kinderen te maken hebt of dat je een VOG aanvraagt omdat je allerlei financiële gegevens te zien krijgt. Dat wordt anders getoetst. Wat mij onduidelijk is bij deze beantwoording is: toetsen wij die integriteit van een partner nu ook anders, afhankelijk van het soort dienstverlening die wordt ingekocht?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk nog verder rond of er nog anderen zijn die een bijdrage willen leveren? Nee? Dan gaan we over naar de beantwoording van de wethouder. Excuus, ik moet even zeggen dat in ieder geval de motie is ingediend 'Verbreek alle banden met Pels Rijcken' van de PVV en 50PLUS, voldoende ondertekend en deze maakt deel uit van de beraadslagingen. En dan nu het woord aan de wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Buitengewoon pijnlijk en treurig. Volgens mij hoeven we daar niet lang bij stil te staan wat er gebeurd is en dat juist bij een kantoor dat een reputatie heeft als werkend voor de overheid. Ik ben het overigens geheel eens met de heer Verheij die zegt: het kantoor heeft de positie landsadvocaat, maar als het voor ons werkt, is het landsadvocaat zijn geen kwalificatie die nodig is. Hooguit kunnen we zeggen: het is de advocaat die de gemeente Rotterdam vertegenwoordigt, de gemeenteadvocaat. Dus daarover helderheid. Wat je ziet wat er gebeurd is, en dat is natuurlijk in het nieuws geweest, is dat het echt een voormalig bestuursvoorzitter is geweest die dit heeft gedaan, dus een bestuurder in de top van de organisatie. Het is, en dat blijkt uit onderzoek, een persoonlijke actie geweest die met veel vernuft gedaan is, in zijn praktijk. Dat

is de notariële praktijk die er gedaan is. Dat is de grote tegenwerping die Pels Rijcken mag maken, dus die ze zelf ook onderschrijven als ernstige beroepsfout. Ten eerste, wij hadden niet onze governance zodanig ingericht en onze stijl en kijken, wat wel vaker gebeurt in organisaties, dat ze denken: de vijand of als het misgaat is het van buiten en niet van binnen, en zeker niet in de top. Daar gaan we uit van vertrouwen. Dat is niet goed gebeurd. Ten tweede, de manier waarop men professioneel tegenspraak en met elkaar omgaat en dilemma's deelt, dat heeft onvoldoende structureel aandacht gekregen. Dat is wat er aan de hand is. Eén vraag die daar in elk geval duidelijk in is, is in hoeverre de gemeente Rotterdam betrokken is. Dit is een aanbesteding geweest voor de advocatuur. Je hebt een advocatuurpraktijk en een notariaat. Bij het notariaat zitten twee onderdelen: notarissen geven ook juridisch advies op het gebied van notarieel recht. Dat kan zo zijn dat dat wel betrokken is, dat er ook notariële dingen zitten, bijvoorbeeld hoe zit het kadastraal, op onderdelen. Dus dan zijn er mensen die werkzaam in, noem het even de divisie, het heet geen divisie notarieel, maar die dus betrokken zijn bij de advisering van de gemeente. Wij doen geen zaken in de zin van een notariële praktijk, zoals het passeren van aktes, derdenrekeningen. In die zin is de gemeente daardoor niet geraakt. Er zit één heel klein voorbehoud. Als het zo is dat een groot conglomeraat waar de gemeente Rotterdam ook onderdeel van is, een VNG of anderszins, dat daar ergens een keer een transactie gedaan is waar wij onderdeel van zijn, dan zou het theoretisch zo kunnen zijn dat daar nog een stukje van is. Maar wij hebben ze niet gevonden, maar dat is niet helemaal uit te sluiten omdat je dan in derden zit. Maar wij doen geen zaken met het notariaat van dat Haagse kantoor, dus daar zijn we geen partij. We hebben geen schade, en mocht ergens indirect nog schade zijn, heeft Pels Rijcken gezegd: al die schade zullen wij vergoeden. Dus op dat punt de duidelijkheid. Kijkend naar of we dit hadden kunnen uitsluiten en wat die proportionaliteit inhoudt...

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik onderbreek u even. De heer Van Schaik heeft een interruptie.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Jazeker, ik werd getriggerd door de laatste zin van de wethouder. We hebben geen schade en als we schade hebben, dan zullen ze het vergoeden. Dan vraag ik me wel af, is dit wel een goede gang van zaken? Want om dan te zeggen: we gaan met hen door, dan wil ik eigenlijk wel wat meer duidelijkheid hebben. We hebben het hier nu over aannames: we denken. We weten het niet. Er is wel verdachtmaking naar andere kantoren geweest. Maar als zij daadwerkelijk schade aan Rotterdam zouden hebben aangericht, dan moeten we direct de banden verbreken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Wat ik zei, mijnheer Van Schaik, er is geen directe schade, want de gemeente Rotterdam doet geen zaken met de notariële praktijk, dus er passeren geen aktes, er gaan geen dingen met de derdenrekening van Pels Rijcken. Dus dat kan niet. Het enige is, en dat kan een theoretische zijn, als wij ergens in conglomeraat en samenwerkingsverbanden, via de VNG of anderszins, en dat zijn er misschien wel honderden, dat er ergens een dossier is dat toch namens ons allen – waar Rotterdam er dan ook eentje van is – een keer gepasseerd is via Pels Rijcken, dan zou dat kunnen. Daarmee is het de precisie waarmee ik u wil antwoorden, dat ik dat niet kan uitsluiten omdat dat een heel diepgaand onderzoek zou zijn. Dat gebeurt overigens wel, omdat dat door Pels Rijcken en Deloitte en die partij gebeurt. Daar zou je theoretisch kunnen zeggen: hé, daar zit ook nog een procent, iets van die schade, in Rotterdam. Dus dat is het enige wat ik u zeg om u niet onjuist te informeren en zeggen dat het niet kan. De verwachting is dat het nul is, maar dat kleine haakje moet ik maken. Het beeld, en dat is volgens mij door de heer Verheij gezegd,

de aanbesteding van advocatuurdiensten raakt dus niet die notariële praktijk. Die raakt de breedte van advocatuur. Het is wel goed om in de context te zeggen van dit soort aanbestedingen; het is altijd de vraag of je zegt: ik doe mijn complete juridische portefeuille in één groot pakket. Dat is nu hier het geval, waarin dus alles zit, van strafrechtelijke zaken, civielrechtelijke, ambtenaarrechtelijke zaken. Dat zit in één kantoor. Dat heeft het voordeel dat dat heel samenhangend is. Pels Rijcken is daar groot in geworden. Veel kantoren hebben daar geen belangstelling voor, omdat het betekent dat daar ook een beding in zit. Als de situatie zich voordoet dat er een conflict of interest kan zijn, namelijk dat u procedeert met een andere partij, want er zijn natuurlijk grote partijen, in een grote gemeente zijn er veel partijen, van vastgoedontwikkelaars, woningcorporaties, grote bedrijven. Als dat zich voordoet moet u kiezen voor het dienen van het belang van dit contract en mag u dus niet die partij vertegenwoordigen. Dan is het ook een afweging, want daar hebben ze natuurlijk ook klantrelaties mee, om dat te doen. Dat betekent dus dat er weinig partijen zijn die zo'n grote praktijk kunnen aanvaarden. Ik zeg er maar in alle eerlijkheid bij en dat is de discussie die op dit moment op rijksniveau met minister Grapperhaus gevoerd wordt – mocht op enig moment het rijk zeggen: wat betreft de landsadvocatuur stoppen wij met Pels Rijcken, en dat zou betekenen dat een ander kantoor dat doet en er zou een grote groep advocaten van Pels Rijcken die kant uitgaan, dan is de vraag: is Pels Rijcken dan nog in staat om die dienstverlening te bieden die ze ons geoffreerd hebben? Dan kan dat moment een keer komen. Kunnen we het nu opzeggen? Ik denk dat dat juridisch ingewikkeld is, want er zijn geen nieuwe feiten of omstandigheden boven water gekomen die niet gewogen zijn toen we die aanbesteding op die gunning hebben gedaan. Dat was op basis van die proportionaliteitstoets, en die kijkt naar de ernst van de overtredingen. Daar kunnen we kort over zijn. De mate van betrokkenheid staat bij de overtreding van leidinggevende, de sinds de overtredingen verstreken tijd, het verband met de onderhavige aanbesteding, dus is het in de relatie met Rotterdam gegaan, de wegens overtreding opgelegde sancties, de maatregelen die genomen zijn om herhaling te voorkomen, de omvang van de opdracht die er zit, en de houding en opstelling van de betreffende inschrijver. Ik heb u, en daarom heeft het college besloten om die beantwoording van die vragen bij de aanvraag van het debat, te beantwoorden omdat het redelijk technische en feitelijke informatie is, dat betekent dat wij daarnaar gekeken hebben. Het is zelfs gemeld, ook in de aanbesteding. Ze hebben gezegd: dit is een ernstige beroepsfout, dus die hebben ze niet gebagatelliseerd. Ze hebben daarover uitvoerig alle informatie gedeeld die er te delen valt, dus ook: wat doet het dekenonderzoek? Deloitte en anderen – Van Doorne – is opdracht gegeven om dat te doen. En dat is aanleiding geweest om te zeggen: dat met elkaar en het feit dat het dus in een ander onderdeel – de notariële praktijk – zat dan dit, is voor ons geen reden, met de afspraken die er gemaakt zijn, om daar nu van af te zien, met de afspraken dat we ook monitoren en zij actief informeren hoe dat nu beter gaat, en dat wij in die driemaandelijks gesprekken dat ook zullen volgen en ook erop toezien dat dat het geval is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ja voorzitter, ik hoor de naam Deloitte vallen. Volgens mij is Deloitte ingehuurd door Pels Rijcken, dus hoe betrouwbaar is het oordeel van Deloitte?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Het is een volstrekt onafhankelijk onderzoek, maar ingehuurd omdat het de verantwoordelijkheid is van Pels Rijcken om dat te doen. De deken heeft zelfstandig onderzoek gedaan. Er is geen strafrechtelijk onderzoek meer naar de verdachte, omdat de verdachte niet meer leeft. Dan vervalt van rechtswege de grondslag voor vervolging. Dat is dus wat er aan de hand is. Dus daarmee kijkend, er zijn geen nieuwe

feiten die nadat de gunning geweest is, want die proportionaliteitstoets is aangewezen door te zeggen: dat alles in beschouwing nemend is dat geen reden om tot uitsluiting te komen. Als we nu zeggen dat we er anders over denken, ze hebben wat advocaten in dienst, dan zou men kunnen zeggen: licht u eens toe waarom de argumenten van toen anders zijn dan nu? Die heb ik in alle eerlijkheid niet, behalve het basic instinct dat we allemaal hebben: jongens, het kan toch niet waar zijn dat in zo'n kantoor zo'n integriteitsschending plaatsvindt? Maar dat is universeel. Er zijn dus geen juridische gronden. Wat zijn de consequenties? Deels onduidelijkheid over de aansprakelijkheid. En dan kom ik ook bij de ingediende motie, als we nu in één klap, en sommigen van u hebben dat gevraagd, wat zijn de consequenties? Ten eerste, dat de partij zegt: waarom mogen we niet verder en dat kunt u zomaar niet doen. Maar belangrijker is eigenlijk dat als je die banden nu zou verbreken, dat dan heel veel langlopende en complexe dossiers weggehaald moeten worden bij dat kantoor en ondergebracht worden bij andere kantoren. Dat zal waarschijnlijk niet één kantoor zijn maar een veelheid van kantoren. En dat de kennis in die dossiers daarmee wegloopt en opnieuw opgebouwd moet worden. Dat opbouwen kost tijd, dus dat betekent vertraging en dat kost geld, want elk uur dat gemaakt wordt is uiteindelijk een uur dat betaald wordt en u kent ongetwijfeld de tarieven van advocaten in dezen. Dan gaat het soms over honderden euro's per uur waar je het over hebt. De motie moet ik om die reden dus ernstig ontraden. Dat is dus niet omdat we het niet ernstig vinden wat er gebeurd is, maar wel omdat het niet evenredig is met wat de consequenties daarvan zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik zie dat u een interruptie heeft van mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Dank voorzitter, en dank aan de wethouder dat de antwoorden nu inderdaad iets minder ambtelijk zijn en wat beter toegelicht zijn. Ik begrijp uit uw woorden, daar komt het bij mij eigenlijk op neer, dat we juridisch gewoon geen poot hebben om op te staan, dus we gaan er maar mee door. Dat is een beetje de boodschap die ik toch een beetje proef. Is het mogelijk om met elkaar af te spreken dat we nieuwe opdrachten niet meer doen? Ik begrijp helemaal wat de heer Segers zojuist zei. Kijk nu eens wat je moet doen. Het is dus blijkbaar niet mogelijk, een juridisch punt, zouden we daarover kunnen praten? Want het klinkt toch allemaal nog steeds een beetje onverkwikkelijk. Ik heb zelf zoiets van: er zijn zat andere bureaus. Dan maken we af wat we hadden en we gaan in de toekomst naar iets anders kijken. Dat is ook een oplossing. En dan ondervangen we de juridische problemen die we misschien bij de huidige gunningen nog om onze oren zouden kunnen krijgen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dat is iets te kort door de bocht, om het zomaar te zeggen. Je besteedt die diensten aan, en dat betekent dat je zegt: dit soort opdrachten gaan naar de partij die we daarvoor benaderen. Dat betekent aan hun kant de verplichting om heel snel en stand-by die dingen te doen met prioriteit. Je kunt dus niet zomaar zeggen: we werken de oude zaken af. Dan betekent het dat je echt opnieuw moet onderhandelen. Ik vind het wel serieus te overwegen of je hele praktijk in één kantoor, of dat nog naar de toekomst toe zo moet. Maar vorige week, niet zozeer vanwege dit, maar dat stond al gepland bij de afdeling Inkoop en Aanbesteding, kijken, dat was meer vanuit de integriteitsdiscussie die we ook nog voeren met elkaar, van: hoe gaat dat nu? Daar is best een beetje aanleiding om te zeggen: hoe kwetsbaar zijn we met welke partijen we alles doen? Moeten we steeds de grootst mogelijke kavels maken en opdrachten? Want dat is soms wel efficiënt, maar niet altijd even effectief. Soms is het ook wel wat risicovol omdat je daarmee alle kaarten op één organisatie zet. Maar, en dan kom ik ook bij de heer Leewis, dat raakt wel in welk segment je

zit. Want dan kun je denken over welzijnsaanbestedingen, over inkoop, kortom, al te grote contracten hebben soms het voordeel van schaal, maar hebben ook nadelen dat het wel heel kwetsbaar of moeizaam is om te veranderen en het maakt het ook minder voor toetreders. De heer Leewis vroeg of het nog anders weegt hoe je die proportionaliteitstoets uitoefent. Ik heb net even de criteria genoemd die we hebben. En natuurlijk, à la VOG betekent dat wat. Dus het maakt wel uit of je zegt: in de juridische dienstverlening kijken we in het bijzonder naar die dingen die daarvoor relevant zijn. En als je zegt: ik zit in de ICT, kijk je eerder: hebben ze hackers in dienst? Kortom, die relevantie zoals die bij de VOG zit, zit hier ook in. In die zin is het, maar dat schrijft natuurlijk ook iedereen, buitengewoon pijnlijk dat net dit kantoor op dat terrein op het hoogste niveau een grote fraude zo lang heeft laten duren. Daarover zijn we het dus volstrekt met elkaar eens. De heer Van Noppen vroeg nog of we nu scherp zijn naar nieuwkomers, maar minder scherp naar de bestaande contracten. Het antwoord is: er zit een extra check in dat we weten met wie we in zee gaan. Wat zit erachter, welke constructies of eigenaar en dat soort dingen, omdat je daar dan ook nog niet een trackrecord van hebt. Dat is dus een extra, maar we hebben in contractmanagement steeds reviews: klopt het, zit het in elkaar, is er een nieuwe informatieverplichting om ook de opdrachtgever te informeren als er relevantie is. Dus het is zeker niet zo dat we daar minder scherp op zijn. De andere is een extra plus. Dan de procedure, waar de heer De Roon naar vroeg. Dat is denk ik in de brief netjes beantwoord. Er is niet veel belangstelling van andere aanbesteding, van andere kantoren om dit te doen. Daarmee hebben we gekeken: is deze aanbieder aanvaardbaar en onze afweging – ik moet zeggen: dat is een ambtelijke afweging geweest natuurlijk – was wel, zoals ik u net heb toegelicht, alles overziend en de urgentie die Pels Rijcken doet en het feit dat we dat kunnen blijven monitoren en dat dat niet alleen door ons gemonitord wordt maar ook extern en boven, dat maakt dat wij toen vonden en nog steeds vinden dat we daarmee door kunnen, onverlet het onverkwikkelijke van wat daar gebeurd is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dat was een heel lange zin voorzitter. We hebben het natuurlijk heel vaak gehad over monitoren en checks en zeker voor lopende contracten. Het lijkt me inderdaad verschrikkelijk moeilijk om voor alle lopende contracten dat continu in de gaten te houden, maar desalniettemin is dat natuurlijk wel de vraag die voorligt. De wethouder zegt: we houden dat in de gaten, en als er wat aan de hand is, dan, en we monitoren dat. Dat roept natuurlijk de vraag op hoe dat dan gemonitord wordt of hoe vaak dat gemonitord wordt, want daar zit natuurlijk de kern van dit issue. Als er iets fout is, hoe komen we daar dan achter? Is dat uit de krant of is daar een soort jaarlijks gesprekje over, van: joh, laat eens even zien of alles in orde is, of hebben wij interne vergaderingen om al die contracten even op tafel te leggen en dat door te lopen, van: waar zouden we nog wat kunnen zien? Ik kan me even niet zo goed voor de geest halen hoe we dat doen. Ik denk wel dat het heel belangrijk is, zeker omdat we natuurlijk een beetje een reputatie aan het opbouwen zijn op dit vlak in negatieve zin. Misschien kan de wethouder daar nog iets over zeggen, want het is mij niet helemaal helder hoe we dat doen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Wethouder.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Een meer dan terecht punt. Ik stel me voor dat we daar in MPOF, waar het over integriteit gaat en risico's op fraude, en waar de gemeente benadeeld wordt, soms door intern gedrag maar ook door andere partijen, daarin zit een van de grotere issues. De heer Simons loopt net weg, maar streetwise, dat je moet kijken naar: hoe gaat dat bij vastgoed om met de makelaardij en huren en partijen die daarin zitten, dat is anders dan bij grondwerk, waar we natuurlijk bij stadsbeheer onze ervaring recent gehad

hebben, en dat is weer anders dan partijen in het welzijnswerk of waar je aanbestedingen hebt of waar je soms subsidierelaties hebt. Op dat punt zijn we bezig, daar kan ook verbetering in komen, maar ik stel me voor dat we daar in de commissie bij stilstaan, want het is nooit af, om het zomaar te zeggen, maar daar zijn nog zeker verbeterpunten en daar ligt dus wel een beetje of je in een inkoop van spullen zit, werken, diensten, of in subsidierelaties die soms prestaties moeilijker te duiden zijn dan als ze heel eenduidig zijn. Maar een terecht punt, maar ik stel voor dat we dat in dat andere debat, het wat grotere kader, los bespreken van deze onverkwikkelijke casus van Pels Rijcken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Stelt u voor dat u daar ook nog met een brief over komt of wat is uw gedachte daarbij?

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Er ligt een brief over integriteit van voor de zomer. Die staat op de eerstvolgende MPOF-agenda. Ik stel voor dat we daarover spreken en of het of ingebed wordt in de aanpak die nu de komende jaren in de integriteitsaanpak doorpakken of dat u zegt, daar willen we nog separaat over praten, maar dat kunnen we denk ik in MPOF het best afspreken met de woordvoerders.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Prima, ik zie dat de heer Van Noppen knikt. Mevrouw Verkoelen, u heeft nog een nabrander? Ja goed, dan kijk ik even rond of de vragen dan nu in de eerste termijn voldoende zijn beantwoord. Geen veeg; dan gaan we over naar de tweede termijn. U heeft behoefte aan een tweede termijn.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja voorzitter, ik wilde graag nog even één ding. Wij komen nog met een herziene motie, een tweede motie, laat ik dat eerlijk zeggen. Want het verhaal is mij duidelijk. We zitten met wat problemen met de eerste. Waar het ons toch om gaat is dat de Haagse deken, de toezichthouder op de advocatuur, echt heel serieus in zijn overwegingen zegt dat we hier praten over een organisatie die intern zelf onvoldoende controle heeft op de eigen werkwijze. Het mag allemaal opgelost zijn, dat is allemaal leuk en aardig, het is allemaal geweldig, maar ik vind het toch wat te mager voor een dermate groot bureau waar wij zaken mee hebben gedaan. Dat had moeten gebeuren voordat we tot deze actie over waren gegaan. Als de deken al aangeeft: het is toch kwetsbaar geweest, stellen wij toch voor in een tweede motie om te zeggen: het was wat het was, maar laten we in ieder geval bij nieuwe opdrachten toch zeer terughoudend zijn met het gunnen van Pels Rijcken. Daar komen we dan zo dadelijk met een tweede motie, zowel de PVV als 50PLUS zal die indienen en andere fracties zijn natuurlijk zeer welkom om mee te tekenen als ze dat ook vinden.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Even voor de zekerheid. Trekt u die eerste motie in of laat u die ook nog staan?

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Nee, wat betreft 50PLUS en de PVV zijn wij duidelijk. Wij denken dat het een juridisch gesteggel is en vinden dat het eigenlijk toch verder onderzocht zou moeten worden en de banden verbroken zouden moeten worden. Maar we doen wel de tweede motie. Stel dat het juridisch allemaal dus inderdaad niet haalbaar is, is die motie niet uitvoerbaar. Dan hebben we de tweede motie naar de toekomst toe.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, helder, dank u wel. Dan zijn er twee moties, waarvan de tweede later zal worden ingediend, begrijp ik goed. Dus dan zullen we daar nog even een apart moment voor moeten organiseren dat u hem kunt indienen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). U krijgt hem gelijk na de pauze.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Heel kort voorzitter, hij is nu al ingediend bij de griffie. En iedereen kan dus mee tekenen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Hij zit dus kennelijk al bij de stukken. Hij is al ingediend tijdens dit debat. Dan kunt u die in RIS vinden.
De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2. Geen nieuwe opdrachten voor Pels Rijcken

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021 ter bespreking van Integriteit opdrachtnemers;

constaterende en overwegende dat:

- in het NRC-artikel van 16 juli 2021 getiteld Fraude topnotaris Pels Rijcken blijkt nog groter
- kantoor onder verscherpt toezicht staat "Onlangs is Pels Rijcken onder verscherpt toezicht geplaatst door de Haagse deken, toezichthouder op de advocatuur, blijkt uit een brief van Pels Rijcken aan Grapperhaus. Volgens de deken moeten de interne controles verbeterd worden en is de sociale veiligheid en aanspreekbaarheid bij Pels Rijcken niet in orde." Dit spreekt boekdelen;

draagt het college op:

- geen nieuwe opdrachten te verlenen aan Pels Rijcken;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen en P.J.H.D. Verkoelen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan kijk ik even rond of er anderen zijn die gebruik willen maken van de tweede termijn. Nee? Dan sluiten we hierbij dit agendapunt, waarvoor dank voor de beantwoording.

16. Het voorstel tot vaststelling van het Afwegingskader Bezinning

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Wij gaan over naar het volgende agendapunt. Mijn voorstel is om nu wel het voorstel tot vaststelling van het Afwegingskader Bezinning te doen, met de heer Kurvers. De heer Kurvers is inmiddels in het pand, dus mijn voorstel is om dat dan ook te doen. Dit is niet de heer Kurvers, maar ik snap ook wel dat iedereen even moet puzzelen. Mijn voorstel is om dat te doen en dat wij weer even een kleine schorsing hebben voor een wisseling van woordvoerders. Ik denk aan een minuut.

(De vergadering is geschorst.)

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik stel voor dat we gaan beginnen. Ik heropen de vergadering. We beginnen met agendapunt 16, het voorstel tot vaststelling van het Afwegingskader Bezinning. Ik geef als eerste het woord aan de heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dank u wel voorzitter. Bezinning is een onderwerp dat regelmatig aan de orde komt, als er bouwplannen zijn, als er bestemmingsplannen zijn. Mensen zijn dan

benieuwd: wat heeft dat voor effect voor de zon die op mijn terras, op mijn balkon, in mijn tuin valt, et cetera. Dat is een logische vraag, want zon is niet altijd goed voor je, maar wel lekker en mensen genieten daar graag van, dus je moet daar goed rekening mee houden. Het is goed dat er nu een afwegingskader komt, dat er een set richtlijnen komt hoe je daarmee om moet gaan. Tegelijkertijd, dat merkten we ook tijdens de bespreking in de commissie, is niet helemaal duidelijk hoe dat nu in de praktijk gaat uitpakken. Want dat weten we gewoon nog niet en daarom is het goed, wat de VVD betreft, om hier ervaring mee op te doen en over twee jaar een evaluatie te doen van wat voor effecten dit bezonningskader nu precies heeft, en daarbij ook goed na te gaan waar je in de praktijk tegen aanloopt, wat zijn eventueel perverse effecten van dit bezonningskader, om dat goed in kaart te brengen. Daar heb ik een motie voor, inmiddels met ook het CDA, de PvdA, D66, GroenLinks, 50PLUS, de ChristenUnie-SGP en sinds enige minuten ook Leefbaar Rotterdam, dus ik heb het idee dat die het gaat halen. Maar ik denk dat het goed is dat we dat vandaag met elkaar besluiten. Een beleidskader dat zo nieuw is, dat zo uniek is in Nederland, dat moet je over twee jaar gewoon goed met elkaar evalueren en dan weer eens bespreken, dus bij dezen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Verheij heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1. Achter de gebouwen schijnt de zon

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021, ter bespreking van agendapunt 16; het voorstel tot vaststelling van het Afwegingskader Bezoning;

constaterende dat:

- het afwegingskader bezoning uniek is in Nederland en er nog geen ervaring is met een dergelijk specifiek beleid;

overwegende dat:

- bezoning voor veel bewoners belangrijk is en dat (drastische) afname van bezoning het woongenot kan aantasten;
- dit afwegingskader slechts een van de kaders is om bouwplannen die mogelijk worden gemaakt in bestemmingsplannen te beoordelen op een goede ruimtelijke ordening;
- nog niet in te schatten is hoe het afwegingskader in de praktijk zal uitwerken;
- het afwegingskader bezoning niet mag verworden tot een doel op zich, waarbij plannen zodanig worden gemaximeerd dat ze nog net aan het kader voldoen;

verzoekt het college om:

- uiterlijk eind 2023 een evaluatie van het afwegingskader bezoning aan de raad te sturen waarin expliciet aandacht wordt gegeven aan de opgedane ervaringen, bijzondere situaties die zijn aangetroffen en de eventuele perverse effecten die het kader heeft op bouwontwikkelingen in de stad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. J.W. Verheij, E.C. Eskes, G.J. Engberts, R.C.J. de Roon, A. Kockelkoren, P.J.H.D. Verkoelen, T.J. Vonk en J.W. van Putten

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Dank u wel voorzitter. Laten we het een keer vieren dat we het met z'n allen zo roerend eens zijn. Ik moet eerlijk zeggen, ik had ook contact met mevrouw Kockelkoren hierover. Wij hadden ook zoiets van: heel goed dat er een afwegingskader komt. We hebben het er uitgebreid over gehad in de commissie. Ik vroeg me vooral af: waarom hadden we al niet eerder een afwegingskader? Maar als je kijkt naar het land, is het nog best wel een uniek verschijnsel. We hebben het uitgebreid gehad over de verschillende stappen. Stap 1 is duidelijk. Dat is de TNO-norm. Stap 2, die 15% is ook wel helder, maar het zit hem net name in 3, en wat gaat dat voor de praktijk betekenen? Als er dan toch een afweging gemaakt moet worden, hoe pakt dat uit, gelukkig of ongelukkig? Ik kan me ook wel voorstellen dat het met name op de grens van verschillende wijken kan gaan spelen. We weten het niet, we gaan het zien, maar dat is ook de reden dat wij het een heel goede motie vinden van de VVD en die ook steunen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Dank u voorzitter. Rotterdam is een hoogbouwstad en wordt gelukkig ook steeds mooier. Er was tot nu toe geen bezonningskader voor de heel stad, wel een losse norm voor de Provenierswijk. Om duidelijkheid te creëren is er nu een algemene norm voor bezonning opgesteld, dit om ervoor te zorgen dat er veel doorgebouwd kan worden, waar we vooral met zijn allen behoefte aan hebben, omdat dan ook eerder duidelijkheid is over wat is toegestaan. Als er meer dan 15% zonverlies is, moet er opnieuw naar het plan gekeken worden, staat in het voorstel. Dit ter bescherming van de bewoners. Mijn vraag aan de wethouder is wat het nu in de praktijk precies betekent, omdat het nogal een ingewikkeld schema is dat bij dit voorstel zit. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Achbar. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Dank u wel voorzitter. Ik denk ook dat het goed is dat er een kader ligt, vooral om het aantal zonuren van bewoners in bestaande woningen zo goed mogelijk te garanderen, terwijl we tegelijkertijd in onze stad natuurlijk nieuwe gebouwen willen bouwen. We hebben het er in de commissie over gehad dat als je meer projecten tegelijkertijd om je eigen woning heen hebt, het een soort opeenstapeling van extra schaduw kan betekenen. Ik ben heel benieuwd hoe vaak dat überhaupt voorkomt. Ik kan me voorstellen dat dat eigenlijk alleen in de binnenstad is. We hebben natuurlijk in het verleden projecten gehad in het Baankwartier, waar dan drie projecten op één klein postzegeltje tegelijk komen. Dat had eigenlijk mijn grootste zorg, dat bewoners die in dat soort stedelijke gebieden wonen en met veel ontwikkelingen tegelijkertijd te maken krijgen, dan echt een grote afname van zon in hun woonkamer gaan ervaren. Wellicht is dat een situatie die helemaal niet voor gaat komen de komende periode, maar om dat goed in beeld te brengen, lijkt het mij heel prettig om inderdaad zo'n toets tussentijds te hebben. Dan kun je ook beter zien, als dat nu vaker voorkomt, moet je misschien meer doen om het aantal zonuren van huidige bewoners in onze stad ook goed te beschermen en in de gaten te houden. Dus wij zijn blij met de motie en goed dat we op deze manier denk ik gehoor hebben gegeven aan veel Rotterdammers die ook gewoon op een prettige manier in hun bestaande woning willen blijven wonen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel. We hebben natuurlijk de laatste jaren heel veel discussie gehad over bezonning. Waar het gaat over de Provenierswijk is dat veelvuldig op ons netvlies en op onze agenda gekomen. Wat ons betreft is het goed dat het afwegingskader er ligt. We hebben ook mee getekend met de motie van de VVD en met

name om dat punt dat mevrouw Kockelkoren ook aangeeft. Dat als je aan de hele linkerkant van dat schema zit, dan kun je dus van tien zonuren naar twee terug, zonder dat er ook maar iemand iets over zegt. Dus met name dat punt is dan ook de vraag aan de wethouder, om dat nadrukkelijk te betrekken in die evaluatie. Waar doet zich dat voor en wat betekent dat ook voor omwonenden? Omdat het voor ons nog wel wat kwetsbaar lijkt dat daar niet ook een bepaald percentage aan is gekoppeld, waar je in ieder geval die afweging moet maken. Dus als u dat betreft bij die evaluatie, dan zijn wij content met dit afwegingskader.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk even rond. De heer Van Noppen en dan de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Dank u wel voorzitter. Inderdaad een heel mooie aanvulling, ik denk dat dat heel belangrijk is. Je kunt inderdaad wel evalueren of je van tien uur naar twee gegaan bent, maar het is natuurlijk wel zo dat als het er eenmaal staat, dan staat het er wel. Dus al evalueer je na twee jaar met een hoop hoogbouw om je heen, dan kan het natuurlijk zomaar wel voor de rest van de leeftijd van die woning effect hebben. Maar dat was niet mijn vraag. Want dit roept natuurlijk wel een beetje de vraag op hoeveel meer kaders wij nog hebben liggen die we gebruiken die oud zijn, maar dan echt heel oud. Want we hebben het hier over een kader uit de jaren zestig en ik weet niet zeker of wij dat überhaupt in de gaten hebben. Natuurlijk wordt er met de nieuwe Omgevingswet heel veel geëvalueerd, maar het kan zomaar zijn dat we nog heel veel andere kaders hebben liggen die ook heel erg oud zijn. Ik zie de wethouder al knikken, dus dat is mooi. Ik zou dus heel graag willen weten of we inzicht hebben hoeveel kaders we eigenlijk aan het gebruiken zijn. Ik denk gelijk aan een Excellijstje met: we hebben zoveel kaders en die zijn zo oud, of die zijn misschien vernieuwd of herzien. Als de wethouder daar iets over kan zeggen, dan kunnen we even kijken of we daar misschien nog iets van een motie of een schriftelijk antwoord op willen eisen. Dank u wel voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Het raadsvoorstel zelf vond ik nog niet rijp genoeg, althans niet genoeg doordacht. Want misschien komen er nog allerlei andere dingen naar voren. Ik heb nu net de motie zitten lezen, en waarschijnlijk ga ik die ook wel steunen, maar ik heb hem pas één keer gelezen. Maar ik snap wel dat je dat gaat evalueren om te kijken welke nieuwe dingen je erin ontdekt. Dat is dus even een korte toelichting van mij.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk even rond of er nog anderen zijn. Nee? Dan gaan we over naar de beantwoording van de wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voor uw woorden van steun en ook dank voor het feit dat de agenda aangepast kon worden. De heer Van Putten zei: wat wordt onze stad mooi, maar dat is ook echt zo. We hebben vandaag weer een mijlpaal gehaald. Onze majesteit is de congreshallen van Ahoy komen openen en heeft ook het vijftigjarig bestaan van Ahoy gevierd. Daar is ook uw raad expliciet genoemd als een van de drijvende krachten achter de gebiedsontwikkeling en natuurlijk ook de steun ten tijde van corona, dus dat wil ik dan ook bij dezen overbrengen. Laten we die trots op de stad ook vasthouden met elkaar. Toch een aantal vragen over dat bezonningskader. Ik begin gelijk met de vraag van de heer Van Noppen. U heeft een deel van de discussie in de commissie gemist. Er is eigenlijk geen beleid op zon, geen landelijk vastgesteld beleid. Er is wel een Bouwbesluit en dat gaat over daglichttoetreding. Wat er wel is, is een richtlijn uit de jaren zestig en die is eigenlijk vormgegeven op langgerekte galerijflats. Wij zien dat de tijd verdergaat en Rotterdam

behoefte heeft aan nieuw beleid. Dus eigenlijk zijn wij hiaten aan het vullen, waar landelijke wetgeving tekortschiet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Ja, dank u wel en bedankt voor dit snelle antwoord. Ik bedoelde eigenlijk eerder breed over bestemmingsplannen, dus niet alleen over bezonning, dus ik hoop dat dat duidelijk was.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De wethouder.

De heer **KURVERS** (vvd) (wethouder). Dat begrijp ik heel goed. Ik had deze aanloop om te komen tot het punt dat dit echt de uitzondering is. Ik denk dat Rotterdam juist heel erg vooroploopt. Het Bouwbesluit gaat bijvoorbeeld tot 70 meter en daarom hebben wij hoogbouwbeleid voor alles wat hoger gaat dan 70 meter en lopen wij voorop. Dit is de enige bij mij bekende exoot van destijds, waar we nu wat aan gaan doen. Andere steden gebruiken de TNO-normen in een aangepaste vorm en wij krijgen nu als eerste stad van Nederland een afwegingskader op dat vlak. Daarmee wordt het ook een stukje makkelijker. Je hebt nu ook echt bezonningsbureaus nodig zoals Peutz, die heel ingewikkelde berekeningen maken en straks is het gewoon een stuk duidelijker, ook voor Rotterdammers, van: hoe werkt dit en hoe pakt dit uit voor mij. Je kunt dat bijna thuis achter de pc nagaan. Ik denk dat dat ook een heel belangrijke stap is. Het gaat daarbij inderdaad om het beschermen van het evenwicht, de kwaliteiten van de stad behouden en tegelijkertijd de stad niet op slot zetten en nieuwbouw ook mogelijk maken en daarin de balans zoeken. Daar gaat dit kader ons ontzettend bij helpen. Wat daarvoor zit, en dat is een vraag die mevrouw Kockelkoren ook stelde, dat is goede ruimtelijke ordening, gewoon een afweging in een bestemmingsplan. U krijgt de bestemmingsplannen langs, we zijn met een actualisatieslag bezig. In die bestemmingsplannen worden alle bouwenvelops opgeteld en in één keer bekeken op de maximale volumes. Daarmee voorkom je ook die salamitactiek waar iedereen bang voor is. Dat is een heel belangrijke stap die daarvoor zit. Voor het overige ben ik het zeer eens met de evaluatiemotie die er ligt. Ik zal er straks nog wat over zeggen, want de heer Van Putten had nog gevraagd om toch nog even heel snel door dat schema heen te gaan. We krijgen dus straks bestemmingsplannen langs. Dit gaat gelden voor nieuwe bestemmingsplannen en dan gaan we kijken voor het totaal aan nieuwbouwprogramma daarbinnen: hoe telt dat op en blijf je dan binnen die twee uur? Als dat goed is, is het goed en kunnen we aan de slag. We hebben in Rotterdam ook heel veel huizen die op het noordoosten geprojecteerd zijn. Als er een marginale afwijking is van 15% kunnen we ook door. Is het meer dan dat, dan moet je echt bewust een afweging gaan maken als college, als raad, is het het ons waard, bijvoorbeeld omdat we gaan verdichten bij OV. Past het wel in de wijk? Want in een tuindorp doe je iets anders dan in de binnenstad. Dat is die proportionele afweging aan de rechterkant. Zo gaat het schema het een stuk makkelijker maken, een stuk overzichtelijker, en gaat het ons daarmee helpen. Dan de vraag van mevrouw Eskes, en dan kom ik toch bij de motie over evaluatie. Ik zat thuis en dacht: welke motie zal ik krijgen? Ik dacht zelf aan: Het regent zonnestralen, of: Een eigen huis en een plekje onder de zon, of: Het zonnetje in huis. Maar goed, deze is 'Achter de gebouwen schijnt de zon'. Het lijkt me goed dat als je iets nieuws doet, dat je dat ook gewoon weer een keer beetpakt met elkaar en ook snapt: waarom doen we het nu en werkt het in de praktijk? Dan zijn we ook altijd in staat om het weer bij te stellen en dan nemen we de vraag van mevrouw Eskes – hoe vaak gebeurt het nu – natuurlijk mee. Want daar begint zo'n evaluatie, weten wat je doet en daar weer van leren. Deze motie kan ik dus van harte omarmen en hij is zo breed ondertekend dat ik vermoed dat hij het wel gaat halen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel voor de beantwoording. Ik kijk even rond of er nog openstaande vragen zijn. Zo nee, dan sluiten we dit agendapunt. Ik zie dat wij tot de lunchpauze nog ongeveer twintig minuten hebben, dus we kunnen nog wel een onderwerp doen, check ik even.

17.2 Debat over 'Save Museumpark!', aangevraagd door de leden Zeegers e.a.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan wij over naar het onderwerp over het Museumpark, dus ik kijk ook even de andere plaatsvervangend voorzitter aan, de heer Verheij, of hij de voorzittershamer wil overnemen, niet voordat ik een kleine minuut inruim zodat er een woordvoerderswissel kan plaatsvinden als dat nodig is, dus een schorsing van een minuut.

(De vergadering is geschorst.)

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, zou ik nog één voorstel mogen doen? Het voorstel is om wellicht toch eerst te schorsen of te lunchen, omdat dat voor het punt met betrekking tot het skatepark wellicht goed is. Of er zou nog even een ander punt daarvoor afgehandeld kunnen worden, als dat een goed idee is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het enige wat een beetje zinvol naar voren te halen is, is de motie vreemd van mevrouw Eskes over het bedankje Hoek van Holland, maar mevrouw Eskes is er niet. Dus we kiezen ervoor om nu te lunchen en dan eerder weer te hervatten. Heeft dat de voorkeur?

De heer **VONK** (cu-sgp). Dat heeft voor mij de voorkeur voorzitter, het is ook 12.25 uur.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). U heeft ook gewoon honger.

De heer **VONK** (cu-sgp). Ik vind het ook wel gewoon lunchtijd, eerlijk gezegd. Ook om te voorkomen dat we zo'n punt nog even voor de lunch erdoorheen rammen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, ik kijk even rond. Steun voor nu gaan lunchen? Ik kijk even naar de heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Volgens mij hebben we één uitdaging, namelijk dat de kroketten nog niet warm zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Misschien moeten we dan wat langer lunchen. Ik kijk even rond, ik zie overal ja, ja, ja. Goed, we gaan nu lunchen en om 13.30 uur gaan we weer verder. Dan roep ik ook het stembureau op om de verantwoordelijkheid te nemen en de stemmen te gaan tellen. Om 13.30 uur gaan wij dan weer verder.

(De vergadering is geschorst.)

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 9 september 2021

Notulen van de raadsvergadering van 9 september 2021 (middagzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 11

Voorzitter: mevrouw C.M. Zeegers, met dien verstande dat het voorzitterschap van 13.40 tot 14.50 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering.

Namens het college zijn tegenwoordig mevrouw J. Bokhove, de heer A.H.P. van Gils en de heer V.P.G. Karremans

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

Heropening

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Leden van de raad, mag ik u verzoeken uw plaatsen weer in te nemen. Ik heropen de vergadering.

17.2 Debat over 'Save Museumpark!', aangevraagd door de leden Zeegers e.a.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Wij zijn toegekomen aan agendapunt 17.2, het debat over 'Save Museumpark!', aangevraagd door de leden Zeegers en anderen. Het woord is als eerste aan mevrouw Zeegers. Mevrouw Zeegers mag nog even gaan zitten, want wij hebben namelijk nog de uitslag van een stemming bekend te maken. Excuus. Leden, mag ik een beetje stilte in de zaal. Er is gestemd tijdens de lunchpauze over het lidmaatschap van de Werkgeverscommissie en ik geef de voorzitter van het stembureau het woord. Het woord is aan mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Dank u voorzitter. Er gebeuren typische dingen tijdens een lunchpauze, maar een hele naams- of geslachtsverandering hoort er gelukkig nog niet bij. We hebben inderdaad gestemd over de benoeming van een lid van de Werkgeverscommissie, in dit geval mevrouw Walgenbach. Er zijn 40 stembiljetten bij ons ingeleverd, waarvan er op 39 een positieve stem op mevrouw Walgenbach is uitgebracht; 1 stem op mijnheer Meeuwissen. We mogen daarbij mevrouw Walgenbach feliciteren. Dank u voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Hoogwerf. Daarmee is mevrouw Walgenbach benoemd tot lid van de Werkgeverscommissie en daarmee is ook het stembureau ontbonden. Dan nu toch wel agendapunt 17.2, het debat over 'Save Museumpark!' Mevrouw Zeegers, aan u het woord.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Voorzitter, ze zijn er al sinds 2008. We noemen hen de skaters. Het is eigenlijk een enorm diverse groep van steppers, rolschaatsers, skeelers, longboarders, skaters en BMX'ers. Jong en oud, van 4 jaar jong tot ruim boven de 50.

Mensen met allerlei verschillende achtergronden, een grote queer-community. Een ondernemer in zijn lunchpauze, scholieren na school, gezinnen in het weekend, enthousiaste toeristen. En vanaf 2008 is deze groep alleen maar groter geworden, omdat het zo'n veilige plek is, een plek waar iedereen zichzelf kan zijn. Een plek waar mensen elkaar ontmoeten en elkaar respecteren, en vooral dat laatste is hoopgevend en hartverwarmend. We spreken vaak in deze raad over vereenzaming onder jongeren en over geweld tussen jongeren. En ik heb het nu over een plek waar jongeren elkaar ontmoeten en in al hun verscheidenheid elkaar respecteren. Nu, met de komst van het depot, is deze plek een icoon op zichzelf geworden. Heel instagrammable, waar prijswinnende foto's gemaakt worden, een plek die Rotterdam als stoere en mooie stad heel goed op de kaart zet. Voorzitter, u begrijpt waar ik het over heb. Ik heb het over het skatepark in het Museumpark. Een veilige plek voor urban sports, voor ontspanning, ontmoeting en verbinding. Jaren geleden is afgesproken om deze plek te vergroenen door de komst van het depot en aan dat principe wil D66 niet tornen. Er zijn afspraken gemaakt met de buurt en D66 is natuurlijk altijd voor groen. Echter, zoals de plannen nu voorliggen zal deze plek voor skaters verloren gaan. De ondergrond wordt te stroef en het groenvlak neemt een behoorlijke onhandige plek op het terrein in. Daarom een aantal vragen aan de wethouder. Bent u bereid om de ondergrond in overleg met de skaters aan te leggen, zodat het skatebaar blijft? Wij zullen daarover een motie indienen. Dan over het groenvlak. Daar hebben wij al heel veel met elkaar over gesproken. Voor D66 en ik denk ook voor de skaters, zou het heel goed zijn als dat wat anders kon worden gepositioneerd. Wij hebben echter begrepen dat dat tot heel hoge kosten leidt en mogelijk tot allerlei andere additionele problemen, maar voor ons is dat nog onvoldoende duidelijk. Kan het echt niet? Kan de wethouder daar wat meer over vertellen? Want het zou wel mooi zijn als er een groter stuk overblijft voor de skaters. Tegelijkertijd snappen wij ook dat wat niet kan, niet kan, maar vooralsnog is het voor ons nog onvoldoende duidelijk waarom er niet iets meer ruimte gemaakt kan worden door het groenvak anders te positioneren. Kan de wethouder daar iets meer over vertellen en een toelichting op geven? Voorzitter, het is een spannende struggle, dit skatepark. Blijft Rotterdam die stad die ruimte geeft aan jongeren, aan urban sports? Want voor je het weet, verlies je hoop. Maar D66 is een positieve partij, we kijken naar kansen, voor dit skateterrein, maar ook in de omgeving daarvan. En die hebben we ook nog gezien. We hebben gezien dat er een strategische verkenning komt voor het hele Museumpark, dus dat, naast het evenemententerrein, waar we het nu over hebben, er nog naar het hele gebied gekeken gaat worden. Vanuit D66 dan ook de vraag: biedt dat mogelijk nog perspectief om een soort urban playground te organiseren in dit terrein, in dit gebied? Daar hebben we ook een motie voor ingediend. Daar wilde ik het bij laten.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Het Museumpark groen en skatebaar!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 09 september 2021 ter bespreking van het agendapunt "Save Museumpark";

constaterende dat:

- het Museumpark een plek is waar vele Rotterdammers samenkomen en iedereen de vrijheid heeft om zichtbaar zich te zijn;
- deze locatie al jarenlang een zeer populaire skateloctie is;
- het college verregaande plannen heeft om het Museumpark te herinrichten;
- urban sporters hebben aangegeven dat hun belangen onvoldoende zijn geborgd binnen voorliggende plannen;
- D66 eerder een motie heeft ingediend om het Museumpark skatebaar te houden.

overwegende dat:

- plekken met zulke unieke karakteristieken zoals het Museumpark behouden moeten blijven voor de stad;
- het van groot belang is dat er bij de herinrichting van het Museumpark voldoende ruimte blijft voor urban sporters op deze locatie;
- het aantal vierkante meters groen uit de plannen hetzelfde blijft;
- vergroening en het skatebaar houden van het Museumpark elkaar niet hoeven uit te sluiten en goed verenigbaar zijn;

verzoekt het college:

- een ervaren skatebaanbouwer te laten adviseren over een geschikte ondergrond, waarbij zowel de skatebaarheid als de veiligheid van de ondergrond in ogenschouw wordt genomen;
- het grasveld te midden van het Museumpark te splitsen en te verplaatsen naar de zijanten van het Museumpark, zodat een groter oppervlak skatebaar te midden van het evenementendek overblijft;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers

Motie 5. Strategische verkenning MBVB

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 09 september 2021 ter bespreking van het agendapunt "Save Museumpark";

constaterende dat:

- het Museumpark een plek is waar vele Rotterdammers samenkomen en iedereen de vrijheid heeft om zichtbaar zich te zijn;
- deze locatie al jarenlang een zeer populaire skateloctie is;
- het college een strategische verkenning is gestart om het Museumpark van een kwaliteitsslag te voorzien;
- D66 eerder een motie heeft ingediend om het Museumpark skatebaar te houden.

overwegende dat:

- het van groot belang is dat er voldoende ruimte blijft voor urban sporters in onze stad;
- er wellicht mogelijkheden zijn om binnen de strategische verkenning een geschikte skateplek te vinden;

verzoekt het college:

- bij de strategische verkenning van het MBVB te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om een urban playground te realiseren op het Museumpark;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Zeegers. Dan is het woord aan de heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Ik wil het in dit geval hebben over de hardware-software. Hardware is de ondergrond en dergelijke, de software is de community. Zo wil ik het probleem benaderen. In het centrum van de stad is een community ontstaan, die ruimte en beschutting biedt aan allerlei jongeren van diverse pluimage. Een veilige plek waar je kunt zijn wie je wilt zijn. Ja, let op, dit is het centrum van onze stad. De stad waar messengeweld en hangjongeren veelbesproken thema's zijn. We gaan het er dadelijk nog over hebben. In mijn ogen moeten we dit warme bad voor jongeren en deze broedplaats van creativiteit koesteren, waar niet alleen wordt geskatet, maar ook muziek wordt gemaakt, kortom, een ontmoetingsplek. Het centrum is nu een speelveld voor volwassenen geworden, met al die trendy terrasjes en prachtige theaters, en ook ouderen kunnen vaak genieten van de stukjes groen en de mooie plekjes. Maar de jongeren, die komen er bekaaid van af in deze schaarse ruimte die we als stad nog hebben. Nogmaals, we hebben nu zo'n plek en we gaan het koesteren, dat is mijn oproep aan dit college. Steek je nek uit en wees zo moedig om op je plannen terug te komen. Die software waar ik het net over had heeft natuurlijk goede specificaties in de hardware nodig, in deze situatie onder andere dus de juiste skatevoorzieningen. Wat maakt toch dat het huidige inrichtingsplan zo in beton gegoten is? Als ik om verandering vraag, kom ik kaders tegen van beton en flexibiliteit als loden deuren. Zijn het de kosten, vraag ik dan, lopen die echt zo hoog op? Komen die werkelijk tot over of tegen de zes nullen? Zijn het de contracten die afgesloten zijn? Zo ja, was daar dan wel voldoende mandaat voor? Wachten ons schadeclaims? Zo ja, hoe groot dan en van wie? Is het de veiligheid? Zijn het de afspraken in de participatie met omringenden en andere participanten of andere belanghebbenden? In ieder geval niet met de skaters, zie de hoeveelheid handtekeningen. Waarom is de gemeente en deze wethouder zo halsstarrig? Ik heb twee moties ingediend. Ze staan op het RIS. In de eerste vraag ik om de inspraak te waarborgen en in de tweede vraag ik om een second opinion, waarin ik objectief uitgezocht wil zien of het echt niet kan. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Zevenbergen heeft de volgende moties ingediend.

Motie 2. Urban sporters doen mee

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op 9 september, ter bespreking van agendapunt 17.2 'Debat over Save Museumpark!';

constaterende dat:

- voor behoud van Museumpark als ontmoetingsplek voor urban sporters het enerzijds van belang is dat er skatebare open ruimte blijft, en anderzijds een skatebare ondergrond met een fijne korrelgraad aanwezig is;
- de actiegroep Save Museumpark sinds april hierover in gesprek is met het projectgroep Vergroening Museumpark;
- er teststroken zijn aangelegd, maar de urban sporters aangeven dat door de grove korrelgraad van alle teststroken het niet veilig is om daarop hun sport te beoefenen;
- het evenementendek juist een ontmoetingsplek is voor deze groepen, omdat urban sport hier op een laagdrempelig niveau beoefend kan worden, dit in tegenstelling tot Westblaak;
- de aanwezigheid van urban sporters een positief effect heeft op de veiligheidsbeleving in het park;

verzoekt het college:

- te waarborgen dat actiegroep Save Museumpark inspraak heeft in de keuzes die worden gemaakt ten aanzien van de korrelgraad van de ondergrond;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen

Motie 3. Een second opinion

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen in vergadering op 9 september, ter bespreking van agendapunt 17.2 'Debat over Save Museumpark!';

constaterende dat:

- de actiegroep Save Museumpark sinds april dit jaar aangeeft dat de open vlakte een ontmoetingsplek is voor zowel urban sporters als diverse andere groepen in de stad;
- de gemeente herhaaldelijk heeft gezegd dat er een point of no return zou zijn bereikt, waardoor er te hoge kosten zouden ontstaan als er te veel aan het plan wordt gesleuteld;
- de urban sporters niet betrokken zijn geweest bij het participatieproces;

verzoekt het college:

- een onafhankelijke deskundige een second opinion te laten geven naar de kosten van herinrichting;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. A. van Zevenbergen

De moties zijn voldoende ondersteund en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Van Zevenbergen. De heer Achbar, gaat over. Dan de heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). We hebben hier niet veel aan toe te voegen, anders dan dat we dezelfde zorgen delen als D66 en de SP. Wat echter wel belangrijk is, een additioneel iets is dat we niet hopen dat de herziening – laat ik het zo zeggen, dat het behoud van het skatepark ten koste gaat van het groen dat we toch voorzien hadden. Ik denk ook als we kijken naar Westblaak, daar hebben we natuurlijk ook een skatepark waar best wel veel groen omheen staat, dus we zien eigenlijk geen belemmering om het groen wel toe te voegen, maar toch goed in te passen met nieuwe plannen en de beloftes die we gedaan hebben, dus dat even ter aanvulling. We wachten het antwoord van de wethouder af.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Als ik van u bonustijd krijg, heb ik één opmerking. Die opmerking betreft puur: als ouderenpartij zeggen wij van de hardware om het maar zo te zeggen, die gunnen we de jongelui, dat die lekker glad en goed is. Als er maar een mooie, goede, stroeve rand omheen gelegd wordt voor de ouderen, zodat wij ook kunnen gaan genieten van die jongelui die er skaten. Meer niet, maar we steunen het van harte.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mevrouw Verkoelen. Het was overigens mijn onoplettendheid. Ik had even niet gezien dat 50PLUS door de spreektijd heen was, maar nu is dat wel echt het geval. Excuus daarvoor. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Wij vinden de urban sporters een waardevolle toevoeging aan het Museumpark. En wat is er ook mooier dan dat een nieuw en divers publiek daar kan sporten, kan relaxen en dat ook nog eens zonder uitlaatgassen zoals dat hier gebeurt op de Westblaak. Echt gezond lijkt me dat niet. Wij zien het ook echt als een toevoeging aan de kunst daar, aan de cultuur, aan de architectuur en aan de natuur, dat dat diverse nieuwe publiek ook daar het hele culturele klimaat van het Museumpark versterkt. Wij pleiten er dus echt voor om dat hier te houden. Bovendien is het gewoon heel laagdrempelig. Wat is er nu mooier dan dat de jeugd daar lekker zit te sporten? Of je stapt even de Kunsthal binnen of je stapt even bij Boijmans Van Beuningen straks weer binnen. Kortom, iedereen wint hierbij. Ik snap het ook niet zo goed. Dat plein is volgens ons namelijk heel makkelijk ook te vergroenen. Dus laat ik het zo zeggen, de vergroening van de buitenruimte gaat prima hand in hand met goed gebruik van de openbare ruimte door die sporters. Je kunt de aanplant zo inrichten dat de ergonomische kwaliteit voor skaters en boarders gewoon niet verloren gaat. De schijnbare patstelling tussen vergroening en de urban sports in het Museumpark staat echt haaks op de wens van dit eigen college om deze vorm van sportieve bedrijvigheid te stimuleren, zoals bijvoorbeeld blijkt uit uw eigen beleidsnota Urban sports van de wethouder die verantwoordelijk is voor sport. Daarom, de motie is al ontsloten, verzoeken wij dan ook het college het huidige inrichtingsplan voor het dak van de garage in het Museumpark op punten te herzien. Dus je kan én vergroenen, dat kan heel makkelijk, én je kan die sporters daar aan de gang laten gaan. En doe dan die aanplant van nieuw groen op het dak van de garage zo in het Museumpark, dat urban sporters daar nog steeds lekker kunnen blijven. Want het is gewoon een prachtige plek en dit college moet dit volledig onderschrijven. Ik snap tot nu toe echt de redenen niet. Ik ben blij dat mevrouw Zeegers die vragen ook heeft gesteld, waarom het college hier zo halsstarrig in zijn eigen standpunt blijft hangen? Ik ben dus zeer benieuwd naar de toelichting. Ik dank u.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van der Velden heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Urban sports en vergroening in harmonie

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021, ter bespreking van het debat over 'Save Museumpark!' van de leden Zeegers en anderen;

constaterende dat:

- urban sporters zoals longboarders en rollerskaters grif gebruik maken van het dak van de ondergrondse garage in het Museumpark, omdat deze locatie een glad en aaneensluitend onverhard oppervlak biedt zonder al te veel obstructies ('skatestoppers');
- de gemeente Rotterdam deze locatie volgens het inrichtingsplan wil herinrichten met plekjes en groen en fonteinen, hetgeen betekent dat urban sports er niet meer bedreven kunnen worden;
- een petitie voor behoud van deze locatie in het Museumpark als plek waar urban sports kan worden bedreven reeds 5000 keer is ondertekend;

overwegende dat:

- vergroening van de buitenruimte prima hand in hand kan gaan met goed gebruik van de openbare ruimte door urban sporters, door aanplant zo in te richten dat de ergonomische kwaliteit voor skaters en boarders niet verloren gaat;
- de schijnbare patstelling tussen vergroening en urban sports in het Museumpark haaks staat op de wens van het college deze vorm van sportieve bedrijvigheid te stimuleren, zoals blijkt uit de 'Beleidsnotitie urban sports' van de wethouder verantwoordelijk voor sport;
- de Rotterdamse binnenstad geen alternatieve locaties kent waar specifieke urban sports kunnen worden bedreven;

verzoekt het college:

- het huidige inrichtingsplan voor het dak van de garage in het Museumpark op punten te herzien;
- de aanplant van nieuw groen op het dak van de garage in het Museumpark zodanig in te richten dat urban sporters nog steeds hun sportieve bezigheden kunnen bedrijven;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan de heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dank u wel voorzitter. Laat ik blij verrast zijn van de Partij voor de Dieren te horen dat dieren en skaters samen kunnen in een park. Dat doet mij nu heel erg goed, laat dat duidelijk zijn. Maar voorzitter, bij dit soort zaken hoort hoor en wederhoor. En ik ben ook op wederhoor uitgegaan en dat veranderde mijn software. Daaruit blijkt dat er ook een andere kant aan het verhaal zit; dat er wel participatie is geweest, dat de skaters er wel bij betrokken zijn. Alleen, wat er nu wordt gevraagd is een bestemmingsplan te veranderen dat wij hier hebben aangenomen, en dat gaat geld kosten. En dat willen wij niet, denk ik. De skaters, heb ik begrepen, en die toezegging wil ik dadelijk ook van de wethouder horen, blijven gewoon in het Museumpark. Ze zullen misschien 50 meter naar links of 60 meter naar rechts moeten, dat maakt niet zoveel uit, maar ze kunnen daar gebruikmaken van het park. Dat vind ik een heel ander verhaal dan dat ik door mijn voorgangers hier heb horen zeggen, en ik zie er al een gaan staan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Het plan dat voorligt, is een bekend plan. Dan ziet u dat in het huidige evenementendek er een heel groot groenvak wordt gepositioneerd. Dat maakt het terrein de facto kleiner. Het andere onderdeel van het plan is dat er een stroefheid in de ondergrond komt, waardoor het voor skaters eigenlijk, zoals het plan voorlag, onmogelijk is om daar te blijven skaten. Dan zal die groep daar dus weggaan. Het wordt kleiner en stroever. Dat is het plan dat voorligt. En ik heb niet gezegd dat zij niet betrokken zijn geweest bij de participatie. Ik heb begrepen dat zij niet zijn betrokken geweest, maar dat argument heb ik niet gebruikt. Het gaat mij puur om het feit dat het evenemententerrein dus kleiner en stroever wordt. Nu hoor ik u zeggen dat dat niet zo is, maar waar heeft u die informatie dan vandaan?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Voorzitter, laat ik ermee beginnen dat ik in de gaten ga krijgen dat binnen de coalitie ook de verkiezingen zijn begonnen met dit soort uitspraken, maar laat ik heel duidelijk zijn mevrouw Zeegers. Ik doe gewoon het werk zoals het als raadslid moet. Ik doe hoor en wederhoor. U vertelt me wat, ik ga horen en daar trek ik mijn conclusies uit. Als dan blijkt dat wij hier een bestemmingsplan hebben aangenomen dat 31 juli van kracht is gegaan, en u nu op dat park een beetje de show wil gaan maken voor uw verkiezingsprogramma om daar die skaters te laten gaan, dan ga ik daar niet in mee. Want ze hoeven daar namelijk niet. Het park is namelijk groot zat, ze kunnen daar blijven. En het allerergste is, u zegt dat u namens de skaters praat, maar ik praat ook namens de skaters, want die hebben zich erbij geparticipeerd. Die vonden het goed. Dus namens wie spreekt u nu?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik heb niet beweerd dat ik namens de skaters sprak. Dat heb ik ook niet gezegd. Ik heb met vrij veel skaters gesproken. Ik heb aan het college gevraagd: hoe ziet het inrichtingsplan – niet het bestemmingsplan – eruit? Dat heb ik gekregen, dus het inrichtingsplan plus gesproken met skaters. Ik spreek namens de waarden van D66, die het belangrijk vindt dat er urban sport mogelijk gemaakt wordt op deze manier. Ik ben geen belangenbehartiger van wie dan ook. Ik geloof juist in een stad waarin dat soort dingen mogelijk moeten zijn. Dat is het antwoord op uw vraag.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dan ga ik naar de heer Van Zevenbergen die ook nog een vraag heeft.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u voorzitter. Ja, ook een opmerking naar de heer Van Schaik. Want het is gewoon niet waar wat hij zegt. De skaters zijn niet betrokken bij de participatie en dat vind ik heel kwalijk dat hij dit nu in stemming probeert te brengen. Dat noem ik verkiezingsretoriek. Wat u doet is verkiezingsretoriek. Ik ga het haast opnemen voor D66, dat is niet de bedoeling natuurlijk, maar wat u doet is verkiezingsretoriek.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik hoorde geen vraag, maar wel een opmerking in de richting van de heer Van Schaik. Het woord is aan de heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAİK** (lr). Voorzitter, als ik zowel de SP hoor als D66, dan denk ik: waarom zitten zij in de raad, want ze doen geen hoor en wederhoor. Ze weten niet wat er speelt. Mijnheer Van Schaik weet het wel. Zou hij misschien wat meer op straat zijn?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Er is ook een petitie ondertekend door 5000 skaters en andere geïnteresseerden daaromheen, die juist dit hele plan bepleiten waar wij nu over spreken. Ik ben daar toch inmiddels nu wel zes keer geweest. Ik heb met allerlei verschillende skaters gesproken, ik heb ook met musea gesproken et cetera. Ik heb vrij veel wederhoor gedaan, dus ja, u heeft andere mensen gesproken. Goed dat die geluiden ook ingebracht worden, dat is op zich prima, maar u moet mij niet verwijten dat ik geen wederhoor heb gedaan, want dat heb ik wel degelijk gedaan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Voorzitter, ik ga graag verder. Er kan hier maar één persoon duidelijkheid geven en dat is onze wethouder, de heer Karremans.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Voordat u verdergaat, ik zie de heer Van der Velden gaan staan, die heeft denk ik een vraag.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, ik heb een vraag aan de heer Van Schaik, want hij heeft mede deze debataanvraag ondertekend, dus hij is ook verantwoordelijk voor wat er in de tekst staat. Er staat letterlijk in de tekst: "De skatecommunity is in korte tijd hard gegroeid, maar bestaat al sinds 2008. Ondanks dat deze community al jarenlang samenkomt op het Museumpark, hebben zij niet goed mee kunnen doen in het participatieproces rondom de herontwikkeling van het park." U moet nu ingefluisterd worden, het is misschien wat handig, maar waarom heeft u dit dan ondertekend?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Wij zijn ten eerste voor die urban sport. Laat dat heel duidelijk zijn. Daarbuiten zijn op een later tijdstip de argumenten naar boven gekomen. Daar heb ik ook netjes, net voor de vergadering, mevrouw Zeegers over opgebeld, dat ik toch iets anders in de stemming zat, dus ik doe hier niets achter de rug. Ik zou heel graag verdergaan met mijn vragen, want mijn tijd is me kostbaar. Wethouder, hebben de skaters inspraak gehad bij de huidige planvorming? Dat is een. Hebben zij de kans gehad om te participeren? Dat is twee. Is er dus ook garantie dat de skaters hoe dan ook blijven in het Museumpark? Kan de wethouder mij dat toezeggen? De tweede is: wat gaat het plan van D66, zoals nu voorligt, kosten en wordt dit gedekt vanuit de kosten van de Koers van de stad, wethouder? De andere vraag die dan nog heb, is: wat gebeurt er als het skatepark Westblaak in de zeven stadsvernieuwingsprojecten, blijft dat skatepark daar dan of gaat het verdwijnen? Als laatste vind ik het heel belangrijk, voor mevrouw Verkoelen wil ik er graag wat bankjes omheen hebben en voor mezelf vind ik het heel belangrijk dat er een goede toiletvoorziening komt. Dat zijn mijn vragen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mevrouw Zeegers heeft nog een vraag aan u.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Bent u bekend met de brief van de heer Wijbenga, die in april is gestuurd, volgens mij op vragen van de SP over dit terrein, waarin oud-wethouder Wijbenga zegt dat de skaters niet betrokken zijn bij de participatie omdat zij er nog niet waren gedurende het participatietraject, dus deze vraag is vanuit het college al beantwoord. Bent u bekend met deze brief?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Bent u daar bekend mijnheer Van Schaik?

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ja, ik ben daar zeker mee bekend, maar ik heb ook gezien dat we in twee weken een heel actieve wethouder hebben gehad en een locoburgemeester die zorgt dat het allemaal wel op de rit komt.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Geweldig dat wij een actieve wethouder hebben. Dat vind ik hartstikke goed. Tegelijkertijd is dit inrichtingsplan waarover we het hebben al een hele tijd

geleden gemaakt. De stelling daarvan was dat de skaters daar destijds niet bij betrokken waren in de participatie.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik wijs erop dat de wethouder er pas twee weken zit en we weten dat hij op een paard kan zitten, maar om hem er nu gelijk overheen te tillen, daar moeten we ook mee uitkijken. En dat in één week. Ik ga naar de heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, wat maken we toch stappen in deze stad. Dat Leefbaar Rotterdam als oppositiepartij praat over onze wethouder, dat vind ik winst. Dit debat is in die zin al winst. Maar goed, even terug naar de orde van de zaak van het skatepark. Ik ben ook bij de manifestatie geweest, ik ken de wensen van de skaters en ik denk dat we aan de wethouder vooral de vraag moeten stellen wat er nu binnen de plannen mogelijk is. Want ik denk dat het aanpassen van de plannen veel meerkosten geeft en het zorgt er in mijn stellige overtuiging ook voor dat we zo dadelijk een fantastisch depot hebben en vervolgens uitkijken op een wat minder fraaie buitenruimte, dat moeten we denk ik ook voorkomen. En ik denk dat we er niet te simpel over moeten denken, van: we plaatsen even een stukje groen ergens anders. Tot voor kort was dit stukje Rotterdam niet bekend als een skatestuk, een skateland, maar de blunderput. We bouwen dus op een lekkende garage. Dat is echt niet zo eenvoudig als u denkt. Dat betekent leidingen, dat betekent waterbakken, ik heb mij eens laten bijpraten door een ambtenaar hoe dat nu gaat. Hoe ziet dat dak er nu eigenlijk uit? Dan denk ik dat je een halve technéut moet zijn om er zo simpel in te zitten als de Partij voor de Dieren doet. Daar ben ik geen voorstander van. Dus ik ben heel benieuwd wat de wethouder ons kan bieden in de zin van wat we nu maximaal kunnen doen binnen de plannen en binnen de kosten van de centen die D66 heeft geregeld. Maar ik ben ook voor voortgang. Ik wil ook dat dat gebied bij opening van het depot er zo snel mogelijk fantastisch uit ziet, want het is een prachtig stukje Rotterdam. We moeten ook op een gegeven moment een knoop doorhakken en het plan gaan uitvoeren. Dank u vriendelijk.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel mijnheer Lansink. Mevrouw Kockelkoren. Excuus, nog een interruptie van de heer Van der Velden op de heer Lansink.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. De heer Lansink noemde het niet zo'n fraai stukje buitenruimte, daar kun je over discussiëren. Ik vraag me eigenlijk af, de VVD was toch ook ten eerste de initiator van die blunderput. Ik ben blij dat u uw eigen idee al een blunder noemt, dus daar ben ik al heel blij mee. Maar we zitten natuurlijk ook bijvoorbeeld met een evenement waar uw partij ook zo'n voorstander van is, en dat is bijvoorbeeld de Parade in het Museumpark. Hoe ziet u dat dan? Hoe wilt u dat gaan doen?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel voorzitter. En dat is nu precies waarom ik ervoor pleit om binnen de grenzen van het huidige inrichtingsplan te blijven, want juist die evenementen die u kennelijk ook zo belangrijk vindt, daar hebben ze dus in het huidige plan rekening mee gehouden, zodat vrachtwagens die over dat terrein gaan rijden niet de leidingen gelijk kapot, of de waterbakken gelijk kapot rijden. Dat is nu precies de reden. Het is dus niet alleen maar een stukje voor de skaters. Er moeten ook evenementenbezoekers en evenementenhouders naartoe. De wandelaars moeten daar gewoon kunnen vertoeven en ook de skaters. En daar is dat hele plan op ingericht, op een kwetsbaar stukje dak van een garage. Dus dat hele verhaal ook van skatepark op de Blaak, gaat natuurlijk niet op. Dat is gewoon een stukje in de stad, dat is vele malen eenvoudiger. Dus niet simplificeren, want dan komen we geen stap verder.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan nu toch mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Voorzitter, dank u wel. Ik zou toch nog heel eventjes terug willen gaan naar 2015. In 2015 diende GroenLinks een motie in: 'Groen gegarandeerd', met de oproep dat het groen gewaarborgd blijft, dat de bomen worden herplaatst, dat was bij de discussie over het al of niet bouwen van een depot, en dat de omgeving van het collectiegebouw groener gemaakt moest worden en beter te gebruiken als verblijfsruimte. Dat was het oorspronkelijke uitgangspunt. Daar is uiteindelijk in 2017 een brief over gekomen, van: beste raad, wij hebben uitgebreid met iedereen gesproken, we hebben hier geparticipeerd, we hebben nu een inrichtingsplan liggen en daar hebben we € 6,8 miljoen voor uitgetrokken. Chapeau, zeggen wij dan als GroenLinks, want wij zijn ontzettend blij dat die vergroening er komt, dat die bomen worden geplaatst en dat die omgeving van het Boijmans Van Beuningen en het nieuwe depot die groene plek wordt die we voor ogen hadden, en ook dat dat met alle partijen om dat Museumpark, om dat plein, gedaan wordt, met een goede participatie met bewoners. Dat als eerste inleiding. Als tweede zijn ook wij ontzettend blij met de skaters op die plek. Die hebben in de tussentijd – het is nu 2021, zes jaar later – gewoon een plek gevonden waar zij op een ontzettend goede manier met een community, met allerlei partijen en groepen daar gebruik van kunnen maken en dat wil je in een bruisende stad als Rotterdam. De vraag ligt nu voor hoe je die twee belangen samen kunt brengen. Ik ben heel blij dat dat goed voor het voetlicht is gebracht door verschillende partijen hier in de raad. Ook wij steunen dat, maar wel met behoud van die groene ambitie die we ook al sinds 2015 hebben gehad, die ook door meerdere partijen hier is gedeeld. Dus mijn vraag is: wat is nu precies de belemmering? Want het lijkt zo simpel. En waarom is het zo moeilijk gebleken om uit te leggen aan al die partijen die daar nu gebruik van maken dat dat technisch niet kan. Want we zijn nu al een halfjaar hierover in gesprek en het straalt niet goed uit, naar zowel de skaters niet, als naar alle omwonenden niet, als de mensen van de gebiedscommissie die ik hierover ook heb gesproken. Die zeiden, ja maar jongens, het is allemaal prima verlopen, dat hele participatieproces. Dat we dan dus niet goed kunnen uitleggen dat dat zo is, dat vind ik eigenlijk een tekortkoming van het afgelopen halfjaar. Ik zou willen vragen: hoe gaan we dat in de toekomst verbeteren en hoe gaan we ervoor zorgen dat die belangen hier op een goede manier samenkomen?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Mijnheer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Dank u wel. Dit is ontzettend grappig. Wij hebben dit van tevoren niet besproken, maar het lijkt alsof wij een gezamenlijke fractievergadering hebben gehad. Het is precies hetzelfde verhaal als ik wilde houden. Ik kan dus ook wat tijd gaan sparen voor het volgende onderwerp waarbij we zomaar wel weer wat van elkaar zouden kunnen verschillen. Maar op dit punt wilde ik ook terug naar de geschiedenis, want toen we het collectiegebouw op de agenda hadden, vonden we dat er heel veel weerstand was omdat er een hap uit het groen ging. Vervolgens is er een masterplan gemaakt, zijn er inrichtingsplannen gemaakt, we vonden het allemaal prachtig. En toen kwam corona en we ontdekten hoe belangrijk de buitenruimte is, niet alleen maar voor het groen, maar ook om een plekje te hebben om te zitten, maar ook om te sporten en buiten te kunnen spelen. En de groep groeide daar in het Museumpark. Vervolgens zitten we dus met de vraag: hebben we toen we dat masterplan en de inrichtingsplannen maakten, daar wel voldoende oog voor gehad? Hebben we ervoor gezorgd dat de belangen van de urban sporters voldoende terugkomen in dit verhaal? In de ogen van een aantal partijen niet. Mijn vraag aan de wethouder is dan ook hoe we ervoor zorgen dat we zo'n groep koesteren. Dat als we ontdekt hebben dat als die buitenruimte belangrijk is om allerlei verschillende dingen te kunnen doen, hoe koesteren we zo'n groep, hoe geven we die een goede plek in de situatie waarin we nu

terecht zijn gekomen? Hoe zorgen we voor die ondergrond? En is het mogelijk en wat zijn de consequenties als je zou doen wat de vraag van D66 is om het groen op een andere manier neer te leggen, want ik begrijp uit het verhaal vanuit de VVD ook dat dat nog weleens heel gecompliceerd kan zijn. Ik ben dus heel benieuwd naar de beantwoording en zo heb ik nog tijd voor het volgende onderwerp gespaard.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik zag net de heer Van der Velden nog staan, hebt u nog een vraag?

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Een verduidelijkende vraag aan GroenLinks, want het werd me niet helemaal duidelijk in het betoog van mevrouw Kockelkoren. Wilt u nu de skaters op deze plek houden?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, ik heb in de commissievergadering al aangegeven: ik heb een dochter van tien die skatet, dus ik heb de afgelopen jaar heel veel tijd doorgebracht op verschillende skateplekken in de stad, dus ik vind het heel belangrijk dat die skaters daar ook kunnen blijven. Ik ben het ook eens met uw pleidooi: zorg nu dat groen en skaters op zo'n goed mogelijke manier gecombineerd kunnen worden. Maar ik wilde wel even die geschiedenis duidelijk maken dat we dit plan zijn aangevangen om te vergroenen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel. Het heeft toch al wat beroering veroorzaakt, het feit dat we met elkaar fantastische plannen gemaakt hebben rond het Museumpark met het fantastische collectiegebouw dat daar nu staat en vervolgens strijkt er een groep urban sporters neer en dat zorgt voor extra reuring, levendigheid in dat gebied. Ik denk dat dat fantastisch is. We zien ook dat omliggende partijen dat ook zeer waarderen. Stichting Museumpark die nog eens mailt om te laten weten hoe graag zij die skaters daar ook willen behouden. Dus ook voor ons is dat belangrijk. Het is denk ik een mooie plek waarin dat niet leidt tot overlast, maar dat het eigenlijk juist de functie van het park versterkt. Tegelijkertijd is voor ons ook van belang dat we afspraken hebben gemaakt over het groen. Dat we afspraken hebben gemaakt over budget en dat er ook een bepaalde planning is. Nu het collectiegebouw bijna opengaat willen we ook niet dat we vervolgens weer eindeloos vertraging oplopen door alle dingen die gedaan zijn weer overnieuw te doen. Ik sluit me dus eigenlijk wel aan bij de vragen over impact van de wensen van de skaters, maar ook wel van: hoeveel ruimte blijft er nu over als we nu kijken naar het inrichtingsplan zoals het er nu ligt. Wat zijn de mogelijkheden om tegemoet te komen en om dat park wel skatebaar te houden qua ondergrond? Wat zijn daarin de mogelijkheden? Maar wat mij betreft is het wel zo, als het leidt tot veel extra kosten, veel extra vertraging, dat dat het wat mij betreft niet waard is, dat we dan vooral moeten kijken hoe we er in overleg met de skaters voor zorgen dat zij daar zeker nog hun plek hebben, maar daar dan misschien op een andere manier gebruik van maken dan zij nu doen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan de heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank voorzitter. Laat ik me eerst aansluiten bij de warme woorden over de community die gevormd is in het Museumpark. Daar zijn goede dingen over gezegd en daar sluiten wij ons zeer bij aan. We hebben ook begrepen dat voor skaters, ook als ze heel erg jong zijn, dat juist de plek is waar ze ook heel erg veilig kunnen skaten, in

tegenstelling tot sommige andere plekken in onze stad. Dat maakt ook dat dit niet alleen een sportieve uitstraling geeft, wat we natuurlijk ook willen in de stad, maar ook eentje van heel veel kindvriendelijkheid en daarmee ook van gezinsvriendelijkheid, en dat is natuurlijk ook wat wij belangrijk vinden. Dus laat ik daarmee beginnen. Maar als we zoeken naar oplossingen voor deze community zijn wat ons betreft drie dingen van belang en eigenlijk zijn die ook door andere partijen wel ingebracht. Ik wil ze nog even vanuit onze kant benadrukken. Allereerst is dat de uitkomst van het participatieproces dat geweest is. Ik hoop toch niet dat als we toegaan naar een andere oplossing, we een streep halen door datgene wat al eerder besproken is. Ik zag op Twitter vanochtend al wat verontruste mensen die hebben gezegd: wij hebben deelgenomen aan dat participatieproces, blijft dat nog overeind? Het zou echt frustrerend zijn als we dan vanuit de Coolsingel vanuit goede bedoelingen dat proces frustreren. Dus laten we zorgen dat die oplossing daar binnen blijft. Het tweede is het financiële. Daar heeft de VVD ook terecht aandacht voor gevraagd en ook het CDA. Het is niet een kwestie van maar even wat verplaatsen. Daar komt zoveel bij kijken en ik kan mij haast niet voorstellen dat dat niet met heel veel geld gepaard gaat. Het zal toch niet zo zijn dat we met allerlei ook weer goedbedoelde plannen het college nu een blanco cheque afgeven om nog meer geld aan die plek te geven dan al gedekt is door het voorstel van D66 met hun Koers van de stad-voorstel. Het derde, dat met name GroenLinks ook inbracht, is het groen. Laat dat vooral ook voorop blijven staan, dat die ambitie echt overeind blijft en dat we ook dat voldoende groen in de stad houden. Tot zover.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Ik kijk even rond of er nog andere sprekers zijn. Dat is niet het geval. Dan geef ik het woord aan wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik denk dat er veel gezegd is. Ik denk ook dat ik eigenlijk bij iedereen hetzelfde verhaal gehoord heb en dat is een heel duidelijk signaal dat we de skaters, de urban sporters willen houden op het Museumpark. Daar kunnen we het in ieder geval met elkaar over eens zijn. Dat vindt het college ook heel belangrijk. Wij vinden urban sports – de heer Van der Velden zei het al – ontzettend belangrijk en we vinden ook absoluut dat ze een plek verdienen in de stad. Sinds corona, de heer Engberts had absoluut gelijk, zien we de enorme waarde van de buitenruimte. Dat maakt mij als wethouder natuurlijk extra trots, en dat is inderdaad helemaal het geval bij het Museumpark. Om ook nog even te onderstrepen dat wij die urban sports community zo belangrijk vinden, ik weet niet of de raad dat weet, hebben wij als gemeente op 28 augustus samen met Boijmans Van Beuningen een skate-event op het Museumpark gefinancierd, juist omdat we dat willen helpen en die community willen ondersteunen. Dus dat is in ieder geval onze uitgangspositie. De raad kan van mij verwachten dat ik er in ieder geval alles aan doe om die skaters daar dus ook te houden. De raad heeft zich ook duidelijk uitgesproken dat hij die skaters daar wil houden, dus daarvoor ben ik gaan lopen en ben ik bereid dat ook te blijven doen. Nu is het inderdaad wel het geval dat er natuurlijk wel een aantal beperkingen zijn. We moeten wel realistisch blijven en dat ziet voornamelijk op de verplaatsing van het groen. Mevrouw Zeegers van D66 vroeg aan mij of we ervoor kunnen zorgen dat die ondergrond skatebaar blijft. Dat kan ik toezeggen. D66 heeft daar ook ontzettend veel druk op uitgeoefend. Ik weet, voorzitter, als mevrouw Zeegers druk uitoefent, ik ken dat, dan wil je dat maar liever regelen. Dus wij zijn daar ook druk mee aan de gang gegaan en inmiddels is er ook in samenspraak met de skaters, waarmee wekelijks contact is, een ondergrond gevonden die geschikt is voor skaten op het Museumpark en die gaan we daar ook op het hele Museumpark aanleggen, in ieder geval op het verharde deel, zodat er gewoon geskatet kan blijven worden. Dus wat betreft is het ondergronddeel, waar ook de heer Van Zevenbergen aan refereerde, geregeld en dat gaan we regelen. Daar heeft u ook mijn toezegging voor. Dat was punt één. Dan hebben wij het over het verplaatsen van het groen.

Als wij een plaat maken, een inrichtingsplan, daar gaat het inderdaad om, met daarin een tekening van groen. Kijk, als dat in mijn achtertuin of in de achtertuin van de heer Vonk zou zijn, en we zouden zeggen: laten we het een metertje, of een meter of twintig in dit geval, opzij schuiven, dan zou dat natuurlijk kunnen. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Nee? Dan hebben we het daar nog een keer over. Maar dan een metertje, dan zou dat in ieder geval nog kunnen, want dan bouw je vaak op zandgrond. In dit geval, en dat zei de heer Lansink natuurlijk al, bouwen we niet zomaar op wat grond, we bouwen op het dak van een parkeergarage. Let wel, een lekkend dak, wat we ook willen oplossen, dus we willen daar ook niet al te lang meer mee wachten, omdat dat ook gewoon een oplossing vergt. Wat maakt het dan inderdaad zo lastig? Het is ook aan mij gevraagd om daar even wat meer uitleg over te geven en dat doe ik ook graag. Eigenlijk zijn er vier dingen. Ten eerste, onder dat dak, dat evenementendak van de garage, zit een heel waterleidingensysteem. Dus dat groen is nu ingetekend op een manier dat het precies past in dat waterleidingensysteem. Er zit een afvoer van het huidige evenementendak, want daar moet natuurlijk ook water worden afgevoerd, maar ook de fontein en cetera. Daar zitten ontzettend veel leidingen in. In de huidige tekening, die we natuurlijk in het bestek hebben gepubliceerd, waar we een heel technische tekening en onderzoek op hebben laten doen, is er allemaal rekening mee gehouden. We weten dus dat dit net kan, precies waar dit vlak nu ligt. Dit kan net aan daar gerealiseerd worden, gezien de waterleidingen die er al liggen. Als je dat wilt gaan veranderen, moeten we een heel nieuw onderzoek doen. Dat betekent minimaal een jaar uitstel. De inschatting van mijn team is dat dat minimaal € 200.000,00 kost alleen al aan technische tekeningen. Er moet opnieuw ingetekend worden door een architect. Dan heb je het al over minimaal een jaar vertraging en inderdaad al een kostenplaatje van minimaal € 200.000,00. Dat zit dus op het waterleidingenvlak. Dan is er nog het argument van de hitte. We weten ook dat het steeds warmer wordt in de stad. Zeker ook op pleinen kan het natuurlijk ontzettend heet worden. We krijgen straks, en dat staat er al, het depot van Boijmans Van Beuningen. Dat is een spiegel en dat maakt het nu niet bepaald koeler op dat deel van het Museumpark, waar je ook evenementen wilt houden. Dat stuk groen, dat weet mevrouw Kockelkoren ook, zorgt voor een verkoelend effect. Dus als je dat in het midden, waar dat nu staat, van dat evenementendak plaatst, dan zorg je ervoor dat het een verkoelend effect heeft, wat echt nodig is voor dat stuk van de stad. Ga je dat verplaatsen, dan is dat verkoelende effect weg en dan wordt dat stuk park ook een stuk minder aantrekkelijk voor de overige gebruikers van het Museumpark. Overigens verwachten wij na de opening van het depot meer dan 500.000 bezoekers per jaar. Dus natuurlijk gaan we zo goed mogelijk willen zorgen voor de 200 skaters die er zijn, maar we hebben ook te maken met meer dan 500.000 bezoekers die naar het Museumpark komen. Voor hen willen we het ook goed regelen. Dat is ook gelijk een mooi bruggetje naar de evenementen die we daar organiseren, bijvoorbeeld de Parade, de Pleinbioscoop. Daar willen we het natuurlijk ook goed voor doen. Zij zijn een van de stakeholders geweest die mee hebben gepraat in dit participatieproces. Als je dat overigens wilt gaan verplaatsen moet dat proces in ieder geval weer voor een deel opnieuw worden gedaan. Er moet onder andere weer met die evenementenorganisatoren worden gesproken. Het is nu zo uitgetekend dat evenemententrucks precies op dat evenementendak kunnen komen, zodat zij een draaicirkel kunnen maken. Dat is dus erg belangrijk voor de realisatie van evenementen daar. Ga je dat groen verschuiven van het midden naar de kant van Boijmans Van Beuningen, want dat zou het plan natuurlijk zijn, dan wordt het al heel lastig om dat te realiseren. Dat heeft ook weer te maken met gewichtsverdeling. Het moet gewichtsneutraal zijn. Nogmaals, we bouwen niet op grond, maar we bouwen op een garage. Als we dat te zwaar maken of niet goed uitbalanceren, dan wordt de blunderput nog een veel grotere blunderput en dat willen we natuurlijk niet. Dus dat is een argument ook vanuit de evenementenbranche. Tot slot zijn er ook nog de hulpdiensten. Die kunnen nu een directe route rijden vanaf de straat daar voor

het depot, richting de Kunsthal. Daar zit een diagonaal in. U kent de brug waarschijnlijk. Ik ben de heer Meeuwissen daar nog een keer tegengekomen, hij is er nu niet. Dus hij bezoekt wel musea. Maar dat is in ieder geval een belangrijke ader voor de hulpdiensten om daar snel naartoe te kunnen. Hetzelfde geldt natuurlijk voor mensen die daar wandelen. Die willen daar ook gewoon de diagonaal maken. Als je daar groen in zet – voor wandelaars zou je nog kunnen zeggen, dan loop je maar wat om, misschien niet ideaal, maar voor de hulpdiensten is het echt noodzakelijk dat zij daar overheen kunnen gaan. Met andere woorden, daar is in het plan dat er nu ligt ook rekening mee gehouden, dat in het bestek is gepubliceerd. Dat zou dan in een nieuw ontwerp niet meer kunnen en dat zou inderdaad problematisch zijn. Dat zijn dus even de vier punten, vier argumenten waarom je het niet zomaar kan verplaatsen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, dank u wel voorzitter. Wij hebben in onze motie een oproep gedaan om inderdaad dat groen te verplaatsen. Tegelijkertijd begrijp ik ook uit het verhaal van de wethouder dat er toch een groot aantal bezwaren zijn. Dan is het onverantwoord om dat te doen. Wij zijn ook wel een realistische partij. Maar daar zou ik dan toch eigenlijk wel iets meer van willen weten. Ik vind het dus een beetje lastig hoe ik nu snel hierop moet acteren. Ik kan me voorstellen dat wij onze motie aanpassen en dan zeggen: wel de ondergrond en dat groenvak, maar dan wil ik toch nog wel iets meer preciezere informatie hebben in hoeverre dat nu echt niet kan. Op hoofdlijnen begrijp ik het verhaal, maar ik wil het ook echt even wat duidelijker zien en ik breng ook even in herinnering wat mevrouw Kockelkoren heeft gezegd. Skaters zijn ook al, en u zegt het zelf, wekelijks in gesprek. Voor hen is het natuurlijk ook belangrijk om op een gegeven moment te kunnen accepteren dat iets echt niet kan. En dat is voor mezelf merk ik, ook belangrijk. Want als het echt niet kan, dan snap ik dat. Maar als er toch nog mogelijkheden zijn, dat we met elkaar kunnen kijken, dan zou ik graag willen dat we daar nog speciale informatie over kunnen krijgen en dat we tot dat moment geen onomkeerbare besluiten nemen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Met dat laatste ben ik het niet helemaal eens, want als dat alles tegenhoudt, vind ik dat niet nodig. Maar mevrouw Zeegers, als u nu eens een motie maakt dat u zegt: de skaters moeten behouden blijven in het park, met een goede ondergrond. Dan heeft u mijn steun en van 44 andere raadsleden, is een aanname, denk ik ook.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). We hebben er maar 45, dus uw rekensommetje klopt niet; 43 anderen. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Wij zullen de motie zo aanpassen dat het dictum er ongeveer zo uit zal komen te zien, maar dan doe ik dat wel als de wethouder ook wil toezeggen dat er nog wat technische informatie komt waar de skaters ook kennis van kunnen nemen, waarom het dan echt niet kan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ik moet toch eigenlijk concluderen dat de inbreng van de heer Van Schaik u op totaal andere gedachten heeft gebracht. Dat is toch mooi hè.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik vind het wel fijn dat Leefbaar Rotterdam daar zo in zo'n bubbel zit van elkaar gewoon even lekker gelijk geven. Ik vond het een onnavolgbaar verhaal wat mij betreft, maar als het mij heeft doen inspireren tot wijze beslissingen, dan ben ik daar blij mee.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Uw voorzitter raakt hier compleet van in de war intussen. Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank u voorzitter. Ik heb nog een vraag aan de wethouder. Ik vraag me af of er ook contact is geweest met Stichting De Verre Bergen over deze plek of over de inrichting van deze plek? Of is er een verzoek geweest van Stichting De Verre Bergen? Daar ben ik wel benieuwd naar.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ik vraag de wethouder om verder te gaan met zijn beantwoording en deze vraag ook mee te nemen daarin. Wethouder Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Daar kom ik dan zo op. Ik loop ze even eerst allemaal af. De vraag van mevrouw Zeegers om een technische sessie te beleggen om wat meer uitleg te geven over de argumenten die ik net geef, dat wil ik toezeggen. Dat vind ik prima. Dat wil ik dan wel op heel korte termijn organiseren, want dat is natuurlijk ook van de zijde van het CDA, de VVD en Leefbaar Rotterdam gezegd, we willen niet nog langer wachten. Ik denk dat dat in niemands belang is. We hebben te maken met een lekkende parkeergarage en dat willen we oplossen. We hebben binnenkort ook dat depotgebouw dat geopend gaat worden, dus dat willen we gewoon ook als visitekaartje natuurlijk straks goed afgeven aan de stad. Dus dan zou ik willen voorstellen om dat echt op heel korte termijn te doen, dus als ik de medewerking van de raad daarbij kan krijgen, dan heel graag. Dan gaan we een technische sessie organiseren om dit wat verder uit te leggen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Eerst mevrouw Zeegers, dan de heer Van Zevenbergen.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dank, ik denk dat dat heel fijn is, ook in het vertrouwen dat we kunnen geven aan de skaters die er al heel lang mee bezig zijn. Dan zou het ook fijn zijn als dat een openbare technische sessie zou zijn. Ze zijn altijd openbaar hoor, maar ik check het even, zodat zij dat ook goed kunnen volgen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Ja, ik vind het ook een mooie toezegging, maar ik wil nog even de garantie dat er dan geen onomkeerbare dingen meer gebeuren voordat we die technische sessie hebben gekregen. Het lijkt vanzelfsprekend, maar ik wil het toch even noemen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dat kan ik toezeggen als wij het deze maand doen. Dat is dan wel belangrijk. Als de heer Van Zevenbergen niet in het vliegtuig stapt naar een mooi vakantieoord en we dat gewoon kunnen regelen, dan kan ik dat toezeggen. Voorzitter, dan ga ik even door met alle vragen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Maar dan heb ik aan beiden ook een vraag. Laten we dan vandaag ook geen motie indienen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik ga wel een motie indienen. Het is mijn goed recht om een motie in te dienen, dus dat ga ik doen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Heel kort dan, dat kunt u doen, maar de wethouder geeft aan dat hij mee wil denken dit of dat. U gaat nu een motie indienen. Dat kan dadelijk ook de verkeerde kant opdraaien, dus dat wil ik u meegeven.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik heb twee moties ingediend. Eentje ga ik terugtrekken en daar komt een andere voor in de plaats. Dat ga ik doen en die kunt u lezen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Goed, de wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik denk dat ik de eerste twee vragen van D66 heb beantwoord. Dat gaat in ieder geval over de ondergrond. Dat willen we heel graag regelen. En inderdaad dat groen, daar organiseren we dan de technische sessie voor. De derde vraag van D66 ging over een motie over een urban playground. Die is niet bij mij bekend. Die is mogelijk al een keer eerder ingediend bij de behandeling van Boijmans Van Beuningen. Dat weet ik niet, maar die is in ieder geval niet bij mij bekend als motie voor vandaag.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dan is er iets in onze communicatie misgegaan. Ik ga dat even uitzoeken, want hij is gisteren ingediend, heb ik begrepen. Over een strategische verkenning voor het Museumpark.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou ja, dat gaat natuurlijk nog gebeuren, dus oké, dan denk ik dat dat verder oké is, maar graag, als die nog even toegestuurd kan worden. De vraag van de SP, hoe het zit met de kosten. Wij verwachten dat inderdaad door die vertraging, door het opnieuw moeten intekenen, door een nieuw participatieproces te moeten organiseren, dat zul je toch ook moeten doen, daar refereerde de heer Vonk natuurlijk ook aan. Mensen die op dit moment al geparticipeerd hebben, die denken: hé, wat gebeurt er nu? Dan moet je het toch wel weer opnieuw doen. Dan verwachten wij dat dat minimaal € 500.000,00 kost. Dus dat is onze inschatting op dit moment. Over claims; dat kan natuurlijk. Ik heb nu geen aanleiding om te denken dat dat het geval is, maar dat kan altijd. In ieder geval is dat niet iets wat ik in die € 500.000,00 heb meegenomen. Dat zou natuurlijk altijd mogelijk zijn, maar daar heb ik nu geen aanleiding voor om dat te veronderstellen. Dus we hebben het nu echt bekeken op de plankosten. De vraag van Leefbaar Rotterdam of Skatepark Westblaak in het stadsproject – een van de zeven stadsprojecten – blijft. Dat lijkt ons wel, dat lijkt mij wel, maar dat inrichtingsplan is nog lang niet zover, dus dat zal ook moeten blijken. Daar zal ook iedereen weer in kunnen participeren, ook de skaters, dus dat zal dan daaruit moeten vloeien. Dat is het antwoord daarop. De vraag van Leefbaar

Rotterdam, een heel duidelijke vraag denk ik, kunnen de skaters blijven? Dat kan. 70% van het geheel van het Museumpark blijft gewoon verharde ondergrond waar je op kan skaten. 30% wordt groen, en we gaan die ondergrond netjes maken zodat het ook echt kan. Dus er kan ook gewoon echt geskatet blijven. Hebben de skaters de kans gehad om te participeren? Nou, mevrouw Zeegers zei dat net ook al even. Toen het proces helemaal begon te lopen in 2016, dus alweer een poos geleden, werd er ook nog niet zoveel gebruikgemaakt van het Museumpark als skateplek. Dus toen hebben zij niet geparticipeerd in het proces dat toen is opgezet. Wat wij wel hebben gedaan, toen wij zagen: kijk, die skaters zitten er nu wel en we willen die ook behouden, toen hebben we ze er echt bijgetrokken. We hebben wekelijks overleg gehad. Dus ik denk dat die skaters een zeer voorname plek hebben gehad in het participatieproces en er is ook nog steeds wekelijks contact met ze over dat skatepark en over de ondergrond. Nee, dat doen we niet samen met mevrouw Zeegers. De heer Van Schaik vroeg of we dat samen met mevrouw Zeegers doen. Volgens mij niet. Die heeft weer haar eigen participatieprocessen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers. Uw participatieproces.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Dat doen we ook altijd inderdaad volop. Ik was eventjes in verwarring omdat die tweede motie kennelijk niet bekend is en ik heb toch begrepen dat we hem hebben ingediend. Dus ergens in de digitale snelweg is er iets misgegaan. Ik zal hem dus even toelichten, want ook anderen appen mij: over welke motie heb je het? Er is in de zomer een brief uitgegaan van het college dat er een strategische verkenning gaat plaatsvinden over de volle breedte van het Museumpark. Onze motie vraagt het college om dan ook de gedachtes over zo'n urban playground mee te nemen in deze strategische verkenning over dit hele terrein. Dat was het dictum van de motie. Ik kan me voorstellen dat de wethouder even moet passen over wat hij daarvan vindt. Maar goed, dan weet u in ieder geval wat het dictum van de motie is, en we zullen hem ook zo snel mogelijk weer opsturen, want het is gewoon ergens misgegaan.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De motie wordt opgezocht in cyber space en de wethouder gaat door met de beantwoording.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Als die motie er is bij ons, zullen wij die uiteraard ook van advies voorzien. Leefbaar Rotterdam, over dekking Koers van de stad. Die gebruiken we bijvoorbeeld inderdaad ook graag om die ondergrond te realiseren. Daar investeren we fors in. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja, misschien een D66-logo op de ondergrond.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Laten we niet buiten de microfoon om gaan debatteren. En een les voor de wethouder, niet antwoorden op vragen die buiten de microfoon om worden gesteld.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ja, ik ben nieuw hè, dat moet ik nog even leren. Dan de vraag van Leefbaar Rotterdam over de toiletvoorziening. Die zit inderdaad in het inrichtingsplan, dus bij hoge nood kunt u daar altijd terecht op het Museumpark. De vraag van de VVD wat we maximaal kunnen doen. We kunnen er in ieder geval maximaal voor zorgen dat die ondergrond naar de zin van de skaters is. Er is ook met de skaters gekeken – dat wil ik ook nog wel even zeggen – er is echt uitgetekend met krijt op het evenementendek welk deel groen zou worden en er blijven echt forse stroken over om te skaten. Dus wat dat betreft doen wij dat echt maximaal. Wat is de belemmering om het groen te verplaatsen? Ik heb denk ik uitgelegd wat daar de belemmering is. Het zal mevrouw

Kockelkoren denk ik tevredenstellen; onze intentie is inderdaad niet om dat groen kleiner te maken of anders te maken. Wij hebben een heel duidelijke groenambitie, ook afgesproken in het coalitieakkoord, dus dat willen we ook doen. Ook vanuit de gebiedscommissie is hiernaar gekeken en die is ook erg tevreden over wat er nu ligt, ook over de hoeveelheid groen. Ik denk dat ik de vraag van de PvdA over hoe we die groep koesteren ook beantwoord heb. Dat doen we zeker, bijvoorbeeld ook met dat soort dingen als die kleine evenementen op skaten. Het is denk ik echt mooi hoe we dat op zo'n manier onderstrepen. De vraag van het CDA over de impact van de wensen van de skaters is denk ik ook voldoende beantwoord. De ondergrond idem. Dan de ChristenUnie-SGP over hoe we ervoor zorgen dat het gedane participatietraject behouden blijft. Onze inzet is inderdaad dat we dat participatieproces dat we gedaan hebben, dat jaren heeft gelopen, niet met een pennenstreek gaan tenietdoen. Want dat heeft gewoon plaatsgevonden, daar is een inrichtingsplan uitgekomen. Waar we nu naar kijken is binnen de mogelijkheden, binnen de kaders die er zijn, ook de afspraken die gemaakt zijn met iedereen, kijken of die skaters toch nog behouden kunnen worden. Want het moet ook een plek kunnen zijn van alle Rotterdammers. Natuurlijk van skaters, maar ook van oudere mensen die willen wandelen, daar op een bankje willen zitten. Dan refereer ik ook nog eventjes aan het verkoelende effect van het groen dat daarvoor dus ook noodzakelijk is. Dan de vraag van de Partij voor de Dieren of er contact is geweest met De Verre Bergen. In principe is er geen contact geweest met De Verre Bergen over de inrichting van het Museumpark. Ik heb wel binnenkort een afspraak met Wim Pijbes, ik weet niet of het daarover zal gaan, ik denk het niet. Maar er is natuurlijk wel afstemming geweest met het team van het depot met De Verre Bergen die daar geloof ik bij betrokken is. Maar niet specifiek over dit onderdeel en zeker niet over die skaters.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ja, het hoofdkantoor van De Verre Bergen zit natuurlijk toevallig in het depot. Ik kan me zo voorstellen, dan haal ik de woorden van de heer Lansink van de VVD aan, die De Verre Bergen natuurlijk ook een warm hart toedragen, dat is dat de buitenruimte niet fraai wordt gevonden. Mijn vraag is dus eigenlijk simpel, heeft De Verre Bergen gewoon gevraagd of er niet eens iets aan dat plein gedaan kan worden. Hebben ze meegedacht over de inrichting?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nee, bij mijn informatie is dat niet gebeurd.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Goed, daarmee hebben we volgens mij de eerste termijn gehad. Ik kijk even voor een tweede termijn en ik zie nog een vraag van mevrouw Kockelkoren. Die geef ik eerst het woord.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Ja voorzitter, het was eigenlijk een vraag die naar mijn gevoel onvoldoende beantwoord is, namelijk even terugkijkend op dit proces waarin dus uitgebreid geparticipeerd is en waarin toch nu al een halfjaar een soort van onduidelijkheid bestaat onder verschillende groepen over die uitvoering. Zou u als wethouder, terugkijkend op dit proces, wat aanbevelingen mee kunnen nemen voor een volgende keer? Want gebiedsontwikkelingen en inrichtingsplannen lopen gewoon lang, en als je dan opeens na vijf jaar een nieuwe groep hebt die zijn vinger opsteekt, dan is het vervelend voor al die andere groepen die geparticipeerd hebben, dat er dan opeens dingen op losse schroeven lijken te staan. Dat is hier gebeurd en dat heeft onrust gegeven en het zou mij een lief ding waard zijn als we dat niet nog een keer hebben.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Op hetzelfde punt de heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Een interruptie op mevrouw Kockelkoren, want ik ben dan zo benieuwd wat mevrouw Kockelkoren dan voorstelt. Als we aan die stad aan het bouwen zijn, we weten allemaal hoe lang inrichtingsplannen, bestemmingsplannen et cetera kosten, dat elke groep die gedurende dat proces opstaat, dat we de participatie opnieuw, of dat we een soort vloeibare participatie doen? Hoe ziet u dat dan met zienswijzen op plannen die we hebben? Ik ben wel benieuwd. Ik snap wel wat u zegt, maar ik ben wel benieuwd hoe u dat dan in de praktijk geëxecuteerd zou willen zien. Want u stuurt de wethouder met iets op pad, waarvan ik denk: hoe gaat u dat dan eigenlijk oplossen? Heeft u daar een idee bij?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Kockelkoren?

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Nee, ik constateer eigenlijk met een beetje irritatie dat er het afgelopen jaar onduidelijkheid heeft bestaan over het gelopen traject en of daar nog mogelijkheden waren om dingen te veranderen of niet. Als je daar dus een halfjaar lang onduidelijkheid over laat bestaan, dan ondergraaft dat het draagvlak voor het plan, dat eigenlijk heel goed was. Dus ik vind dat we het heel goed deden, en dan ontstaat er toch een soort onduidelijkheid. En door die onduidelijkheid niet snel weg te nemen, ontstaat er een beeld over een inrichtingsplan dat ik jammer vind, omdat we gingen voor vergroening, we gingen voor het een goede plek geven aan al die groepen, en dat vind ik gewoon zonde.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, ik heb ook ongeveer een halfjaar contact met deze groep gehad. Ik ben ook naar de manifestatie geweest en ik heb toen ook veel met het ambtelijk apparaat geschakeld, van: hoe zit dit, deze vragen leven er, zijn alle vragen bekend bij jullie waar zij mee leven, ik heb dat allemaal doorgespeeld. Er zit natuurlijk ook iets in dat men iets wil wat in de periode daarvoor al is vastgesteld. Met die emotie moeten we ook rekening houden. Ze proberen zich natuurlijk ook in dit proces te wurmen en dat vind ik ook terecht, want het is ook een groep die we daar graag willen behouden. Maar ik zeg ook: we moeten in die zin ook enige redelijkheid hoe dit soort processen dan ook lopen, meewegen. Ik weeg dat tenminste ook mee met waar ik de wethouder mee op pad stuur.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ik kan me iets van de ongemakkelijkheid wel voorstellen. Tegelijkertijd, plannen maak je in jaar 1 en in jaar 10 of 5 kun je het pas uitvoeren en de wereld verandert gewoon along the way. Dus ik denk dat als de oproep er is gedurende dat traject, gedurende die vijf jaar, is het heel goed om je als overheid te blijven realiseren dat je in contact staat met de omgeving en dat je daar een heldere communicatielijn in moet betrachten, dus communicatie, ook als de participatie al voorbij is. Zo'n soort lijn lijkt me heel goed, als we ons daarvan bewust zijn en ook ons goed vergewissen van wat je wel en niet nog kan voorspiegelen aan mensen. Maar wel blijven meedenken om dingen mogelijk te maken. Dus die balans goed in de communicatie krijgen.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). En daar vinden we elkaar. Maar ik vind dus ook dat je soms verwachtingen moet managen, dus ook moet kunnen zeggen, ook als overheid:

het kan niet meer, we zijn nu een punt voorbij en binnen het punt dat we hebben, gaan we weer op zoek met elkaar. Maar we moeten daarin ook het lef hebben als overheid om op een gegeven moment te zeggen: dit zijn ook de juiste verwachtingen. Njet is ook een antwoord, heb ik ooit weleens geleerd.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Eens, maar dan moet dat goed onderbouwd zijn. Dat moet goed uitgelegd zijn, en ook, als er een gereed belang op staat zoals deze groep skaters, meedenken: wat kan wel. Dus helder zijn in wat niet kan, goed onderbouwen, maar ook: wat kan wel.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). En ook op de voorste rij vindt men elkaar. De wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou, en ik kan meedoen met het feestje denk ik. Daar ben ik het uiteraard ook mee eens. Over die onrust die ontstaan is bij de mensen die hebben meegedaan in het eerste participatietraject, daar had de heer Vonk het natuurlijk ook al over, dat snap ik heel goed. Alleen kan ik als wethouder mevrouw Zeegers natuurlijk niet verbieden om een debat aan te vragen. Ik kan niet verbieden dat skaters een demonstratie houden op het Museumpark. Ik denk dat het goed is dat dat kan, want uiteindelijk heeft dat wel tot iets geleid, namelijk dat we die ondergrond voor hen beter maken. Dus uiteindelijk heeft het participatietraject en het traject als geheel wel opgeleverd wat het had moeten opleveren, namelijk dat met iedereen rekening is gehouden en dat we ook voor die skaters daar echt iets gaan doen. Het is dus af en toe misschien een beetje rommelig gegaan. Dat is ook in de aanloop naar deze raadsvergadering, maar ik zou bijna in goed Nederlands zeggen: that's all in the game.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Met inmiddels Russisch en Engels in het debat kijk ik of er behoefte is aan een tweede termijn. Die is er. Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, wij zullen onze motie intrekken op basis van de toezegging van de wethouder dat er een technische sessie komt op korte termijn en dat er tot die tijd geen onomkeerbare beslissingen worden genomen. We gaan onze motie aanpassen en die zal digitaal worden aangeboden aan de griffie. Dat gaat dus over het Museumpark, groen en skatebaar. Die zullen wij dus terugtrekken en daar komt een nieuwe versie van.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Ondertussen moet de wethouder nog wel advies geven op andere moties die er wel degelijk zijn en dat gaat hij bij dezen doen, maar wij noteren dat in ieder geval de motie van D66 wordt teruggetrokken. De wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Nou, die zie ik dan graag en dan kunnen we die ook van een advies voorzien. Dat zal ik niet hier stante pede doen. Dan heb ik nog de motie van de SP, over de ondergrond. Die wil ik omarmen. Daar hebben we het net over gehad. We willen echt zorgen dat die ondergrond goed wordt geregeld, dat je daar een fatsoenlijke kickflip op kan maken. Dat is voor ons belangrijk, dus die wil ik ook omarmen. De andere motie, die vraagt om een second opinion, die wil ik ontraden. Ik zou zeggen: laten we eerst die technische sessie afwachten. Dat is natuurlijk eigenlijk al een second opinion, want u krijgt de first opinion van mij en de technische sessie is dan de second opinion. Ja, het is hoe u het zien wilt. Dan kunnen we daarna nog verder kijken wat het is. En ik heb natuurlijk ook al toegezegd aan de heer Van Zevenbergen dat we dat op korte termijn doen, zodat we ook

geen beslissingen nemen die onomkeerbaar zijn. Inderdaad, deze maand. En ik ga niet de hele argumentatie herhalen, maar de motie van de Partij voor de Dieren waarin eigenlijk wordt gezegd om het inrichtingsplan te herzien, ga ik om de gestelde argumenten ook ontraden. Dat waren ze voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Dank u wel. Dan denk ik dat we daarmee aan het einde van dit debat zijn gekomen. Dan ben ik heel benieuwd of de wethouder zelf tegen die tijd ook een kickflip gaat doen. Ik geef de voorzittershamer terug aan mevrouw Zeegers voor het volgende tweeminutendebat over de geweldsgolf Rotterdam.

18.1 Tweeminutendebat over 'Geweldsgolf Rotterdam', aangevraagd door de leden Simons en Lansink-Bastemeijer

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dames en heren, we gaan weer verder met nog twee punten op de agenda. Ik verzoek iedereen te gaan zitten, zodat wij weer kunnen beginnen met het volgende agendapunt, het tweeminutendebat over 'Geweldsgolf Rotterdam', aangevraagd door de leden Simons en Lansink-Bastemeijer en het woord is aan de heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u voorzitter. Wij staan hier omdat afgelopen zomer een tsunami van geweld door Rotterdam raasde. Vorige week hebben we hier ook over gedebatteerd, en dan heb ik gelijk een vraag aan de wethouder. Onze burgemeester vergeleek daarin de straatintimidatie tegen onze jongeren en ouderen, met voorbeelden genoemd hier, met de overlast van geurkaarsen. Wij hebben daar heel veel reacties op gekregen dat dat gewoon echt niet kan. Een burgemeester onwaardig, die voor veiligheid staat. Ik wil dus graag weten van de wethouder of hij daar ook zo over denkt. Het tweede punt is dat er volgens mij drie problemen zijn. Dat is het wapengeweld, het schieten. Het tweede is het messengeweld, met name onder jongeren en daar maak ik me echt heel grote zorgen over. Want ons voorland, als we niet oppassen, is de UK. Daar begon dat messengeweld onder jongeren een aantal jaren eerder. Vorig jaar waren er in de UK 46.000 steekincidenten. Laten we hopen dat we hier in Rotterdam het tij nog kunnen keren. Het derde punt dat aan de hand is, is de straatintimidatie door jongeren. Ik heb daarvan vorige week een aantal voorbeelden gegeven en dat treft met name de wat oudere Rotterdammer. Volgens onze burgemeester is hun tolerantiegrens wat de verkeerde kant opgeschoven, maar ook jongeren van bijvoorbeeld onder de tien jaar. Daar wordt de fiets van in de sloot gegooid, of die durven niet meer naar de speelplaatsen toe, allemaal serieuze zaken die ik gewoon kan onderbouwen door de gesprekken met Rotterdammers die ik daarover heb gevoerd. Daar moet wat aan gedaan worden en daarom komen we ook nu vandaag met een aantal moties, als eerste 'De wapens van straat'. Want wij snappen ook dat niet één instrument heilig en zaligmakend is, maar dat je verschillende instrumenten in moet zetten om het geweld van de straat te halen en de wapens, maar ook 'De baas op straat'. Die motie gaat met name over die straatintimidatie door hangjongeren. Echt ernstige intimidatie die de burgemeester afdoet als gezeur. Daarvoor hebben wij ook een motie ingediend. We tekenen ook mee op de motie van de PvdA, 'Meer wapeninleveracties'. Dat vinden we ook een heel goed plan. Want het is én, én, én. We tekenen ook mee op de motie van de VVD, 'Duidelijk melden'. En wij komen zelf nog met een motie 'Verkoopverbod messen onder de 18 jaar'. Er is een wetsvoorstel in de maak in Den Haag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Simons, het is een tweeminutendebat. Misschien kunt u naar een einde toe, want u bent door uw tijd heen.

De heer **SIMONS** (lr). Zeker, ik heb nog negen minuten, maar dat even terzijde. Ik hoop dat het even mag afmaken, dat ik de motie mag toelichten mevrouw Zeegers?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat is zeker, maar het is een tweeminutendebat hè. Dus als ik die coulance bij u doe, dan moet ik dat bij iedereen doen, dus heel snel er even doorheen. Ik ben altijd wel een beetje makkelijk, maar het is een tweeminutendebat, dus u moet wel opschieten.

De heer **SIMONS** (lr). Dan wil ik toch de voorzitter er even op wijzen dat de partij 50PLUS, met nul minuten nog op de tijd had, wel gewoon de coulance kreeg, en dat u nu gelijk naar mij toe, als Leefbaar Rotterdam, mij gelijk afkapt. Dat vind ik echt ongelofelijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Simons, u bent al heel lang door uw tijd heen, dus ik zeg het nu pas. Ik heb u al heel veel coulance gegeven.

De heer **SIMONS** (lr). Maar ik rond het even af, natuurlijk met uw toestemming mevrouw de voorzitter. Verkoopverbod van messen onder de 18. Dat is een belangrijke motie. In Den Haag zijn ze natuurlijk allemaal bezig met functie elders-spelletjes met elkaar, maar ondertussen liggen de wetsvoorstellen ook op dit punt gewoon op de plank. Wij vragen dus aan de burgemeester om dit hier in de APV alvast te regelen, zodat we het goede voorbeeld kunnen geven. Laten we het benoemen als een pilot, het moet altijd mogelijk zijn, we zijn gek op pilots. Dank u wel voorzitter, voor uw uitermate coulante houding.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Simons heeft de volgende moties ingediend.

Motie 1. Motie De wapens van straat

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021 ter bespreking van het tweeminutendebat Geweldsgolf Rotterdam;

constaterende dat:

- Rotterdam afgelopen zomer is geteisterd door tientallen schiet- en steekincidenten;
- dit geresulteerd heeft tot meerdere doden onder (jonge) Rotterdammers en leidde tot stille tochten in Rozenburg en Beverwaard;

overwegende dat:

- bewoners van wijken als Feijenoord, Rozenburg, Beverwaard, Hoogvliet en Crooswijk zich niet meer veilig voelen in hun eigen straat en wijk en smeken om concrete acties;
- er meerdere hotspotlocaties zijn, waaronder de omgeving Nassauhaven in Feijenoord, de Molenweg in Rozenburg, de omgeving Schinnenbaan in Beverwaard én serviceflat De Kuik in Hoogvliet;
- preventief fouilleren in het verleden heeft geresulteerd tot het succesvol van straat halen van messen, wapens, zwart geld en illegaal verkregen goederen;
- andere maatregelen als cameratoezicht en wapeninleveracties tot mogelijkheid behoren;

verzoekt het college:

- alle mogelijke instrumenten in te zetten, waaronder preventief fouilleren, om de rust en veiligheid in deze wijken te herstellen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons, P.J.P. Lansink-Bastemeijer en E.C. Eskes

Motie 2. De baas op straat

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september ter bespreking van het tweeminutendebat Geweldsgolf Rotterdam;

constaterende dat:

- veel wijken gebukt gaan onder de aanwezigheid van intimiderende hangjeugd die het leven van bewoners zuur maken;
- deze groepen zich onder meer schuldig maken aan vernieling, intimidatie en fysiek geweld;

overwegende dat:

- het onacceptabel is dat overlastgevende groepen de baas zijn in onze wijken;
- bewoners schreeuwen om een aanpak tegen deze intimiderende hangjeugd;
- onder meer bij de molen in Rozenburg, de Harp in Zevenkamp én het Generaal van der Heijdenplein in Crooswijk hier sprake van is;
- samenwerking tussen bewoners en gemeente een cruciale factor is om ervoor te zorgen dat intimiderende hangjeugd niet meer de baas op straat is;

verzoekt het college:

- hotspots waar sprake is van intimiderende hangjongeren in beeld te brengen en daarbij, in overleg met bewoners, over te gaan tot passende maatregelen zoals de intensivering van surveillance (BOA's en politie), het optuigen van cameratoezicht en de inzet van mosquito's;
- de resultaten van het in beeld brengen van deze hotspots, evenals de daarbij gepaarde passende maatregelen die in overleg met bewoners tot stand zijn gekomen, te delen met de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons

Motie 5. Verkoopverbod messen onder de 18

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september ter bespreking van het tweeminutendebat Geweldsgolf Rotterdam;

constaterende dat:

- minderjarigen (jonger dan 18) nog steeds gemakkelijk een mes kunnen kopen, zowel via onlineverkoop van legale wapens als via fysieke winkels;
- sommige landelijke winkelketens zoals Hema, Action, Xenos en Ikea al voortvarend aan de slag zijn gegaan door geen messen te verkopen aan jongeren onder de zestien jaar;
- bij veel winkels in Rotterdam minderjarigen nog steeds messen kunnen kopen;
- zowel daders als slachtoffers van messengeweld vaak minderjarig zijn, zoals de 15-jarige Joshua en verdachte uit Beverwaard, de 17-jarige verdachte van het doodsteken van Perry op Rozenburg en deze week nog een 17-jarige jongen die zwaargewond raakte door een steekpartij in Capelle aan den IJssel;

overwegende dat:

- het ministerie van Justitie en Veiligheid via het landelijk 'Actieplan Wapens en Jongeren' werkt aan een wetsvoorstel om de verkoop van messen aan minderjarigen te verbieden;
- dit wetsvoorstel tot op heden nog op zich laat wachten gezien de langdurige formatie, waardoor het nog niet strafbaar is om een mes te kopen door minderjarigen of te verkopen aan minderjarigen;
- ondertussen het messengeweld onder jongeren gewoon doorgaat;
- dit messengeweld verminderd kan worden door een verkoopverbod van messen aan minderjarigen;

verzoekt het college:

- vooruitlopend op de landelijke wetgeving een verkoopverbod van messen aan minderjarigen in de APV op te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. R.A.C.J. Simons

De moties zijn voldoende ondertekend en maken deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nou, geen dank, maar ik wil u allemaal verzoeken. We moeten na de zomer allemaal weer even in het gareel, dus een tweeminutendebat is twee minuten waarin u kunt spreken.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Voorzitter, ik heb een ordepunt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). De heer Simons dient een motie in en wij moeten daar vanavond over stemmen, maar ik heb eigenlijk een verhelderende vraag aan de heer Simons over zijn motie, dus ik weet niet of dat kan. Dat vraag ik aan u.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, dat sta ik toe.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Oké, dat is namelijk het verzoek aan het college. De VVD, het CDA en Leefbaar vragen aan het college alle mogelijke instrumenten in te zetten. Dat vind ik nogal wat. Is dat het leger, is dat de doodstraf? Wat verstaat u onder alle mogelijke instrumenten, als ik daarover stem?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Simons. Wees zeer beknopt, is mijn advies.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u wel voor uw vraag, mijnheer Van der Velden. Ik wist niet dat de Partij voor de Dieren voor de doodstraf was, maar wij het over hebben als instrument, dat u daaraan denkt, en dat de Partij voor de Dieren ook denkt aan het instrument van het leger inzetten in Rotterdam, nou, dit is voor mij nogal verrassend. Daar moeten we misschien eens verder over praten als het zo doorgaat, maar wat wij in onze motie neerzetten zijn gewoon de instrumenten die nu wettelijk mogelijk zijn, dus dat is het antwoord op uw vraag.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Het woord is aan de heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ja voorzitter, zo'n zomer nooit meer. Daar sloot ik mijn betoog tijdens de actualiteitenraad mee af en dat is eigenlijk ook weer het startpunt van

het betoog hier tijdens de gemeenteraadsvergadering. De rust en de veiligheid op Zuid en in Rozenburg en eigenlijk overal in de stad waar we deze incidenten in de zomer hebben gekend, moet terug. Ik denk dat we het daar allemaal over eens zijn. Daarom ben ik zeer blij met de motie van Leefbaar Rotterdam, waarin we inderdaad aangeven dat we – en dat hebben wij ook tijdens de behandeling in de actualiteitenraad gezegd – over de schaduwen heen, geen taboes meer wat mij betreft, alle instrumenten die de burgemeester in zijn instrumentenbakje heeft zitten, inzetten om die rust, die outcome te bereiken. Wat mij betreft ga ik de burgemeester niet zeggen hoe hij het moet doen, nee, ik ga de burgemeester vragen het resultaat te boeken dat het er in Zuid gewoon weer rustig en veilig aan toegaat. Dat zouden meer politici moeten doen, denken in wat er uiteindelijk moet gebeuren. Dus de outcome, dan de hoe-vraag. Daar hebben we namelijk het college en de burgemeester voor. Die motie steun ik dus van harte. Tevens dien ik inderdaad een motie Meldpunten in, om in de veelheid van meldpunten die in stad en land zijn, om zorgen over jongeren te melden, om daar inzicht in te verschaffen. Want als je inderdaad merkt dat het met jouw buurjongen niet goed gaat, dan zou het jammer zijn dat die veelheid, of eigenlijk dat woud aan meldpunten, verhindert dat je dat signaal af kunt geven. Want dat is het moment dat we juist in willen grijpen, juist op het moment dat het misschien nog niet zo'n groot probleem is. Voorts zullen wij ook de motie van de PvdA over de inleveracties van harte ondersteunen. Daar staan we ook onder. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Lansink-Bastemeijer heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4. Duidelijk melden

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021, ter bespreking van de geweldsgolf in Rotterdam;

constaterende dat:

- er momenteel veel verschillende meldpunten zijn om zorgen over jongeren te melden;

overwegende dat:

- informatie van Rotterdammers nodig is om geweldsincidenten onder jongeren terug te dringen;
- ouders, buurtgenoten, vrienden en professionals met maatschappelijke beroepen zoals leraar, trainers en jongerencoaches een bron van informatie kunnen zijn;
- het voor deze mensen nu onduidelijk is bij welk meldpunt zij ontspoord gedrag van jongeren kunnen melden;

draagt het college op:

- te inventariseren waar ontspoord gedrag bij jongeren gemeld kan worden;
- een pva te ontwikkelen voor het vergroten van de bekendheid van deze meldpunten om ontspoord gedrag bij jongeren te melden;
- hierover terugkoppeling te geven aan Rotterdamse gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. P.J.P. Lansink-Bastemeijer, E.C. Eskes, S.F. Lammering, T.J. Vonk, R.A.C.J. Simons, S. Leewis en T.C. Hoogwerf

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Geweldsexplosie deze zomer. Voorzitter, deze stad is de afgelopen jaren nog nooit zo veilig geweest als nu. Dat was de reactie van de burgemeester op de terechte zorgen van de raad over de geweldsexplosie deze zomer. Het zal je maar gebeuren dat je nachtenlang wakker lag uit vrees dat je huis beschoten wordt. En de reactie van de burgemeester is: deze stad is afgelopen jaren nog nooit zo veilig geweest als nu. Het zal je maar gebeuren, je kind, buurjongen of mattie wordt overhoop gestoken en de reactie van de burgemeester is: deze stad is afgelopen jaren nog nooit zo veilig geweest als nu. Voorzitter, toen ik op Twitter deze uitspraak van de burgemeester plaatste, was de strekking van de meerderheid van de reacties: de burgemeester liegt. Daarnaast gaat de burgemeester met deze uitspraak volledig voorbij aan zowel het gevoel van onveiligheid van de Rotterdammers als aan de terechte zorgen van deze raad. Graag reactie van de burgemeester hierop. Blijkbaar vindt de burgemeester de koning veel belangrijker dan veiligheid, maar goed, dat heb ik vanochtend al uitgebreid aangehaald. De PVV dient nu graag de motie in, waarin de raad afstand neemt van de uitspraak van burgemeester Aboutaleb, deze stad is afgelopen jaren nog nooit zo veilig geweest als nu. Gezien de brede steun voor moties ingediend bij dit debat, die vragen om actie en extra maatregelen verwacht de PVV brede steun voor deze motie. Deze stad verdient een burgemeester die niet weggijkt en zich niet verschuilt achter statistieken. Een burgemeester die waakt over onze veiligheid. Het dictum van de motie luidt: de raad spreekt uit: wij nemen afstand van de uitspraak afgelopen actualiteitenraad op 2 september 2021 van burgemeester Aboutaleb, die als volgt luidde: deze stad is afgelopen jaren nog nooit zo veilig geweest als nu. Tot zover voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Meeuwissen heeft de volgende motie ingediend.

Motie 8. Raad neemt afstand uitspraak Aboutaleb "Deze stad is afgelopen jaren nog nooit zo veilig geweest als nu"

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021 ter bespreking van Geweldsgolf Rotterdam;

de raad spreekt uit:

- wij nemen afstand van de uitspraak afgelopen actualiteitenraad op 2 september 2021 van burgemeester Aboutaleb die als volgt luidde: 'Deze stad is afgelopen jaren nog nooit zo veilig geweest als nu';

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. M.J.P. Meeuwissen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik zag wat mensen staan. Dit is een tweeminutendebat en daarin hebben we geen interrupties, dus vandaar dat ik u niet het woord heb gegeven.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, kunt u één interruptie toestaan? De heer Simons heeft ook een interruptie gehad.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nee, nee, nee.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Ik heb zo gepleit voor een normaal debat.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Meeuwissen, uw tijd is voorbij. Mevrouw Arseni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja voorzitter, focus op de focuswijken, daar hadden wij al een motie voor ingediend en goed dat het college nu met een actieplan komt voor de Beverwaard. Wij geloven daarin, juist dat die preventieve maatregelen gericht op de jeugd heel veel effect kunnen sorteren. Wij geloven ook heel erg in de wijkagent, het is heel erg belangrijk om die laagdrempelige ogen en oren in de wijken te hebben. Dat geeft vertrouwen en dat voorkomt waarschijnlijk ook een hele hoop escalaties en wapenbezit ook. De burgemeester heeft gezegd dat we dat onderwerp nog in de commissie met elkaar kunnen gaan bespreken, dus de inzet van politiecapaciteit, ik denk dat we daar dan goed naar uit kunnen kijken en alles wat we hier dan nu op tafel gooien onder het mom van we moeten alles doen, zonder enige context of nuttige bespreking over wat die instrumenten dan daadwerkelijk zijn en waar ze dan precies het best hun doel dienen, is wat mij betreft echt een ontzettend brevet van onvermogen, want daarmee zeg je dus feitelijk: we vertrouwen niet wat de burgemeester daar nu aan doet. Wij vinden het handig om die discussie in de commissie voort te zetten en wij hebben dat vertrouwen wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Dank u wel voorzitter. Ik had het genoeg om deze zomer een aantal werkbezoeken af te leggen in Feijenoord. Die stonden al gepland. Maar tegen de achtergrond van wat er gebeurde in Feijenoord, wel heel bijzonder. Ik had een aantal intense en lange gesprekken met mensen daar. Soms hoor je dan dingen waarvan je ook zelf denkt: oké, ik moet ook mijn eigen politieke mening soms aanpassen. Zo eerlijk ben ik dan ook om dat gewoon toe te geven. Een is het preventief fouilleren, waar ik van huis uit geen voorstander van ben. Maar een aantal mensen zeiden mij echt: het zou goed zijn als die weer vaker op straat zouden komen, wel zonder onderscheid des persoons, iedereen gewoon fouilleren. Het effect is niet alleen de wapens die je ophaalt, maar het effect zit ook in het feit dat dan de norm wordt gesteld. Ik moest slikken, maar ik denk dat ze wel gelijk hebben en ik vind het ook belangrijk dat die stem wordt gehoord. Wat ze ook zeiden, is: zet ons alsjeblieft niet weg als wijk, zet onze jongeren ook niet weg. Noem ons geen probleemwijk, noem ons geen probleemjongeren. Daar hebben we zeker in de politiek nog weleens een handje van. Ik denk, zolang wij mensen blijven wegzetten, zijn we geen onderdeel van de oplossing, maar dan zijn wij onderdeel van het probleem. Want die exclusie, het gevoel dat ze nergens bij horen, dat is hetgeen wat het gedrag vaak veroorzaakt. Laten we ervoor zorgen dat zij het gevoel krijgen dat er naar hen geluisterd wordt, dat ze echt het gevoel krijgen dat ze er ook bij horen. Ook dat was een signaal uit de wijk. Wat ik ook een mooi citaat vond wat ik ook terugkreeg, was dat mensen zeiden, en eentje verwoordde dat echt heel mooi. Die zei: ik woon met heel veel trots en met heel veel plezier in deze wijk, in de wijk Feijenoord. En dat over die schietincidenten, dat lees ik in de krant. Ik denk dat als het gaat over beeldvorming, en dat is iets wat we hier ook doen, dan denk ik dat we ook zo'n citaat moeten meenemen. Dan over de moties. Ik ben het heel erg eens met de motie om op te roepen tot inleveracties. Ik weet dat het misschien niet de grote verschillen gaan uitmaken, maar het is wel iets wat we echt moeten blijven inzetten. Dus van harte onze steun. Dan was er ook een motie vanuit Leefbaar Rotterdam, VVD en CDA die zegt: zet nu alles op alles om in ieder geval te zorgen dat we laten zien dat we het serieus

nemen en het willen aanpakken. Daarvan zeg ik: ik vond het wel een heel open formulering. Ik snap ook de vraag van de heer Van der Velden. Maar als het college kan toezeggen dat het niet alleen op de repressieve kant gaat zitten als het gaat om alles uit de kast trekken, maar juist ook op de zorgkant, dus echt in die zin alles uit de kast trekken, dan kan ik die motie ook ondersteunen. Ik ben door mijn tijd heen, dus ik zal met een laatste opmerking afronden en dat is dat ik ook steeds terugkeeg: die wijkagenten, zorg ervoor dat wijkagenten niet alleen zichtbaar zijn maar ook langdurig verbonden zijn aan de wijk, de wijk kennen, de mensen kennen, de cultuur kennen, de rijkdom van zo'n wijk als Feijenoord ook kennen. Dat gaat een verschil maken. Deze dingen die ik uit de wijk heb opgehaald, wilde ik graag meegeven aan ons als raad en het college. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Achbar.

De heer **ACHBAR** (denk). Ja voorzitter, Rotterdammers voelen zich niet meer veilig. Ze voelen zich niet gehoord door dit bestuur en voelen zich in de steek gelaten. Moeders in Feijenoord zijn elke dag bang dat hun kind in een steekpartij belandt. De afgelopen zomer werden we overspoeld met berichten. Als ik de krant opendeed, zag ik alleen maar items over misdrijven, steekincidenten en schietincidenten in Rotterdam-Zuid. Het was mijns inziens het falen van dit stadsbestuur wat we terugzagen. Want waar was het stadsbestuur? Voorzitter, uiteindelijk was het fijn dat de wethouder de bijeenkomst heeft bijgewoond aan de Oranjeboomstraat en het gesprek is aangegaan. Dat hij met jongeren heeft gesproken over het tekort aan kansen, waardoor ze een makkelijke prooi zijn voor criminelen. Over de onzichtbare agenten en andere professionals. Maar voorzitter, dit is al jaren bekend en dit was ook zo onder het slechte beleid van vorige colleges waar Leefbaar Rotterdam in zat, dat op dit moment hoog van de toren blaast. Ik dien vandaag ook een motie in voor jongerenwerkers. Hierin verzoek ik het college om de jeugdteams in Rotterdam de opdracht te geven een unieke aanpak te ontwikkelen voor de moeilijk te bereiken doelgroepen en deze aanpakken aan elkaar te spiegelen. Ook wil ik het college verzoeken om uiterlijk voor 1 november van dit jaar inzichtelijk te maken welke concrete acties worden ondernomen door het college en alle partners, met name in die kwetsbare wijken. Tijdens deze bijeenkomst waar de wethouder aanwezig was, beloofde hij dat er serieus naar de bewoners geluisterd zou worden. Ik vraag me oprecht af: waar waren we daarvoor dan mee bezig? Luisterden we daarvoor dan niet naar die bewoners? Ik zou hierop graag een toelichting willen. Voorzitter, dan tot slot, nogmaals, Leefbaar Rotterdam doet zich voor als de law-and-orderpartij. De partij die twee keer in het college heeft gezeten, maar wat hebben ze nu voor elkaar gekregen? Want het beleid van de afgelopen jaren heeft ook niet al te veel impact gehad klaarblijkelijk als het vandaag de dag nog steeds aan de orde is. En nota bene, er was een wethouder aangesteld specifiek op veiligheid. Ik vraag me dan ook af...

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mag ik u aansporen om ook af te ronden? U bent ook door uw tijd heen.

De heer **ACHBAR** (denk). Dan rond ik bij dezen af voorzitter, maar u begrijpt mijn frustratie ook van het beleid daarvoor dat totaal geen impact heeft gehad. Maar goed.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Achbar heeft de volgende motie ingediend.

Motie 7. Motie: Onzichtbare jongerenwerkers

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021 ter bespreking van agendapunt 18.1 Geweldsgolf Rotterdam;

constaterende dat:

- voormalig locoburgemeester Bert Wijbenga op 19-8-2021 met bewoners sprak over de reeks geweldsincidenten in Feijenoord;
- jongeren tijdens de bijeenkomst klaagden over onzichtbare agenten en andere professionals;
- jongeren kenbaar maakten dat zij geen kansen krijgen en zich niet gehoord voelen en daardoor een makkelijke prooi zijn voor criminelen;

van mening dat:

- er een legio aan methoden zijn om laagdrempelige hulpverlening aan te bieden;

verzoekt het college:

- jeugdteams in Rotterdam de opdracht te geven in hun wijk in beeld te brengen wat de moeilijk te bereiken doelgroepen zijn en hier tevens een unieke aanpak op te ontwikkelen, en deze aanpakken aan elkaar te spiegelen;
- uiterlijk voor 1 november 2021 inzichtelijk te maken welke concrete acties worden ondernomen door het college en alle partners;
- hier zo snel mogelijk over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. F. Achbar

De motie is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Voorzitter, het geweld deze zomer was ernstig en heftig en ik heb vorige week ook kort even iets gezegd over hoe geweld ooit in het verleden mij persoonlijk heeft geraakt. Het is onze taak als stad om te zorgen dat je dat soort geweld zo goed als mogelijk tegengaat en dat tegengaan doe je in mijn beleving door goed, structureel beleid te voeren. Dat zie je ook aan succesvolle aanpakken in het buitenland, zoals, ik heb het al vaker aangehaald, de aanpak in Glasgow laat zien, waarbij je en, natuurlijk, repressief aanpakt met goed politiewerk, maar vooral ook inzet op die preventieve kant. Want geweld is een ziekte. Een ziekte van de samenleving. En een ziekte los je niet op door een pleister te plakken of door een verband te leggen. Een ziekte los je op door te zien wat de patiënt mankeert en dat oorspronkelijke probleem op te lossen. Dat zit hem dus vooral in preventieve aanpakken. In jeugd- en jongerenwerkers, in armoedebelaid, in schuldenproblematiek. Zorgen dat mensen kansen hebben en dus niet verleid worden om een pad op te gaan waar ze terecht komen in geweld. Een pad op te gaan waarbij het een goed idee lijkt om een mes bij je te dragen en je zo veilig te voelen of stoer te zijn. Wat dat betreft is incidentenpolitiek wat mij betreft dus heel onverstandig. Dat is wel een beetje wat ik lees in motie 1, zeker als daar staat om extra in te zetten op onder andere preventief fouilleren. Want preventief fouilleren is in mijn beleving echt een heel ineffectief middel om wapens van de straat af te krijgen. Ik haalde het vorige week al aan. In 2020 46 werkdagen werk voor één vuurwapen. Ja voorzitter, dan denk ik dat je politiecapaciteit beter kan inzetten. Maar er zitten ook een aantal interessante voorbeelden aan die volgens mij versterkend zijn aan de inzet die we nu al doen, zoals de wapeninleverpunten, de meldpuntenmotie van de VVD, die ik ook zeker mee teken. Waar ik nog erg benieuwd naar ben is het oordeel over de motie van Leefbaar Rotterdam over het verkoopverbod van

messen. Ik kan me voorstellen dat je dat eigenlijk alleen effectief landelijk kan doen, maar het idee vind ik heel goed.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel. Vorige week hebben we al uitgebreid over dit onderwerp gesproken. Ik zou nog kort op een aantal punten in willen gaan. Wat ons betreft staan we niet voor niets onder de motie van Leefbaar Rotterdam over het alle instrumenten inzetten. In ieder geval goed kijken per wijk naar wat passend en proportioneel is, maar vooral ook laten zien dat het ons echt ernst is om dat wapengeweld te doorbreken. Vooral ook waar het gaat om de jongeren die zichzelf ook beschadigen door al die steekincidenten, zoals op jonge leeftijd niet overziend wat de gevolgen zijn, maar vervolgens wel forse daden op hun geweten hebben die ze hun leven lang meedragen, laat staan de slachtoffers waar het natuurlijk helemaal dramatisch is, zoals we dat deze zomer hebben kunnen zien. Het meldpunt, van belang vind ik dat het echt goed zichtbaar is van waar mensen terecht kunnen. Maar niet alleen dat iedereen ergens terecht kan, maar vooral ook dat we helder op de site hebben, voor mijn part met een factsheet van wanneer kom je nu waar terecht, want het is soms wel een enorm doolhof aan meldpunten geworden. Waar het gaat om die messen zien we dat op een aantal terreinen als het dan gaat om bijvoorbeeld de straatintimidatie dat het best ingewikkeld is, en dat zagen we natuurlijk bij lachgas, op het moment dat er geen wettelijke basis is, om dat in de APV op te nemen. Dus graag een toelichting op die motie van Leefbaar Rotterdam, want ik vind hem wel interessant. Op het moment dat dat zonder die wettelijke basis nog ingewikkeld is, dan is wel de vraag aan het college: wat doet het college eraan om met winkeliers en met name de grotere winkelketens daar afspraken over te maken? Elders in het land zijn er al veel afspraken dat vanuit de winkels zij niet meer verkopen aan minderjarigen. Wat mij betreft is dat het minste wat we hier ook kunnen doen op het moment dat het nog niet lukt, om daar direct met maatregelen in de APV ook goed op te kunnen treden. Er moet mij nog wel iets van het hart. Ik mocht net geen interruptie plegen op de PVV, maar vandaag hebben we een aantal keer een onderwerp op de agenda gehad, dat ging over ondermijning, toen gingen we het hebben over het Recreatieoord. We hebben het vandaag over messengeweld en geweld in de stad en dan gaat het enkel over de burgemeester met een of ander vaag verhaal. Ik zie geen enkel constructief voorstel, ik zie geen enkele constructieve motie van de PVV. Dat is dus blijkbaar de topprioriteit die de PVV aan veiligheid geeft. Ik vind het bedroevend. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Voorzitter, als wij het wapengeweld uit deze stad willen bannen, moeten we alles op alles zetten om de normen onder onze jeugd te veranderen. Wapenbezit wordt niet geaccepteerd. Wapengeweld al helemaal niet. Veel mensen hebben nu het punt bereikt, het is nu klaar, dit moet stoppen en snel. En ik heb dat punt bereikt in de eerste klas van mijn middelbareschooltijd en ik wil jullie in navolging van de heer Leewis ook even meenemen in de passage uit mijn jeugd. Want toen wij op een doodgewone winterdag het nieuws kregen dat een van onze maatjes, een jongen met wie ik geregeld een dolletje maakte bij de kluisjes, was doodgeschoten omdat hij een sneeuwbal gooide, leerde ik pas echt wat wapengeweld in deze stad betekent. Ik kan u vertellen: dat was een inktzwarte dag voor Rotterdam. Dat verandert je mensbeeld en je kijkt op de omgeving. Je raakt daarna een soort van verdoofd als je wordt geconfronteerd met het zoveelste steek- of schietincident op zo'n jonge leeftijd. Het hoort bij een grote stad als Rotterdam, ga je dan denken. Maar het hoort niet in je samenleving. Het is niet normaal om een wapen te dragen voor je eigen veiligheid. Het was toen en het is nu nog steeds alle hens aan dek. Heel de stad moet hierin

een steentje bijdragen om wapens van de straten te krijgen en die norm te veranderen. Alleen harde straffen gaan die norm niet veranderen, het draagt wel bij. Maar het gaat ons vooral om opvoeding, vertrouwen geven en krijgen, en perspectief bieden. Voorzitter, wij geloven dat meer wapeninleveracties zal bijdragen aan het veranderen van die norm, die zo hard nodig is op dit moment. Je doet een beroep op het verantwoordelijkheidsgevoel en de wilskracht van onze bewoners. Je creëert contactmomenten waarin je het gesprek over wapenbezit kan voeren en vervolgens geef je de ruimte en het vertrouwen om het juiste te doen. Daarom dienen wij samen met GroenLinks, Leefbaar Rotterdam, VVD, D66, NIDA en de ChristenUnie-SGP een motie in waarin wij het OM aanbevelen meer wapeninleveracties te organiseren en deze als gemeente campagnematig te ondersteunen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Lammering heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3. Meer wapeninleveracties, minder wapens

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september 2021;

constaterende dat:

- Rotterdam de afgelopen tijd te maken heeft gehad met een reeks heftige steek- en schietincidenten onder een jonge doelgroep;
- dergelijke incidenten grote impact hebben op de betrokkenen en buurtbewoners en vaak resulteren in onveiligheidsgevoelens;
- preventief fouilleren doorgaans als negatief contactmoment wordt ervaren;

overwegende dat:

- de norm van wapenbezit en wapengebruik veranderd moet worden;
- wapeninleveracties uitgaan van vertrouwen in de burger en een ander soort contactmoment creëren: er wordt beroep gedaan op het verantwoordelijkheidsgevoel van bewoners;
- een dergelijk contactmoment kan leiden tot gesprekken binnen gemeenschappen over wapengebruik en -bezit;
- wapeninleveracties in het verleden succesvol zijn geweest. Zo zijn er in 2019 tijdens een 14-daagse wapeninleveractie in Rotterdam, Spijkenisse, Schiedam, Capelle aan den IJssel en Dordrecht 262 wapens ingeleverd. Tijdens een inleveractie in Arnhem afgelopen juni zijn in één week 178 wapens ingeleverd;¹

verzoekt het college:

- het OM aan te bevelen in het kader van preventie van wapengeweld en ter aanvulling op lopende maatregelen tegen wapengeweld regelmatig wapeninleverpunten en -momenten te realiseren;
- als gemeente wapeninlevercampagnes zoveel mogelijk te ondersteunen;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. S.F. Lammering, S. Leewis, N. Arsieni, R.A.C.J. Simons, P.J.P. Lansink-Bastemeijer, E. Büyükcıfci en T.J. Vonk

¹ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/inleveracties-brenge-n-steeds-honderden-wapens-op-tafel-maar-hebben-ze-echtzin~b4c9f7e8/>

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk even rond. Welkom terug, de heer Cicek.

De heer **CICEK** (sp). Voorzitter, dank u wel. In het debat over de geweldsgolf in Rotterdam maken de vertegenwoordigende fracties het ons lastig om een passende verhouding te vinden tussen een preventieve en een repressieve inzet. Deze onevenwichtigheid kenmerkt zich door een sterke en breed gedragen behoefte om het repressief optreden fors op te schalen. De ideeën die de rechtse partijen produceren reiken niet verder dan meer controle, meer politie, meer camera's, meer jeugdwerkers oftewel meer van hetzelfde. Begrijp ons niet verkeerd voorzitter, veiligheid staat ook voor onze fractie hoog in het vaandel, maar met dit soort eenzijdige oplossingen breng je wat ons betreft geen constante veranderingen teweeg. Toch maken wij ons geen illusies, deze blinde vlek van rechts ebt niet vanzelf weg. Alle aanleidingen om budgetten en inzet van veiligheid op te schalen, worden met beide handen aangegrepen. Wederom een ingeloste belofte aan de kiezers. Het gevolg: een grote financiële hap uit het collegebudget dat enkel zorgt voor een waterbedeffect, dat de criminelen slimmer en de criminaliteit anoniemer maakt. Onze fractie keurt ook de opleving van criminaliteit streng af, maar wij pleiten voor meer duurzame oplossingen. We zouden graag wat meer actiebereidheid van het college willen zien om de aanzuigende werking van criminaliteit beter te identificeren en aan te pakken. Door te onderzoeken waardoor er een verharding van de masculiene straatcultuur is, waarom ouders de pedagogische grip op hun kinderen kwijtraken. En wat het effect is geweest van de afbraakpolitiek binnen de jeugdzorg en van onze sociale netwerken in Rotterdam. Belangrijk hierbij is om goed mee te wegen wat de impact is van de veranderde sociaal-economische situatie van onze Rotterdammers en de steeds groter wordende economische segregatie die onze stad kent. In het bijzonder willen wij hierbij de toenemende inflatie opmerken die als een soort tikkende tijdbom geruisloos steeds meer Rotterdammers de armoede in stuwt. Voorzitter, wij willen absoluut niet de claim leggen op de oplossingen vandaag, eerder een oproep doen dat de opmars van criminaliteit niet alleen aangepakt moet worden als het er eenmaal is, maar ook eerder, veel eerder, met het betrekken en ophalen van ideeën uit de krachtige sociale netwerken van onze stad. Hiervoor moeten de oorzaken van het probleem in een bredere context ook worden onderzocht.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Cicek, ik heb u ruim tijd gegeven. Kunt u naar een afronding komen?

De heer **CICEK** (sp). Ja, dank u wel voorzitter. We moeten kijken naar de invulling van het wijknetwerk, de richting van de wijkteams, de tijdrovende bureaucratie en administratieve verplichtingen in het sociaal domein. En tot slot, de verwachtingen die we verweven in onze aanbestedingstrajecten daarop aanpassen. Voorzitter, daarom bieden wij de volgende motie aan, 'Zelfreflectie en lerend vermogen als harde aanpak'. Dank u wel.

Motie 9. Zelfreflectie en lerend vermogen als harde aanpak

"De gemeenteraad van Rotterdam, bijeen op 9 september 2021 ter bespreking van het agendapunt 18.1 Tweeminutendebat over 'Geweldsgolf Rotterdam';

constaterende dat:

- er verschillende geweldsincidenten hebben plaatsgevonden in de afgelopen tijd;
- steeds meer jongeren gevoelig raken voor de aanzuigende werking van criminaliteit;

overwegende dat:

- een aanpak gericht op alleen repressie niet zal leiden tot voorkoming van geweldsincidenten;
- het wijknetwerk, de wijkteams en het jeugdwerk, ook inspraak kunnen en moeten leveren in het bestrijden van dit probleem;
- de sociale netwerken en jeugdvoorzieningen de afgelopen jaren flink zijn afgeschaald;

verzoekt het college om:

- te onderzoeken in hoeverre bestaande (hulp)organisaties en wijknetwerken deskundigheid, passende maatregelen en voorzieningen (kunnen) inzetten om sociale wijknetwerken te versterken;
- deze netwerken en (hulp)organisaties te vragen om constructief mee te denken over nodige veranderingen van hun eigen werkzaamheden en met verbetervoorstellen te komen;
- de resultaten met de raad te delen;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. T. Cicek

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk even rond of er nog andere sprekers zijn die een bijdrage willen leveren. Nee. Dan is er een aantal moties ingediend, een aantal die ik hier heb, maar een deel natuurlijk ook in RIS. Eentje van de PVV, is voldoende ondertekend en maakt deel uit van de beraadslagingen en eentje van de SP, idem dito, voldoende ondertekend en maakt ook deel uit van de beraadslagingen. En er is een aantal moties in RIS gepubliceerd. Dan gaan we over naar de beantwoording door de wethouder.

De heer **KARREMANS** (vvd) (locoburgemeester). Dank u wel voorzitter. Vorige week is er natuurlijk al een actualiteitsdebat geweest met de burgemeester. Daar is toen ook al lang gesproken over de incidenten die hebben plaatsgevonden afgelopen zomer. Toen heeft de burgemeester ook gezegd dat elk geweld onaanvaardbaar is en dat wil ik hier maar eens herhalen. Dit soort incidenten kennen alleen maar verliezers. Niet alleen de slachtoffers en nabestaanden, maar ook buurtbewoners, die hun gevoel van veiligheid natuurlijk verliezen, of in ieder geval in een bepaalde mate zien verliezen. Daarom worden ook veel maatregelen genomen in bepaalde gebieden. De heer Simons is ook in Rozenburg geweest met Leefbaar Rotterdam en in Beverwaard. De burgemeester is daar ook geweest en heeft gelijk een hele reeks maatregelen aangekondigd. Hetzelfde geldt voor Feijenoord als het gaat om bijvoorbeeld de plaatsing van camera-units. Maar ook inderdaad, de heer Vonk had het er al even over, preventief fouilleren. Dus wat dat betreft zitten we er bovenop, maar, en dat is natuurlijk ook wat gezegd werd, je wilt het natuurlijk liever voorkomen, want het leed is natuurlijk gedaan op het moment dat iets is gebeurd. Maar we zitten er bovenop om verdere incidenten te voorkomen. Ik wil beginnen bij de vraag van Leefbaar Rotterdam. Die wekte de suggestie dat de burgemeester deze incidenten niet serieus neemt. Nou, ik zou het tegendeel willen beweren. Als er één iemand is die op dit stadhuis dit soort incidenten en de veiligheid van Rotterdammers en de stad serieus neemt, dan is het onze burgemeester. Hij heeft vorige week ook niet gezegd dat die geurstokjes vergelijkbaar is als incident als een steekincident. Hij heeft gezegd, en het is goed dat ik debat nog even terug heb gekeken, want ik was op dat moment mijn concernpas aan het halen, dat hij allerlei typen meldingen binnenkrijgt. Dat gaat inderdaad van mensen die last hebben van geurstokjes tot hele serieuze vergrijpen. Het is allemaal heel ernstig en elk incident wordt door uw burgemeester

serieus genomen. Dat is wat hij gezegd heeft, en inderdaad ook de incidenten die afgelopen zomer hebben plaatsgevonden in verschillende wijken in de stad. Dus dat wil ik maar even gezegd hebben voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het is een tweeminutendebat, geen interruptie mogelijk mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Volgens mij niet naar elkaar, maar als ik geen antwoord op mijn vraag krijg, dan is het toch normaal dat ik...

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik doe na afloop een veegronde.

De heer **SIMONS** (lr). En als de wethouder gewoon...

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mijnheer Simons, ik ben hier nu de voorzitter. Een tweeminutendebat is een tweeminutendebat. Na afloop, als er onbeantwoorde vragen zijn, dan zal ik u de gelegenheid geven.

De heer **KARREMANS** (vvd) (locoburgemeester). Dank u wel voorzitter. Dan ben ik bij de bijdrage van de PVV. Die heeft een motie ingediend, dat de burgemeester vervangen moet worden door een burgemeester die niet wegstijgt. Ik zou willen zeggen tegen de heer Meeuwissen via u, voorzitter, die motie is volstrekt overbodig. Want we hebben een burgemeester die niet wegstijgt en die de problemen aanpakt. Die onlangs, ik had het net over Rozenburg, al heeft gezorgd dat daar wordt gekeken of het cameratoezicht kan worden uitgebreid, een samenscholingsverbod voor jongeren, bankjes worden daar weggehaald. De verhalen, de signalen vanuit bijvoorbeeld de mensen uit Rozenburg worden heel serieus genomen. En er wordt absoluut niet op wegstijgt, maar er wordt aangepakt. Dus wat dat betreft is die motie overbodig. Dan de vraag van de ChristenUnie-SGP of alles op alles gezet kan worden om niet alleen repressief beleid te voeren maar ook preventief beleid. Ik kan u inderdaad toezeggen dat wij als college dat zo opvatten. Dat het niet alleen gaat om repressieve maatregelen maar inderdaad ook om preventieve maatregelen. Want dat is nu eenmaal onderdeel van die oplossing. Dan de vraag van DENK, of er voorheen niet naar bewoners is geluisterd. Ja, er is op heel veel manieren naar bewoners geluisterd. Er zijn stuurgroepen in de wijk. Met de driehoek, die is er ook vaak. Als er dit soort dingen gebeuren dan is de politie er ook gelijk, ook zichtbaar. Er wordt ook gewerkt aan een campagne Geweldig Rotterdam. Dat heeft u inmiddels misschien ook vernomen. Er wordt dus inderdaad wel heel goed geluisterd naar de wijk. Dan de vraag van het CDA over een wettelijke basis van het messenverbod, en hoe dat precies zit. Kun je die motie juridisch gezien uitvoeren? Wij hebben daar onze twijfels bij of dat juridisch kan. En als het al zou kunnen, dan is het toch de lijn van het college en van deze burgemeester dat het beter is om te wachten op een landelijk messenverbod, niet alleen omdat je dan ook over de grens bij Barendrecht bijvoorbeeld een mes zou kunnen kopen bij de winkel, maar ook omdat het juridisch beter ingekaderd kan worden. Want het is inderdaad maar de vraag of je een legaal product kan verbieden en of je ondernemers kan verbieden een legaal product te verkopen in winkels. Dus de lijn van ons is wachten op het landelijk verbod, maar we willen dat verbod inderdaad wel heel graag. Wat betreft afspraken met winkeliers, grotere winkeliers doen dit al. Dus wat dat betreft is dat daar het antwoord op, maar ook in de Beverwaard, gezien het aantal incidenten, gaat de burgemeester nu actie ondernemen op een aantal ondernemers daar om te kijken of ze daarbij kunnen helpen. Dan heb ik nog het verhaal van de SP. Die heeft een motie ingediend. Daar zullen we even naar moeten kijken, want die motie heb ik

niet eerder gezien, dus die zullen we dan vervolgens ook van advies voorzien. Dus daar kan ik nu even niet stante pede op reageren, maar die gaan we wel van een advies voorzien.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dit was de beantwoording door de wethouder. Wat ik nu doe, is een veegronde voor onbeantwoorde vragen. Excuus. De moties moeten nog behandeld worden. Terecht dat u eventjes uw schouders optrekt.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Voorzitter, een punt van orde.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Een punt van orde mag altijd.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). De wethouder heeft advies gegeven aan de raad over mijn motie, maar over een motie 'de raad spreekt zich uit' kan een wethouder of locoburgemeester onzes inziens helemaal geen advies geven, dus ik had ook graag dat hij dat gewoon ook niet doet. Hoe zit dat, kunt u dat uit laten zoeken?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat zoeken we even uit. Eerst gaan we over naar de beantwoording door wethouder Bokhove. Dan gaan we vervolgens de adviezen over alle moties doornemen met u.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Er waren geen vragen over het jeugdbeleid, wel een aantal moties die zich richten op preventie en dat is ook ontzettend belangrijk. Repressie en preventie moeten hand in hand gaan, dan heb je het meeste effect, vindt dit stadsbestuur. Motie 4 gaat nog op een ander punt in, namelijk als er iets aan de hand is, waar je dat dan kunt melden zodat mensen ook goed de weg weten op het moment dat zij zich zorgen maken bijvoorbeeld. Vorige week in de vergadering heb ik daar een aardige opsomming van gegeven. Ik denk dat deze motie juist ondersteunt om te zorgen dat we dat goed in kaart willen hebben. Dit is een extra moment om dat dan ook netjes in kaart te brengen en daar nog eens een keer wat communicatie aan te besteden. Ik zou motie 4 daarmee willen omarmen. Motie 7, Onzichtbare jongerenwerkers, vraagt om een aantal zaken in kaart te brengen. Dat is naar aanleiding van de gesprekken met de jongeren. Ik wilde eigenlijk even aanvullen op de heer Karremans. Hij zei 'Luisteren wij wel naar onze bewoners?' Jazeker. En de punten die de jongeren in dat gesprek naar voren brachten, die herkenden wij ook, ook uit eerdere gesprekken met de jongerenraad. Die zijn ook vanuit de coronagesprekken naar voren gekomen. Jongeren willen graag meer gehoord worden en meer betrokken zijn, dus bijvoorbeeld programmering voor en door jongeren. Zij willen met name dat we ook inzetten op hun kansen, dus daar hebben wij wel degelijk een opdracht. Die analyse hebben we dus al eerder gemaakt, en daar hebben we ook rekening mee gehouden in de aanbesteding van het welzijnswerk. Dus we kopen meer inzet in bij jongerenhubs. Die maken we met elkaar, met die jongeren, meer inzet door jongerenwerkers, dus uitbreiding van formatie. De Talenhouse-methode, waar jongeren zelf ook erg enthousiast over zijn en waar wij dus ook heel veel rendement op zien, dat zijn allemaal zaken die we juist opgehaald hebben, al in kaart gebracht hebben, dus ik wil eigenlijk volstaan met de toezegging. Deze motie is dus overbodig, die wil ik ontraden. Ik vind het wel goed dat ik op een gegeven moment de voortgang op deze punten deel met de raad en dat zullen we ofwel doen met de voortgang over 'Rotterdam. Sterker door jongeren.' of bij de volgende voortgang over de inkoop welzijn. Dat is eigenlijk ook in lijn met de heer Cicek. Hij heeft een paar overwegingen waar ik niet helemaal achter kan staan. Die zijn voor mij iets te kort door de bocht. Er is heel ernstig geweld gebruikt deze zomer door een aantal jongeren, door enkele jongeren. Daarmee kun je niet zeggen dat heel Rotterdam, of dat alle jongeren criminel worden. De jeugdvoorzieningen en de wijknetwerken, dat die zijn

afgeschaald, dat kan ik ook niet voor mijn rekening nemen, want we hebben juist extra geïnvesteerd. Ik geef u net een aantal voorbeelden vanuit corona. We hebben € 5 miljoen extra geïnvesteerd in een aantal voorbeelden die ik u ook net noem, maar ook onder andere zijn we op zeventig pleinen nu veel meer kinderwerk aan het doen, veel meer aan de voorkant. Dus waar u eigenlijk om vraagt, die mening delen wij. We hebben natuurlijk in de zomer, hier ook vorig jaar al, gesprekken over gehad, mooi ook samen vanuit ZOCS en vanuit de commissie VB. We zetten juist in op die preventie. We zetten juist ook in op de versterking van lokale netwerken. Want de wijken krijgen 10% zelf om te besteden aan de versterking van die sociale netwerken. Dus we kijken veel meer vanuit het factorenmodel welke elementen allemaal een rol spelen in die ontwikkeling. We zitten juist op die programmering met de methodiek Positive Behaviour Structure, heel erg samenwerkend dus. Ik begrijp uw richting, maar deze motie is in die zin daarbij overbodig omdat wij dit al doen, dus die wil ik ontraden. Dat was op het gebied van jeugd en preventie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dat was de beantwoording van wethouder Bokhove op de moties op haar thema's. Dan nu het woord aan de locoburgemeester.

De heer **KARREMANS** (vvd) (locoburgemeester). Dank u wel voorzitter. Inderdaad nog drie of vier moties die ik van een advies moet voorzien. Allereerst de motie 'Baas op straat' van Leefbaar Rotterdam. Die wordt ontraden omdat die simpelweg overbodig is. Ik heb net al een aantal maatregelen genoemd die worden genomen, waaronder een samenscholingsverbod in Rozenburg rond het Raadhuisplein. Dus wat dat betreft is die motie overbodig. Dan de andere motie van Leefbaar Rotterdam, 'Wapens van de straat'. Dat is de alle-mogelijke-middelen-motie. Die wordt omarmd. Dat is een goede motie wat betreft het college om aan te nemen, dus dat advies is omarmen. Dan heb ik de motie 'Meer wapeninleveracties, minder wapens' van PvdA, GroenLinks, Leefbaar Rotterdam en VVD. Een goede motie en deze wordt ook omarmd. De burgemeester staat daar ook erg achter. Ik kan u ook melden dat de eerstvolgende wapeninleveractie staat gepland van 11 tot en met 17 oktober, dus die kunt u alvast in uw agenda zetten. Ik heb net denk ik al in de beantwoording op de vraag van mevrouw Eskes van het CDA de toelichting gegeven op de motie 'Verkoopverbod messen onder de 18'. De lijn van de burgemeester is inderdaad: beter wachten op landelijk en het is nog maar de vraag of dat juridisch lokaal überhaupt kan. Dus die wordt ook ontraden. Dat waren ze voorzitter.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik kijk even op. De heer Simons. Dit gaat dus echt over niet-beantwoorde vragen. U kunt niet een nieuw punt inbrengen.

De heer **SIMONS** (lr). Dat is juist voorzitter. Ik heb een vraag gesteld. Toen ik net wethouder Karremans hoorde, zijn toon, dacht ik: hé, dat is heel goed, zero tolerance. Maar deze toon was vorige week met de burgemeester totaal afwezig. Mijnheer Karremans haalde een aantal citaten aan van wat de burgemeester gezegd zou hebben. Ik heb het hier nog even opgeschreven nadat ik gewoon een aantal voorbeelden heb genoemd van Rotterdammers die last hadden van straatintimidatie, zelfs daarvan lichamelijke klachten ondervinden en mentale klachten. Toen was de reactie van de burgemeester: overdrijven is ook een kunst. Dat kunt u ook terugkijken. Hij heeft in datzelfde debat ook nog gezegd: Rotterdam is nog nooit zo veilig geweest.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Wat is uw vraag, mijnheer Simons?

De heer **SIMONS** (lr). Ik moet hem even inleiden, sorry. Kijk, mijn vraag werd beantwoord door een heel verhaal van de wethouder, met allemaal voorbeelden, dus ik wil nu gewoon een aantal voorbeelden geven waarbij ik mijn vraag nogmaals ga stellen, omdat het anders eenrichtingsverkeer is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Een tweeminutendebat is een tweeminutendebat. Dan had u een ander debat moeten aanvragen.

De heer **SIMONS** (lr). Dat heb ik gedaan.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dus herhaal uw vraag die niet beantwoord is geweest.

De heer **SIMONS** (lr). Mijn vraag aan de wethouder is: vindt u niet op grond van hetgeen wat de burgemeester vorige week tijdens het debat heeft gezegd, dat hij daarmee eigenlijk de situatie bagatelliseert in combinatie met het feit dat de burgemeester volgens u altijd zo druk bezig is. Nou, deze zomer heeft niemand hem gezien, helemaal niemand. Dus die combinatie.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Uw vraag is helder.

De heer **SIMONS** (lr). En dan de vraag aan u als de nieuwe wethouder Veiligheid van de VVD.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De locoburgemeester. Wacht even, ik check even of er nog andere onbeantwoorde vragen zijn. Heeft u een onbeantwoorde vraag mijnheer Cicek? Dat kan ook op het terrein van mevrouw Bokhove zijn.

De heer **CICEK** (sp). Voorzitter, dank u wel. Volgens mij heeft mevrouw Bokhove een verkeerde interpretatie aan onze motie gegeven. Onze motie roept op om juist in gesprek te gaan met het werkveld en de wijkteams en het wijknetwerk en daar input uit te halen om te kijken hoe we die sociale structuren in de wijk kunnen verbeteren en hoe we die jongerenwerker juist uit de anonimiteit halen en zichtbaarder maken. En u zegt dat dat soort gesprekken al geweest zijn en vertaald zijn. Kunt u dan ook aanduiden hoe die vertaling is geweest, want daar heb ik nog totaal geen inzicht in.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Oké, dan houden we dit als veegronde. Dan geef ik nog één keer de beantwoording aan de locoburgemeester en aan wethouder Bokhove.

De heer **KARREMANS** (vvd) (locoburgemeester). Het antwoord is nee.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw de wethouder.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Ik ga wel herhalen, want er zijn juist gesprekken geweest waarvan ik u een aantal opbrengsten deelde. De implementering van die wijkprogrammering met die Positive Behaviour Structure, dat zijn juist die perspectievolle zaken die uit opbrengst en uit het reflecterend vermogen van zowel de Dienst Veilig als MO (maatschappelijke ondersteuning) naar voren zijn gekomen. Ik vertelde u dat we juist in de nieuwe inkoop nieuwe keuzes maken, bijvoorbeeld door die Right to Cooperate en dat sociale netwerk, al die lokale budgetten op te hogen naar in ieder geval 10% per wijk. Dat is allemaal uit die opdrachten gekomen. Ik heb u aangegeven dat wat

betreft die basis, wij geleerd hebben dat we dat factorenmodel als onderlegger moeten gaan gebruiken. We hebben een nieuw protocol gemaakt, juist vanuit die netwerken omdat we dat hebben opgehaald. Betere samenwerking tussen welzijn en politie, waarbij het wel binnen de AVG moet blijven, maar waar we nieuwe protocollen voor hebben gemaakt. Gelukkig wordt dat ook gedeeld door uw raad, maar we hebben ook de twist gemaakt dat we nog steeds ook meer op preventie moeten inzetten en we hebben daarvoor geld vrijgemaakt tijdens uw afwezigheid maar met extra ondersteuning voor het jongerenwerk. Dus er worden nu echt miljoenen extra in het jongerenwerk geïnvesteerd, in extra voorzieningen, onder andere het grenzenstellend jongerenwerk, de jongerenhubs, die zeventig pleinen en meer dagprogrammering. Dit zijn echt allemaal de opbrengsten die ook al geïmplementeerd zijn en waar we nu mee bezig zijn om te implementeren. Dit is juist wat we allemaal hebben opgehaald en in kaart hebben gebracht. Ik denk ook dat we dat gewoon de kans moeten geven om de komende tijd verder te laten groeien en bloeien. Ik denk ook dat dat heel erg in lijn is met hoe u ook de stad voor ogen ziet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan sluiten we dit debat af na de beantwoording in de tweede ronde door de wethouders.

19.1 Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Waardering strandopruimers Hoek van Holland', aangevraagd door de leden Eskes en Verheij

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Wij gaan over naar de motie vreemd aan de orde van de dag, ingediend door het lid Eskes. Aan u het woord.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dank u wel. Vorige week brachten wij een bezoek aan Hoek van Holland met een aantal geïnteresseerde partijen in Hoek van Holland. We hebben daar een mooie rondrit gemaakt, heel veel onderwerpen besproken waar de aandacht voor gevraagd werd, maar één prachtig punt dat losstaat van alle verbeteringen die nodig zijn, was eigenlijk dat de gebiedscommissie aangaf dat zij zo ongelofelijk trots is op de strandopruimers die dagelijks het strand bij Hoek van Holland prachtig schoon houden. Vanaf 04.00 uur zijn ze in touw. Ze gaan soms al hardlopend langs alle prullenbakken en zorgen ervoor dat dat strand echt ontzettend mooi schoon is, zodat het ook een hoge rating gekregen heeft in de beoordeling van het strand. Zij zeiden: hoe mooi zou het zijn als er ook vanuit de stad eens een keer aandacht is voor deze mensen, voor de vrijwilligers, maar vooral ook de mensen van Stadsbeheer die daar ontzettend actief zijn. Dus het verzoek was aan de mensen die daar op bezoek waren: willen jullie daar in de gemeenteraad eens aandacht aan besteden? Daarom een motie van waardering voor de strandopruimers en eigenlijk het verzoek aan het college om de waardering namens de raad over te brengen. De motie is ondertekend door eigenlijk alle partijen, behalve D66 en PVV. Nee hoor, ik neem overigens aan dat ze voor stemmen voor die complimenten, om die waardering over te brengen, maar daarbij ook mede namens de gebiedscommissie die dat verzoek ook bij ons heeft neergelegd. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Eskes heeft de volgende motie ingediend.

Motie vreemd aan de orde van de dag: Waardering strandopruimers en vrijwilligers Hoek van Holland

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 9 september;

constaterende dat:

- de strandopruimers en vrijwilligers van Hoek van Holland enorm hun best doen het strand schoon te houden;
- het 'strandreinigingsteam Hoek van Holland' om 4 uur 's ochtends hard aan het werk is om het strand schoon te krijgen;

overwegende dat:

- een schoon strand belangrijk en fijn is voor bewoners en iedereen die op het strand van Hoek van Holland recreëert;
- het strandreinigingsteam en de vrijwilligers na een drukke stranddag tot wel 15 ton afval van het strand halen;
- de medewerkers van het strandreinigingsteam het zo druk hebben tijdens de zomer, dat verlof opnemen in de zomer voor hen onmogelijk is;

verzoekt het college:

- namens de gemeenteraad zijn waardering uit te spreken naar de strandopruimers en vrijwilligers voor het werk dat zij doen bij het strand van Hoek van Holland om het strand schoon te maken en te houden;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. E.C. Eskes, J.W. Verheij, G.J. Engberts, E.H. Duijm-Wickerhof, T.J. Vonk, F. Achbar, B. van Noppen, A. Kockelkoren, R.T.J. van der Velden, P.J.H.D. Verkoelen, A. van Zevenbergen en I. van Wifferen

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De gang van zaken bij een motie vreemd aan de orde van de dag is dat alleen de indieners, en in dit geval ook de portefeuillehouder aan het woord zijn om even een toelichting te geven. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Die zijn dan onbenut denk ik. De verzoeker dient met een zeer korte toelichting de motie in, geen gelegenheid voor andere leden hierop te reageren, een zeer korte reactie van de portefeuillehouder en geen interrupties. Maar ik stel wel voor, de andere partijen zijn natuurlijk ook indiener. Ja, maar dat staat niet op mijn lijstje, dat wist ik dus niet, dus ik doe het gewoon een beetje in volgorde. Nou mijnheer Simons, dan krijgt u als eerste het woord.

De heer **SIMONS** (lr). Ik wilde nog aan wethouder Karremans vragen wat hij nu net met 'nee' bedoelde.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Goed, ik zag de heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Een prachtig betoog van mevrouw Eskes. Wij spreken onze waardering natuurlijk via het college uit. De strandopruimers en de vrijwilligers zorgen er gewoon voor dat Hoek van Holland natuurlijk the place to be is om lekker op het strand te liggen en we zijn hen daar zeer erkentelijk voor.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik kijk even rond of andere indieners ook nog iets willen zeggen. Nee? Dan gaan we over naar de beantwoording door de heer Karremans.

De heer **KARREMANS** (vvd) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Nou, ik denk heel terecht en heel mooi dat de raad dit heeft opgepakt. Ik heb wel een vraag aan de raad: moeten wij

ook een taart sturen? Wij gaan een taart sturen. Dan doen we dat. Wij zorgen in ieder geval voor een passend gebaar richting die fantastische groep vrijwilligers. Komt in orde.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Heel mooi. Dan sluit ik dit agendapunt af.

17.2 Debat over 'Save Museumpark!', aangevraagd door de leden Zeegers e.a. - VERVOLG

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik ga nog even terug naar het vorige agendapunt over het skatepark. Daar was nog één motie van D66 die nog geen advies had gekregen vanuit het college. De heer Van Gils zal het advies vanuit het college geven voor de motie rond de strategische verkenning rond dat skatepark.

Mevrouw Zeegers heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1A. Het Museumpark groen en skatebaar!

"De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 09 september 2021 ter bespreking van het agendapunt "Save Museumpark";

constaterende dat:

- het Museumpark een plek is waar vele Rotterdammers samenkomen en iedereen de vrijheid heeft om zichtbaar zich te zijn;
- deze locatie al jarenlang een zeer populaire skateloctie is;
- het college verregaande plannen heeft om het Museumpark te herinrichten;
- urban sporters hebben aangegeven dat hun belangen onvoldoende zijn geborgd binnen voorliggende plannen;
- D66 eerder een motie heeft ingediend om het Museumpark skatebaar te houden;

overwegende dat:

- plekken met zulke unieke karakteristieken zoals het Museumpark behouden moeten blijven voor de stad;
- het van groot belang is dat er bij de herinrichting van het Museumpark voldoende ruimte blijft voor urban sporters en evenementen op deze locatie;
- het aantal vierkante meters groen uit de plannen hetzelfde blijft;
- vergroening en het skatebaar houden van het Museumpark elkaar niet hoeven uit te sluiten en goed verenigbaar zijn.

verzoekt het college:

- maximale inzet te plegen om een goed skatebare ondergrond in het Museumpark te realiseren, in nadrukkelijke afstemming met de skaters;
- hierover te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

w.g. C.M. Zeegers

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN GILS** (d66) (wethouder). Dank u wel voorzitter. Het college kan uit de voeten met deze motie. Toch even een opmerking om de verwachtingen te managen. Er is op dit moment in het Museumpark natuurlijk een groot inrichtingsplan in uitvoering, dus dat heeft zo

hier en daar zijn consequenties. In de tweede plaats heeft de verkenning een korte doorlooptijd, dus we – en we is dan vooral wethouder Karremans die het Museumpark in portefeuille heeft, en ik voor de verkenning – zullen daar zeker serieus naar kijken wat mogelijk is. Maar dat zeg ik erbij, het gaat om een korte tijd en werk in uitvoering. Dat betekent dat niet alle wensen die er zijn, die op zich natuurlijk onderschreven worden dat het mooi zou zijn, maar daarmee is niet gezegd dat het gaat lukken. Dus met die kanttekening kunnen we die motie prima uitvoeren en adviseren wij u deze te omarmen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dan sluiten we wederom het agendapunt over de skaters en is het advies binnen. Dan zijn we aan het eind van onze raadsvergadering. Om 19.30 uur gaan wij in de digitale vergadering de stemmingen aanvangen. Ik zie mevrouw Verkoelen staan, dus voordat we echt gaan sluiten heeft mevrouw Verkoelen denk ik nog een ordepunt.

Mevrouw **VERKOELLEN** (50plus). Ja voorzitter, een punt van orde. Het is nu 15.30 uur, 15.45 uur. Moet het per se 19.30 uur worden? Ik heb echt waanzinnig veel te doen en als ik echt die tijd tot 19.30 uur weer moet invullen, dat breekt dat mijn avond echt op een bepaalde manier. Ik moet echt nog ergens naartoe in Brabant en ik vind het ongehoord vervelend. Daar heb ik geen internet en ik denk dan: kunnen we niet gewoon over een halfuurtje met z'n allen gaan stemmen? Het zijn acht moties.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Verkoelen, uw verzoek is duidelijk. Ik krijg hier door dat we in het presidium hebben afgesproken om standaard 19.30 uur aan te houden, omdat iedereen daar rekening mee heeft gehouden, dus dat wil ik u even meegeven. Ik zie een aantal raadsleden staan. U als eerste, de heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dat hebben we inderdaad afgesproken in het presidium, maar kijk, mevrouw Verkoelen beroept zich nu op een afspraak die zij heeft, maar ik ken ook allerlei mensen die omdat we om 19.30 uur gaan stemmen ook afspraken hebben gemaakt, dus dat kunnen we niet nu op het laatste moment gaan veranderen. Dat is gewoon onmogelijk.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Lansink.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Ik volg de bijdrage van Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Ja, ook daar heb ik in mijn fractie mee te maken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Meeuwissen.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Steun voor het voorstel van mevrouw Verkoelen. Kunnen we niet even een kwartier gaan uitzoeken of we niet over een halfuur toch kunnen gaan stemmen?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Nee, we hebben nu één voorstel en dat wordt in behandeling genomen en dat is dit voorstel van mevrouw Verkoelen. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ja, het zou mij ook veel beter uitkomen om te doen wat mevrouw Verkoelen zegt, en tegelijkertijd denk ik: we hebben gewoon een afspraak gemaakt. Als er

mensen nu aan het werk zijn, dat wordt alleen maar chaos, dus laten we het dan maar houden bij wat het is, hoe graag ik het zelf ook zou willen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik denk dat de meerderheid niet met uw voorstel instemt.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ik snap het en ik begrijp het hoor. Mijnheer Simons doet altijd gelijk erg agressief. Zo was het zeker van mij niet bedoeld. Het was gewoon naar beste weten, als het gekund had. Als het niet kan voorzitter, dan kan het niet. Mijn voorstel zou wel zijn dat we er even in de toekomst naar kijken. We krijgen echt heel drukke tijden en het valt wel vaker fout. En dan zeggen we 19.30 uur en dan zijn er mensen ook en dan zitten we tot 0.00 uur te vergaderen. Dan moeten we het er in het presidium nog maar een keer over hebben hoe we daarmee omgaan, want daar zit ik een beetje mee. Ja? Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel mevrouw Verkoelen. Dan sluit ik nu toch echt de vergadering. Tot 19.30 uur.

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 9 september 2021

Notulen van de raadsvergadering van 9 september 2021 (avondzitting)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 11.

Voorzitter: mevrouw C.M. Zeegers, met dien verstande dat het voorzitterschap van 19.32 tot 19.40 uur is waargenomen door de heer J.W. Verheij

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de ochtendzitting van deze vergadering, gehouden op 9 september 2021, waarbij aangetekend dient te worden dat mevrouw E.S. Walgenbach wel aanwezig is bij de avondzitting

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

B1. Opening en mededelingen (digitale) vergadering

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik open deze digitale raadsvergadering. Allen hartelijk welkom. De griffier zal eerst een ronde maken om uw presentie vast te stellen. Het woord is nu dus aan de griffier.

De **GRIFFIER**. Ja, ik ben er. Goedenavond allemaal. We beginnen met mevrouw Aafjes-van Aalst.

Mevrouw **AAFJES-VAN AALST** (lr). Goedenavond allen.

De **GRIFFIER**. Ja, beeld en geluid, goedenavond. Nog niet ingelogd. Daar komen we zo op terug. Mevrouw Arsieni.

Mevrouw **ARSIENI** (d66). Ja, aanwezig.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van Assendelft. Ook nog niet ingelogd. Daar komen we ook zo op terug. De heer Van Baarle. Ja, ik zie een handje.

De heer **VAN BAARLE** (denk). Ja, ik ben er wel hoor voorzitter en mevrouw de griffier.

De **GRIFFIER**. Zeker. Goedenavond. De heer Balwantsingh.

De heer **BALWANTSINGH** (pvda). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Ja, beeld en geluid. De heer Büyükcıfci. Nee, geen geluid. Dat proberen we zo nog even. De heer Cicek. Die is er ook nog niet. De heer Van Drunen.

De heer **VAN DRUNEN** (lr). Die is er wel. Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, beeld en geluid, goedenavond. Mevrouw Duijm-Wickerhoff.

Mevrouw **DUIJM-WICKERHOFF** (lr). Goedenavond, aanwezig.

De **GRIFFIER**. Goedenavond, gezellig bij de Leefbaren geloof ik. De heer Van Elck.

De heer **VAN ELCK** (lr). Voorzitter, altijd één groot feest bij Leefbaar.

De **GRIFFIER**. De heer Engberts.

De heer **ENGBERTS** (pvda). Ja, daar ben ik. Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Goedenavond. Het duurt altijd even. Mijn laptop is echt uit het jaar kruikje, zullen we maar zeggen, maar ik ben er.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Faber. Zij is ook nog niet ingelogd, daar komen we ook zo op terug. Mevrouw Van Groningen.

Mevrouw **VAN GRONINGEN** (vvd). Een heel goede avond mevrouw de voorzitter en mevrouw de griffier. Goed u beiden te zien. En ik zal het nog maar een keer zeggen, uit het nog steeds zonnige Kralingen. We hebben een waterig zonnetje, maar dat mag de pret niet drukken.

De **GRIFFIER**. Dat doet het nog. Mevrouw Hoogwerf.

Mevrouw **HOOGWERF** (lr). Na mevrouw Van Groningen, vanuit zonnig Nesselande. Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja precies. Mevrouw Kockelkoren.

Mevrouw **KOCKELKOREN** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Koster.

De heer **KOSTER** (lr). Ja, Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Lammering.

De heer **LAMMERING** (pvda). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Aanwezig. De heer Lansink-Bastemeijer.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Goedenavond mevrouw de voorzitter en mevrouw de griffier.

De **GRIFFIER**. Ja, ik ben geen voorzitter, ik ben griffier. De heer Leewis.

De heer **LEEWIS** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, goedenavond. De heer Meeuwissen. Ik heb geen geluid, mijnheer Meeuwissen. Nee, we horen u niet. We proberen het zo nog wel even. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

Mevrouw **MOHAMED-HOESEIN** (denk). Goedenavond voorzitter en mevrouw de griffier.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer De Oude.

De heer **DE OUDE** (gl). Present.

De **GRIFFIER**. Ja present, met beeld en geluid. De heer Van Noppen.

De heer **VAN NOPPEN** (nida). Hallo, goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, beeld en geluid. Goedenavond. De heer Postma.

De heer **POSTMA** (gl). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van Putten.

De heer **VAN PUTTEN** (lr). Ja, goedenavond griffier.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer De Roon.

De heer **DE ROON** (d66). Ja, het werkt. Vanuit het sociaalliberale deel van Kralingen.

De **GRIFFIER**. In beeld en geluid nog wel. De heer Roskam.

De heer **ROSKAM** (lr). Present vanuit het altijd feestelijke Leefbaar.

De **GRIFFIER**. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Aanwezig.

De **GRIFFIER**. Ja, aanwezig. De heer Segers-Hoogendoorn.

De heer **SEGERS-HOOGENDOORN** (cda). Goedenavond voorzitter.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Ja, goedenavond mevrouw. Mag ik gelijk een vraag stellen van de orde aan de voorzitter.

De **GRIFFIER**. Zeker.

De heer **SIMONS** (lr). U heeft vanmiddag motie 17.2.1 ingetrokken. Dat was duidelijk, maar nu is er na de vergadering dus plotseling een nieuwe 17.2.1 gekomen, dus ik vraag mij af of dat kan, na de vergadering nog een motie indienen terwijl die eerst ingetrokken is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ik stel voor dat we dat gewoon hierna behandelen, want anders lopen er dingen door elkaar.

De heer **SIMONS** (lr). Zeker.

De **GRIFFIER**. De heer Smet.

De heer **SMET** (gl). Een heel goede avond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Tak.

De heer **TAK** (pvda). Een heel goede avond allemaal.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Van der Velden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Verkoelen.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Present.

De **GRIFFIER**. Present. De heer Versnel.

De heer **VERSNEL** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Een goede avond allen.

De **GRIFFIER**. Goedenavond, sorry, u bent snel. Mevrouw Walgenbach. Die ging te snel weer uit beeld.

Mevrouw **WALGENBACH** (d66). Hallo, goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, ze is er. Mevrouw Van Wifferen.

Mevrouw **VAN WIFFEREN** (d66). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, goedenavond. De heer Yigit.

De heer **YIGIT** (denk). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Ja, goedenavond. Mevrouw Yildirim.

Mevrouw **YILDIRIM** (pvda). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. Goedenavond. Mevrouw Zeegers hebben we al gezien in beeld en geluid.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja.

De **GRIFFIER**. De heer Van Zevenbergen. Nee, nog steeds geen geluid. U moet even uit- en inloggen en misschien moet u uw geschiedenis even wissen. Dat helpt nog weleens. We komen zo terug bij de heer Van Zevenbergen. Dan gaan we even het lijstje af van de mensen die er nog niet waren. Is de heer Achbar inmiddels ingelogd?

De heer **ACHBAR** (denk). Yes, inmiddels ingelogd.

De **GRIFFIER**. Inmiddels ingelogd. Welkom. De heer Van Assendelft zou nu ingelogd moeten zijn. Ja, daar komt hij.

De heer **VAN ASSENDELFT** (lr). Beeld is slecht het is al een tijd zo.

De **GRIFFIER**. Ja, ik zie u. Beeld en geluid is oké, good enough. De heer Büyükçifci.

De heer **BÜYÜKÇIFCI** (nida). Ja, ben ik goed verstaanbaar?

De **GRIFFIER**. Ja, alles doet het, welkom. De heer Cicek. Misschien even uitloggen en weer inloggen mijnheer Cicek, en dan proberen we het dadelijk nog even. Mevrouw Faber. Nee, ik zie mevrouw Faber ook niet in de lijst, terwijl ze wel in de chat aanwezig was. Dat is vreemd. Zou u ook even kunnen uitloggen en opnieuw inloggen en de geschiedenis wissen, dat wil ook nog weleens helpen. Oké? Dan proberen we dat ook zo nog even. Bij de heer Meeuwissen hadden we net geen geluid. Even kijken of dat het nu wel doet.

De heer **MEEUWISSEN** (pvv). Hallo voorzitter en griffier.

De **GRIFFIER**. Ja, beeld en geluid, welkom. De heer Van Zevenbergen. Zullen we deze anders dadelijk even doen en dat we even doorgaan met de rest van de agenda, mevrouw de voorzitter? Dan kunnen we bij de aanvang van de stemmingen kijken of we de laatste drie personen in beeld en geluid binnen kunnen brengen. En anders gaan we daarna wel even schorsen. Is dat akkoord?

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat lijkt me goed. Ik zit tegelijkertijd even de vraag van de heer Simons uit te zoeken, want ik heb weer heel veel petten op vandaag. Volgens mij was het verzoek van de griffier om zo meteen nog weer even te kijken of het lukt om de heer Van Zevenbergen in de vergadering te krijgen.

De **GRIFFIER**. Ja, er zijn er nog drie. De heer Cicek, mevrouw Faber en de heer Van Zevenbergen, waar we nog technische problemen mee hebben, dus dat zoeken we nu even uit. Als we nu doorgaan met de agenda kunnen we bij aanvang van de stemmingen kijken of dat wel gelukt is.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helemaal goed. Dan gaan we dat doen. Even kijken, ik verzoek u allen in te loggen in het systeem. U dient in te loggen in de vergadering van hedenochtend 10.00 uur. Dan kunt u deelnemen aan de stemmingen. De gang van zaken bij de stemmingen veronderstel ik als bekend. U kunt uitsluitend de knoppen 'voor' en 'tegen' gebruiken. De knop 'onthouden' levert een ongeldige stem op en die telt dan niet mee voor de uitslag. Dan had de heer Simons nog een vraag over de motie 'Groen en skatebaar' van D66. Sterker nog, dat is ook een motie die ik heb ingediend. De heer Simons vraagt of die wel tijdens het debat is ingediend of daarna. Aangezien dat ook over mij gaat, vind ik het een beetje lastig om dit punt zelf voor te zitten. Ik kan natuurlijk wel als voorzitter even de procedure vertellen, maar mogelijk is het toch handig dat even iemand anders dit dan even voorzit. Dat kan de heer Simons natuurlijk zelf doen, of wellicht dat de heer Verheij eventjes de voorzittershamer wil overnemen.

De heer **SIMONS** (lr). Mevrouw Zeegers, ik ga als voorzitter graag naar uw uitleg luisteren. De motie was ingetrokken volgens mij, en nu is er plots een nieuwe motie. Dus mijn vraag is...

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Maar nu bent u niet echt als voorzitter bezig hè. Dan blijf ik zelf wel voorzitter. Ik weet wel wat uw vraag is.

De heer **SIMONS** (lr). Oké, nee, ik denk, als service herhaal ik gewoon de vraag nog even voor u. Het was niet kwaad bedoeld hoor.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nee, maar u presenteert zichzelf hier nu als voorzitter.

De heer **SIMONS** (lr). Nou ja, u vraagt of ik u wil vervangen als voorzitter.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Nee, ik vroeg het aan de heer Verheij.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mag ik beide leden verzoeken om even hun mond te houden. De heer Simons heeft een vraag gesteld, volgens mij is de vraag helder. Mevrouw Zeegers geeft daar antwoord op.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja. Ik heb tijdens het debat aangegeven dat ik de motie introk en met een andere versie zou komen, omdat ik een bullet wilde weghalen uit de motie. Nu probeer ik te achterhalen wanneer ik dan precies die motie heb ingediend. Omdat we dat natuurlijk tegenwoordig digitaal doen, weet ik niet precies op welk tijdstip dat naar de griffie is gemaaild. Dat weet ik gewoon niet meer. Op enig moment is die in de lijst gekomen. Of dat tijdens het debat is geweest of daarna, ik weet het gewoon niet meer. Dus voor de zekerheid, als we het helemaal formeel zouden willen doen, zou mijn voorstel zijn, of we zien die onduidelijkheid van het tijdstip door de vingers, zullen we maar zeggen, of ik dien hem opnieuw in. Maar dan moet daarvoor even de gelegenheid gegeven worden door de voorzitter en door de collega's van de raad.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Het gebruik is dat de gewijzigde motie gewoon toegevoegd kan worden aan de stemmingen. Als het echt een nieuwe motie zou zijn, dan moet dat gebeuren tijdens de vergadering, maar dit is de wijze waarop we dit gebruiken te doen hier in Rotterdam. Het betreft hier een gewijzigde motie, waarvan ook de strekking is aangekondigd tijdens het debat, dus daarmee kan de motie volgens mij gewoon onderdeel uitmaken van de beraadslaging en dus zo dadelijk in stemming worden gebracht.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Voorzitter.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dank u wel. Ik meng me toch in de discussie, want ik trek dit sterk in twijfel. Ik heb namelijk heel duidelijk door mevrouw Zeegers horen zeggen dat ze de motie ingetrokken heeft. Dat had ook nog te maken met het feit dat we binnen een maand bij elkaar zouden komen om het allemaal goed op de rit te zetten. De voorlaatste vergadering was er ook zoiets. Ik wil hier gewoon duidelijkheid in hebben. Mevrouw Zeegers heeft deze motie duidelijk – en u kunt het op band terugzien – ingetrokken en er is niet gezegd dat ze met een nieuwe motie zou komen. Ze zou wel met de andere motie komen, en dat zou de strategische verkenning van MBVB zijn. Die motie hadden we namelijk ook niet ontvangen. Die was ergens tussen de postduiven en de skaters van mevrouw Zeegers blijven hangen. Die hadden we voor het gemak ook niet gekregen. Daar heeft ze het over gehad. Maar die eerste motie heeft ze gewoon ingetrokken en ik houd graag van een eerlijk reglement. Ik ga hier niet mee akkoord.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Mag ik hier iets op zeggen?

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mevrouw Zeegers.

Mevrouw **ZEEGERS** (d66). Ja, mogelijk heb ik de term ingetrokken gebruikt. Dat zou ik best kunnen hebben gedaan. Maar ik heb tegelijkertijd wel gezegd, er stonden namelijk twee punten in. Eentje ging over de ondergrond van het skatepark, dat in overeenstemming met de skaters moest worden vastgesteld hoe dat eruit kwam te zien, en de tweede bullet ging over die groenvakken. Omdat de wethouder daar een bepaalde toezegging op heeft gegeven, heb ik gezegd dat ik die tweede bullet over de groenvakken eruit zou halen. Dan wil ik best wel wachten op de uitleg van de wethouder. Maar die eerste bullet over die skatebaarheid van die ondergrond wil ik laten staan. Daarover ben ik heel duidelijk geweest in het debat. Ik heb dus gezegd: ik trek die ene in en daar komt een andere voor terug. Maar het is eigenlijk gewoon een aanpassing; het gaat om één bullet uit een motie te halen. Dat is de wijziging die ik heb voorgesteld. Dus materieel gezien is het een wijziging. Ik weet het nu; dat zal ik voortaan specifiek, duidelijker zeggen. Maar dat is wel zoals ik het ook heb uitgelegd tijdens het debat.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ik trek dat sterk in twijfel en ik wil daar gerust met mevrouw Zeegers de band op nakijken, want dit klopt gewoon niet. Vorige keer is daar ook al een behoorlijke discussie over geweest, wat wel en wat niet mag. Nu gebeurt het gewoon weer. Ik weet gewoon 100% duidelijk dat mevrouw Zeegers heeft gezegd dat ze die motie introk en dat we met de wethouder binnen een maand nog in gesprek gingen over hoe wij verder gingen met dat park. Dan zou ik het opnieuw in stemming kunnen brengen. Maar ik vind het nu een klein beetje mosterd na de maaltijd. Nog gauw even iets inbrengen. Zo werkt dat echt niet bij mij.

De **VOORZITTER** (de heer Verheij). Mijnheer Van Schaik, ik was voorzitter tijdens het debat vanmiddag. Mevrouw Zeegers heeft inderdaad het woord intrekken gebruikt. Dat klopt. Ze heeft daarbij meteen aangegeven dat er een nieuwe motie zou komen met een gelijke strekking, maar dat tweede punt eruit. Daarmee is materieel natuurlijk bedoeld dat het een gewijzigde motie was. De strekking van de motie was staande het debat voor iedereen helder. Wat mij betreft maakt deze motie gewoon deel uit van de beraadslagingen en kan deze zo dadelijk in stemming worden gebracht. Dat is dan even mijn bevoegdheid als voorzitter. Het is voor iedereen helder wat de motie betreft. Ik zou dit debat hiermee willen afsluiten. We gaan het op deze manier doen. De motie komt zo dadelijk gewoon in stemming en ik stel voor dat we verdergaan met de stemmingen zoals die bedoeld zijn, nadat de griffier van de laatste ontbrekende leden nogmaals bevestigd heeft dat ze beeld en geluid hebben. Dan zou ik de voorzittershamer graag weer terug willen geven aan mevrouw Zeegers.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Dank u wel voor het overnemen van dit punt.

B2. Inventarisatie stemverklaringen

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan wij door naar het volgende agendapunt en dat is de inventarisatie van de stemverklaringen. Wie wil er een stemverklaring geven? Graag handjes opsteken. Mijnheer Simons.

De heer **SIMONS** (lr). Dank u wel voorzitter. Wij willen een stemverklaring geven over motie 18.8, genaamd 'De raad neemt afstand uitspraak Aboutaleb'. Dat is afgelopen jaar nog nooit zo veilig geweest. Vorige week heeft de burgemeester in onze ogen en in de ogen van veel Rotterdammers wel wat te laconiek gereageerd op de straatintimidatie die veel Rotterdammers ervaren. Hij heeft zelfs gezegd dat overdrijven ook een kunst is, enzovoort,

enzovoort. Vanmiddag heeft de wethouder eigenlijk ook geen antwoord gegeven op vragen wat hij daar nu precies van vond. Hij verwees naar de burgemeester. In die context zullen wij vandaag de motie van de PVV steunen, om een signaal te geven naar de burgemeester dat het heel belangrijk is dat hij zichtbaar is en niet de Rotterdammers die last hebben van onveiligheid bagatelliseert.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Mevrouw Eskes.

Mevrouw **ESKES** (cda). Bij agendapunt 15, Rapport Rekenkamer, is een motie ingediend door Leefbaar Rotterdam, 'Onderzoek de omvang van de impact van de georganiseerde criminaliteit'. Wij voelen eigenlijk veel voor zo'n onderzoek. Alleen moeten we tegelijkertijd constateren dat er op dit moment geen dekking is voor de kosten die ook gepaard gaan met een dergelijk onderzoek. Daarom zullen we op dit moment tegenstemmen, maar we zullen met Leefbaar Rotterdam kijken of op enig moment daar een mouw aan te passen is. Dus op dit moment stemmen wij daar tegen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De heer Vonk.

De heer **VONK** (cu-sgp). Allereerst wil ik even zeggen dat we het amendement bij het Rekenkamerrapport over de ondermijning hebben ingetrokken. Dat was ik volgens mij nog vergeten te melden. Dat is omdat er in het debat een toezegging is gedaan door de wethouder, maar eigenlijk door de burgemeester, die precies datgene doet waar wij eigenlijk met zijn allen denk ik om vragen, namelijk aan de ene kant recht doen aan een stukje vertrouwelijkheid dat nodig is en aan de andere kant ook een stukje openheid om ons mee te nemen. Dat past dus precies en daarmee vervalt eigenlijk de noodzaak voor dat amendement, dus dat is wat ons betreft bij dezen ingetrokken. Dan een stemverklaring over 8.8, want daarin wordt een uitspraak gevraagd van de raad. Dat gaat dus over het feit dat wij uitspreken dat de burgemeester een verkeerde uitspraak heeft gedaan over die veiligheid. Daarin gaan wij niet mee. Tegen de achtergrond van geweld is het natuurlijk op zich een vreemde uitspraak, maar in de context waarin die gemaakt is, en ook in de context van een burgemeester die dit geweld uitermate serieus neemt, is het een heel rechtvaardige uitspraak en daarom nemen wij daar zeker geen afstand van.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel, mijnheer Vonk van de ChristenUnie-SGP. Mevrouw Verkoelen van 50PLUS.

Mevrouw **VERKOELEN** (50plus). Ja, dank u wel voorzitter. Identiek aan het CDA en dat is volgens mij motie 15 van Leefbaar Rotterdam, zijn wij daar zeer enthousiast over, maar omdat er inderdaad geen geldelijke dekking voor is, zal ook 50PLUS daar tegenstemmen. Maar ik hoop dat daar in de begroting wel geld voor gevonden gaat worden en dan is die wat mij betreft wederom aan de orde. 50PLUS zal voor motie 18.1 stemmen, 'De wapens van straat', maar dan wel met dien verstande zoals de heer Simons het ook heeft toegelicht aan de Partij voor de Dieren. Alle mogelijke instrumenten is eigenlijk: alle mogelijke wettelijke instrumenten. De heer Simons lichtte dat toe, en 50PLUS Rotterdam beschouwt het als zodanig dat dat er eigenlijk staat en zal om die reden voorstemmen. Als dat niet het geval is, hoor ik dat graag van de heer Simons, want dan zal 50PLUS tegenstemmen, want alle mogelijke instrumenten gaat te ver, maar wel de wettelijke. Tot zover, dat zijn de stemverklaringen. Dank u wel.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Van Schaik.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Dank u wel voorzitter. Ik geef graag een stemverklaring op 17.1.1 van PVV en 50PLUS, 'Verbreek banden met Pels Rijcken'. Daar zijn wij tegen. 17.1.2 van PVV en 50PLUS, 'Geen nieuwe opdrachten voor Pels Rijcken', daar zijn wij uiteraard ook tegen. Voor uw gewijzigde motie ben ik het over de procedure niet eens, maar voor de skaters wil ik een uitzondering maken door te zeggen dat wij voor gaan stemmen voor deze motie, maar de procedure verdient geen schoonheidsprijs. 17.2 'Urban sporters doen mee', daar zullen wij voor zijn. 17.2.3 'Second opinion' zullen wij tegen zijn. 17.2.4 van de Partij voor de Dieren, 'Urban sports en vergroening in harmonie' daar zijn wij ook tegen, en 17.2.5 van D66, 'Strategische verkenning MBVB' daar zullen wij voor zijn.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Van Zevenbergen.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). Dank u wel voorzitter. Ik hoop dat ik nu goed te verstaan ben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Jazeker.

De heer **VAN ZEVENBERGEN** (sp). O fijn, het heeft even geduurd, maar het lag aan mij. Wij hadden oorspronkelijk voor de motie van de heer Verheij van de VVD willen stemmen over de evaluatie van die bezonning. Maar dat doen we toch niet, gezien het feit dat er zoveel huizen gebouwd gaan worden in die periode tot eind 2023. We zouden ook al tegen de bezonning stemmen. Wij vinden wij de periode te groot om af te wachten. Dus wij stemmen ook tegen de motie van de heer Verheij. Dat was het.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. De heer Van Zevenbergen was dit. Dan gaan we over naar de heer Lansink van de VVD.

De heer **LANSINK-BASTEMEIJER** (vvd). Dank u wel mevrouw de voorzitter. Motie 18.1, 'De baas op straat' vinden we op zich een sympathieke motie, maar we zijn wel overtuigd dat de hotspots eigenlijk goed in kaart zijn. Waar wij meer een voorstander van zijn, is om in de commissie eens over die passende maatregelen binnen die hotspots en wat allemaal al wordt gedaan, het goede gesprek met de burgemeester te voeren, in plaats van dit nogmaals te onderzoeken.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dank u wel. Ik hoor dat mijn microfoon wat hoger moest. Ik kijk of er nog andere mensen zijn die een stemverklaring willen afleggen. Als dat niet zo is, gaan wij over naar het volgende agendapunt. Of moeten wij nog even een aantal mensen checken? De heer Büyükcıfci.

De heer **BÜYÜKÇİFCİ** (nida). Voorzitter, nog een tweetal stemverklaringen van NIDA. Het gaat om de motie 'Duidelijk melden', volgens mij van de VVD, bij agendapunt 18. Wij zijn daar geen voorstander van, dus wij zullen tegenstemmen. Het gaat om ontspoord gedrag, en dat vinden wij een te vaag begrip. Wat mensen ontspoord of verdacht vinden, dat is zo ambigu en dat kan alleen maar tot vreemde gevolgen leiden. Dus daar gaan wij niet in mee. De andere is het 'Verkoopverbod messen'. Daar hebben wij over getwijfeld, maar we gaan toch voor stemmen. Niet omdat we erin geloven dat dat het probleem zal oplossen, maar dat we wel vanuit de raad, vanuit de stad een stevig signaal afgeven en dat we dit probleem wel uiterst serieus nemen. Dus we zullen dan ook voorstemmen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helder, dank u wel. Nog even definitief kijken of er geen andere stemverklaringen zijn. Zo niet, dan gaan we weer over naar de presentielijst. Het woord is aan de griffier.

De **GRIFFIER**. Wij moeten de heer Cicek nog binnenhalen met beeld en geluid. Gek dat dat niet lukt. Dan proberen we dat zo nog even. Dan hebben we nog mevrouw Faber. Die lijkt nu te lukken. Dat was iets te enthousiast. Daar komt iemand. Daar zijn ze allebei.

De heer **CICEK** (sp). Ben ik ook verstaanbaar?

De **GRIFFIER**. Je bent ook verstaanbaar.

De heer **CICEK** (sp). Gelukkig.

Mevrouw **FABER** (vvd). Goedenavond.

De **GRIFFIER**. En mevrouw Faber is ook verstaanbaar. En de heer Van Zevenbergen hebben we net gezien, dus dat klopt nu. Iedereen is binnen. Dan heb ik nog drie mensen die moeten inloggen in het stelsysteem. Dat is de heer Achbar, mevrouw Walgenbach en de heer Van Zevenbergen. Dan kunnen we beginnen met de stemmingen. En alle 45 zijn aanwezig. Even kijken, de heer Achbar is nog niet ingelogd. Je moet in de vergadering van 10.00 uur inloggen en je moet ook nog klikken op deelnemen aan de vergadering of deelnemen aan de stemmingen, zoiets, en dan pas zie ik of je binnen bent bij het stelsysteem.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Even voor de luisteraar of de kijker. We moeten even de techniek doen, dat iedereen goed ingelogd is in het stelsysteem, zodat wij ook de stemmingen kunnen aanvangen. Ik wacht totdat dat gereed is. Dat zal niet al te lang meer duren.

De **GRIFFIER**. De heer Achbar is binnen, mevrouw Walgenbach ook, alleen nog de heer Van Zevenbergen. Daar wachten wij nog even op. Inloggen in NotuBiz stelsysteem. Ja, de heer Van Zevenbergen is binnen. We kunnen beginnen.

B3. Herstemming wegens het staken van de stemmen

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Helemaal goed. Dan gaan we beginnen met de herstemming wegens het staken van de stemmen.

B3.1, Motie-De Roon e.a. over 'Meer ruimte voor het middensegment'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Zeegers, even in de chat.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Ja, natuurlijk. Daarbij moet even worden opgemerkt dat de heer Verheij van de VVD niet zal meestemmen vanwege zijn maatschappelijke carrière in hetzelfde veld. Griffier, u bent niet verstaanbaar.

De **GRIFFIER**. De stemming is nog actief.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Voor degenen bij wie het stemmen niet lukt, even op refresh drukken.

De **GRIFFIER**. Er dienen nog twee stemmen uitgebracht te worden. Mevrouw Faber, u dient te stemmen op voor of tegen, en dan verzenden. Misschien is dat wat u vergeten bent. En mevrouw Van Wifferen moet haar stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). We wachten even tot alle stemmingen binnen zijn, maar ik zie ook een vraag in de chat of ik ook de nummers van de moties kan benoemen. Dit was B3.1

De **GRIFFIER**. Mevrouw Faber, wij zullen even contact met u opnemen om te kijken wat er misgaat, want uw stem is nog niet binnen. Moment. Ja, er zijn 44 stemmen uitgebracht, 22 voor en 22 tegen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan staken de stemmen voor de tweede keer. Dat betekent dat de motie is komen te vervallen. De motie wordt verworpen. Dan gaan we over naar de volgende motie. Het nummer is 114. Dat ziet u waarschijnlijk nu zelf ook in uw scherm.

Motie-Engberts e.a. over 'Geef corporaties de volle investeringskracht'

De **GRIFFIER**. Ook hier stemt de heer Verheij niet mee.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat klopt, goed dat u dat zegt.

De **GRIFFIER**. De heer Roskam dient zijn stem nog uit te brengen en de heer Cicek. Er zijn 44 stemmen uitgebracht, 22 voor en 22 tegen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Voor deze motie geldt hetzelfde. Stakende stemmen, dus de motie is verworpen aangezien het een herstemming betrof.

B4. Stemmingen naar aanleiding van de voorstellen en overige onderwerpen die op 9 september 2021 tijdens de fysieke vergadering zijn behandeld.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dan gaan wij over naar de stemmingen naar aanleiding van de voorstellen en de overige onderwerpen op 9 september 2021 tijdens de fysieke vergadering zijn behandeld.

Agendapunt 15. Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Onder de radar: onderzoek naar ondermijnende criminaliteit', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport

Motie 1, 'Onderzoek de omvang en de impact van de georganiseerde criminaliteit'.

De **GRIFFIER**. De heer Meeuwissen en mevrouw Mohamed-Hoesein dienen hun stem nog uit te brengen.

De motie is met 25 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, SP en PVV.

Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Onder de radar: onderzoek naar ondermijnende criminaliteit', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Mohamed-Hoesein.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Het voorstel is met 44 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde lid Verheij van de fractie van de VVD.

Agendapunt 16. Het voorstel tot vaststelling van het Afwegingskader Bezinning

Motie 1, 'Achter de gebouwen schijnt de zon'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Assendelft dient zijn stem nog uit te brengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 43 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de SP. De heer Verheij.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ja voorzitter, ik heb bij het vorige agendapunt helaas een fout gemaakt en tegen het raadsvoorstel gestemd, waar ik voor had moeten stemmen, dus voor de notulen zou ik dat graag aangetekend hebben.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Dat gaat over het rapport van de Rekenkamer en de aanbevelingen. Oké, helder, de heer Verheij wordt geacht te hebben voorgestemd. Het maakt voor de uitslag verder niet uit. Het wordt genoteerd.

Voorstel tot vaststelling van het Afwegingskader Bezinning. Het voorstel is met 41 stemmen voor en 4 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de SP, PVV en 50PLUS.

Agendapunt 17.1 Integriteit opdrachtnemers

Motie 1, 'Verbreek alle banden met Pels Rijcken'. De motie is met 41 stemmen tegen en 4 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PVV, 50PLUS en SP.

Motie 2, 'Geen nieuwe opdrachten voor Pels Rijcken'. De motie is met 34 stemmen tegen en 11 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PVV, 50PLUS, SP, DENK, NIDA en PvdD.

Agendapunt 17.2 Save Museumpark!

Motie 1A, 'Het Museumpark groen en skatebaar!' De motie is met 44 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 2, 'Urban sporters doen mee'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Noppen moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 44 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 3, 'Een second opinion'.

Ik zie de heer Tak in de chat. Misschien kan hij even binnengehaald worden.

De heer **TAK** (pvda). Dit is heel gênant; ik heb de verkeerde stem aangeklikt.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Bij welke motie was het? Nu is het een raadsel. Bij 'Een second opinion' heeft de heer Tak iets anders gestemd dan hij zou willen. Dan is het wel even handig als we weten wat hij had willen stemmen. O, de stemming was nog niet gesloten.

De **GRIFFIER**. Nee, de uitslag was nog niet geconcludeerd.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De uitslag was nog niet geconcludeerd. Dan kunnen we hem gewoon opnieuw in stemming brengen. We kunnen de stemming opnieuw doen, want hij was nog niet afgesloten. Dat gaan we dus nu doen. We brengen de motie 'Een second opinion' opnieuw in stemming omdat hij nog niet was afgerond, zeg ik er maar even voor de helderheid bij.

De **GRIFFIER**. De heer Van Putten, de heer Van Elck en de heer De Oude moeten hun stem nog uitbrengen.

Motie 3, 'Een second opinion'. De motie is met 37 stemmen tegen en 8 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de SP, DENK, PvdD en 50PLUS.

Motie 4, 'Urban sports en vergroening in harmonie'. De motie is met 35 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de PvdD, DENK, NIDA, SP en 50PLUS.

Motie 5, 'Strategische verkenning Museum Boijmans Van Beuningen'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Arsieni moet haar stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 43 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van de PvdD en PVV.

Agendapunt 18.1 Geweldsgolf Rotterdam

Motie 1, 'De wapens van straat'. De motie is met 26 stemmen voor en 19 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van D66, DENK, GroenLinks, NIDA, PvdD en SP.

Motie 2, 'De baas op straat'.

De **GRIFFIER**. De heer Smet.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 32 stemmen tegen en 13 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, 50PLUS en PVV.

Motie 3, 'Meer wapeninleveracties, minder wapens'. De motie is met 44 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Motie 4, 'Duidelijk melden'. De motie is met 34 stemmen voor en 11 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van D66, NIDA, SP, PVV en lid Achbar van DENK.

Motie 5, 'Verkoopverbod messen onder de 18'.

De **GRIFFIER**. Mevrouw Yildirim.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 25 stemmen tegen en 20 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam, DENK, NIDA, PvdD, PVV en 50PLUS.

Motie 6 is ingetrokken voorafgaand aan het debat, dus we gaan naar motie 7.

Motie 7, 'Onzichtbare jongerenwerkers'.

De **GRIFFIER**. De heer Van Putten, de heer Engberts en mevrouw Yildirim.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 35 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van DENK, NIDA, SP, PvdD en 50PLUS.

Motie 8, 'Raad neemt afstand uitspraak Aboutaleb "Deze stad is afgelopen jaren nog nooit zo veilig geweest als nu"'. De motie is met 33 stemmen tegen en 12 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en PVV.

Motie 9, 'Zelfreflectie en lerend vermogen als harde aanpak'. De motie is met 35 stemmen tegen en 10 stemmen voor verworpen. Voor stemden de fracties van de SP, DENK, NIDA, PvdD en 50PLUS.

19.1 Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Waardering strandopruimers Hoek van Holland'

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). Mevrouw Eskes vroeg mij nog even te melden dat er een extra partij heeft mee getekend bij deze motie, namelijk D66. Dan gaan we nu over naar de stemming op deze motie.

De **GRIFFIER**. De heer Postma moet zijn stem nog uitbrengen.

De **VOORZITTER** (mevrouw Zeegers). De motie is met 44 stemmen voor en 1 stem tegen aangenomen. Tegen stemde de fractie van de PVV.

Dan zijn we ook aan het einde gekomen van deze digitale vergadering. Hartelijk dank, een fijne avond verder. Ik sluit deze vergadering.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	1897
In memoriam oud-raadslid en oud-wethouder N.J.G. Janssens	1898
Mededelingen	1899
Vaststelling van de agenda van de fysieke raadsvergadering van 9 september 2021, alsmede van de digitale raadsvergadering van 9 september 2021	1899
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van: 15 en 17 juni 2021 6 en 8 juli 2021	1904
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 35	1904
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet:	1905
De lijst van eigenaren en rechthebbenden behorende bij het voorstel tot vestiging van voorkeursrecht gemeenten voor percelen in Oud-Carnisse	1905
Het voorstel tot benoeming van een lid van de Werkgeverscommissie	1905
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Afrikaanderwijk, 1e herziening'	1906
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Dagbesteding Doggersbank'	1906
Het voorstel tot vaststelling van het bestemmingsplan 'Reparatie Boezembocht Veilingterrein'	1906
Het voorstel tot vaststelling van de herziening van de grondexploitatie Prinsenland, fase 2	1906
Het voorstel met betrekking tot de Ontwerpprogrammabegroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2024 van de gemeenschappelijke regeling RZG Zuidplas	1906
Het voorstel tot het nemen van een herzien besluit inzake de vergoeding van kosten voor opsporing en ruiming van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog	1906
Het voorstel tot wijziging van de Tarieventabel behorende bij de Algemene Legesverordening 2021	1906
Het voorstel van het presidium naar aanleiding van het advies van de Algemene Bezwaarschriftencommissie inzake bezwaren tegen het besluit tot (definitieve) vestiging van voorkeursrecht gemeenten Voetbalvelden Overschie Kleiweg	1907
Het voorstel tot vaststelling van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Rotterdam 2021	1907

Onderwerp	Pagina
Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam 'Onder de radar: onderzoek naar ondermijnende criminaliteit', alsmede het voorstel van het presidium met betrekking tot de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport	1907
Het voorstel tot vaststelling van het Afwegingskader Bezinning	1917
Debat over 'Integriteit opdrachtnemers', aangevraagd door de leden Meeuwissen en Verkoelen	1917
Debat over 'Save Museumpark!', aangevraagd door de leden Zeegers e.a.	1934
Tweeminutendebat over 'Geweldsgolf Rotterdam', aangevraagd door de leden Simons en Lansink-Bastemeijer	1956
Motie vreemd aan de orde van de dag over 'Waardering strandopruimers Hoek van Holland', aangevraagd door de leden Eskes en Verheij	1973
Opening en mededelingen (digitale) vergadering	1979
Inventarisatie stemverklaringen	1985
Herstemming wegens het staken van de stemmen	1988
Stemmingen	1989

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 30 september 2021.

De griffier,

De voorzitter,

